

ERDÉSZETI LAPOK

LXXXII.
ÉVF.AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET
K Ö Z L Ö N Y E3.
FÜZET.

KIADJA AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET
Megindították 1862-ben Wagner Károly és Divald Adolf

Felelős szerkesztő és kiadó:

DR. ING. MIHÁLYI ZOLTÁN

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díja: egész évre 24 P, erdészeti altiszteknek 12 P.

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai a tagdíj fejében kapják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest V., Alkotmány-u. 6. sz. II. em.
(Táv. : 323-722.)

Közleményeink átvétele — akár kivonatossan is — csak a forrás
megnevezésével történhetik.

É R T E S Í T É S .

Értesítjük a t. Olvasóinkat, hogy különkiadványként küldjük meg a következő hivatalos közleményeket:

1. A m. kir. minisztérium 970/1943. M. E. számú rendelete a visszacsatolt területeken végrehajtott földbirtokrendezéssel kapcsolatos kérdéseknek az erdőgazdasági ingatlanok tekintetében való szabályozása tárgyában.

2. A m. kir. földművelésügyi miniszter 124.000/1943. F. M. számú rendelete a visszacsatolt területeken végrehajtott földbirtokrendezéssel kapcsolatos kérdéseknek az erdőgazdasági ingatlanok tekintetében való szabályozására vonatkozó 970/1943. M. E. számú rendelet végrehajtása tárgyában.

3. A m. kir. minisztérium 1220/1943. M. E. számú rendelete a zár alá vett anyagkészletek jegyzékének módosítása tárgyában.

4. A m. kir. iparügyi miniszter 14.500/1943. Ip. M. számú rendelete az egyes anyagkészletek bejelentéséről szóló 990/1939. M. E. számú rendelet egyes rendelkezéseinek, valamint a rendelethez mellékelte jegyzéknek a módosítása tárgyában.

5. A m. kir. földművelésügyi miniszter 124.420/1943. F. M. számú rendelete az 1942/1943. évi fatermelési idény meghosszabbítása tárgyában.

6. A m. kir. földművelésügyi miniszter 152.000/1943. F. M. számú rendelete a tűzifaszállítási igazolványok kiállítás díjának újabb megállapításáról szóló 151.000/1943. F. M. számú rendelet egyes rendelkezéseinek kiegészítése tárgyában.

7. A m. kir. pénzügyminiszter 68.177/1943./XI. b. fő. számú átirata a tűzifaszállítási igazolványok kiállítás díjának a forgalmiadó-váltásig alóli mentessége tárgyában.

8. A m. kir. közellátásügyi miniszter 15.208/1943./IX. 1. a. számú leirata a 63.200/1942. K. M. számú rendelet módosítása tárgyában.

9. A m. kir. honvédelmi miniszter 127.404/1943. eln. VIII. Csih. számú körrendelete a leventeképzés céljaira szolgáló 1943. évi mezőgazdasági hozzájárulás megállapítása tárgyában.

10. A m. kir. földművelésügyi miniszter 211.513/1943./IX. 1. számú leirata a munkateljesítési hely szerint irányadó munkabér helyes értelmezése tárgyában.

11. A m. kir. földművelésügyi miniszter 36.933/1943./III.—B. számú leirata a 36.724/1943. F. M. számú rendelet értelmezése tárgyában.

A gyantacsapolás jövője.

Közli: Roth Gyula.

(3., befejező közlemény.)

A felsorolt, jórészen eltérő vonások — amelyek a végső eredményeken nem változtatnak — azt mutatják, hogy nemcsak egy út vezet Rómába. Sokféleképen csapolhatjuk a fákat. Mind-egyik eljárás az erdeifenyő esetén törzsenkint, ill. hajkonkint és évenkint kb. 1 kg-nyi nyersbalzsamot ad, a feketefenyőről többre számíthatunk, de átlag csak kb. 50—80%-al többre.

Fialla 2.5 kg-ot említ cikkében, ennyi kedvező viszonyok között el is érhető, de általánosságban jobb lesz, hogyha nem számolunk ilyen nagy kihozattal. Az irodalomban többen panaszkodtak — velem együtt! —, hogy a régebbi adatok alapján várt évenkénti 3 kg-ot csak kivételes esetekben érték el. Átlagosan a feketefenyő esetében számoljunk csak 1³/₄ kg nyersbalzsammal ez a szám nem fog csalódást okozni, ha mégis többet kapnánk, az csak előnyös lesz. Az 1, ill. 1³/₄ kg-ot én is elértem, a *Thallmayer* és *Seitz* cég is átlagosan erre az eredményre jutott.

Kétségtelen, hogy a hazai gyantatermelésnek sokkal csekélyebb lehetőségei vannak, mint Németországban. Fekete- és erdeifenyveseink összes területét kb. 100.000 k. h.-ra teszi a statisztika, amiből kb. 30.000 esik a feketefenyőre, 70.000 pedig az erdeire. Vegyük figyelembe hogy ezeknek — különösen a feketefenyveseknek — nagyobb része még fiatal, csapolásra még nem alkalmas, továbbá, hogy az állományok nagyon szétszórtnak állanak az ország területén. Nagyobb összefüggő állományaink csak erdeifenyőből vannak az ország nyugati határszélén. A csapolás kellő szervezése és elvégzése már emiatt is nagyobb nehézségekbe fog ütközni, mint Németországban. Ez azonban nem jelenti azt, hogy egyszerűen hagyjuk el a munkát. Ellenkezőleg, éppen emiatt fokozott igyekezettel kell törekednünk arra, hogy a nehézségekkel megküzdhesünk és saját szükségletünkre legalább a kb. négyszáz vasúti kocsit — négyezer tonna — előteremthessük. Nem lesz könnyű dolog, de nem tartom lehetetlenségnek, különösen, hogyha a tuskó-fából való kivonatolást is segítségül vesszük és arra is berendezkedünk.

Az élőcsapolásra vonatkozólag szükségesnek tartom, hogy egyszerű és könnyen megtanulható eljárást alkalmazzunk, és oly szerszámokat, amelyek hazánkban is elkészíthetők, mert ha egyrészt az eljárásért, másrészt a szükséges szerszámokért is idegen valutát kell fizetnünk, akkor a jövedelmezőség már elejétől fogva kétségessé válik. Ebből a szempontból kellő tartózkodással fogadom a külföldi szerszámokat és még inkább azt a többféle, mindig egy-egy gyaluhoz kötött eljárást, amely hol csak az erdefenyő, hol csak a feketefenyő esetében alkalmazható, s ráadásul hol alulról felfelé, hol felülről lefelé való hornyoló mozgást követel. Ahol a csapolás már régi hagyomány és az emberek belenevelődtek abba, ott lehetséges az ennyifelé szétágazó eljárás alkalmazása. Ha azonban új embereket akarunk belenevelni a munkába, akkor kívánatosabb, hogyha egyszerű s a lehetőségig egységes és egyöntetű eljárással ismertetjük meg őket különösen, ha végeredményben a törzsenkint termelhető balzsammennyiség egy és ugyanaz marad.

Annakidején egyik wr.-neustadti ismerősöm útján kaptam félkezes gyalút — talán kezdetlegesebb volt, amint a maiak, amelyek már sokféle alakban készülnek —, a munkásaim nem tudták megszokni. Ameddig mellmagasságban folyt a munka, addig még ment, de alacsonyabb vagy magasabb részeken nehéz a kezelése. Ezenfelül ma már szabadalmak védik a gyalukat, és a használatbavételért külön díjat kell fizetni; ez a megbeszéléseken leplezetlenül kifejezésre is jutott.

A *Dexellel* való munka ma már szoba sem kerülhet, hisz eredeti hazájában is felhagytak vele. Annakidején ezt is kipróbáltam, de evvel a munkásaim még kevésbé tudtak megbarátkozni, mint a gyaluval.

A német hornyoló (*Risser*) lényegében azonos avval az alakkal, ami hazánkban is kifejlődött. Hogy a pengéjét nagyobbra vagy kisebbre vesszük, az a munka menetére, a seb alakjára és a balzsam folyására számottevő befolyással nincsen. Annakidején munkásaim panaszkodtak a szűkebb pengékre, hogy több vele a fennakadás, mert a keskeny nyílásba inkább beszorul a faforgács és nehezebb azt onnan kiszedni, mint a szélesebb nyílásokból. Az *U*-alak ebből a szempontból hátrányosabb, mint a *V*-alak, a szélesedő penge; hasonlóképpen hátrányosabb a zárt penge, mint a nyitott.

Az a nyelv, amit a német *Risser*-be mozgathatóan behelyeztek azért, hogy a penge ne méhessen bele mélyebben a fába, nem jelent előnyt. *Möbius* ismételten említette, hogy a munkásai leszerelik. Addig még helyén való lehet, amíg a munkás begyakorlódik; ha már kissé gyakorlott, akkor tehernek érzi, mert éppen e miatt a nyelv miatt szorul be a forgács, a kipiszkálása pedig kellemetlen és időtrábló munkát jelent. Kísérleti területeimen mindenki meg-

győződhetik arról, hogy a már gyakorlott munkások a magyar hornyolókkal milyen síma és sekély sebeket vágtak; sem a gyaluk, sem a Risser nem tudnak jobbat és kíméletesebbet.

A kisebb pengéknek *ma* kétségtelenül nagy előnyük, hogy kevesebb acélananyagot követelnek, ezért ajánlatosabb a kisebb méret.

A munkateljesítményről *Möbius* nem közöl adatokat, *Fialla* 900-ra teszi a naponkint sebezhető hajkok számát, persze kellőképp már begyakorlott munkásokkal, akik csak sebeznek, a gyűjtést mások végzik. Ez az adat egyezik a saját tapasztalataimmal, számításba véve, hogy nálam a gyűjtést és a sebzést — a számbeli szűkebb keretek miatt — ugyanaz az ember végezte. Nagyobb méretű munkához előnyösebb a kettő szétválasztása.

Feltűnő az az eltérés, amely a kiürítések körül a két cikkben található. *Möbius* azt mondja: „a gyűjtőedényeket minden sebzés után kiürítik.“ Szóbeli előadásán hozzátoldotta, hogy a kiürítést 1—2 nappal a sebzés után végzik, minthogy a balzsam szivárgása 16—18 óráig tart. *Fialla* viszont azt mondja: az edényeket erdei fenyvesekben minden második sebzés után ürítjük ki; feketefenyvesekben csak minden 5—6 sebzés után, vagyis átlag négy hetenkint.

Ezzel szemben áll, hogy nem célszerű a balzsam hosszabb ideig való hevertetése a nyitott gyűjtőedényekben, mert mennél tovább marad ott, annál nagyobb a terpentineszteség. A terpentin nagyon könnyen illanó folyadék, amely az első napokban gyorsan csökken. A nyersbalzsam szivárgása átlag egy napig tart, ezért ajánlatos, hogy egy nappal a sebzés után már begyűjtsük a balzsamot, amikor legtöbb még benne a terpentin. A zárt hordókban való tároláskor már csekély a veszteség.

Ugyancsak a terpentineszteség csökkentését befolyásolja a gyűjtőedények alakja és anyaga is. Az üveg ebből a szempontból semmiképpen sem ajánlatos, tisztának tiszta ugyan, de a nap sugáraitól nagyon felmelegszik, tehát a terpentin párolgását még fokozza. Fémanyagokra ugyanez áll, vas esetén még hozzájárul a rozsdá. A legjobb az agyag, mert rossz hővezető. Az a kemény agyag (Steingut), amellyel a németek dolgoznak, nagyon drága; nem tudom, hogy hazánkban egyáltalán kapható-e? Ellenben minden követelménynek megfelelnek az egyszerű, jól kiégetett, vastagfalú agyagedények, amelyeket legalább belülről, de célszerűbben kívül-belül zománcozni kell. Ezeket bármely falusi fazekas vagy gölöncsér el tudja készíteni. A tél hidegével szemben némi védelem ajánlatos, de csekély gondozással éveken át kifogástalanul használhatók. Felülről befedjük őket agyag fedővel, ez védelmet ad behulló ágdarabok; levelek stb. ellen, némiképp a párolgást is csökkenti. A víz becsurgásával szemben, sajnos, nem tudjuk meg-

védni az edényeket, a fedél sem véd, mert az esőcseppek ráhullanak a hajkra, onnan lecsurognak a hornyokon végig az edényekbe. A teljesen zárt edényekkel — amelyekbe a víz nem tudna bejutni — eddig sehol nem értek el sikert; magam is eléget próbálkoztam ezekkel, hiába. Némikép segíthetünk, ha a fedeleket úgy készítjük, hogy felfordításukkal megakadályozhatjuk az esővíz becsurgását. Ennek az a hátránya, hogy eső előtt végig kell forgatnunk a fedeleket, ami bizonyos nehézségekkel jár és inkább csak hosszan tartó esőzések esetén lehetséges.

A felül táguló edények a terpentín párolgását fokozzák, mert a könnyű terpentín felül gyülekezik, ahol sokkal nagyobb felületet nyújt a párolgásnak. Hogy viszont a balzsam kiszedését ne nehezítsük, legjobb a hengeralak, ezt egyébként a forgató korongon könnyű elő is állítani. Felrakásra a faszeg ajánlatos; vasszegeket ne használjunk, mert mégis csak benne felejtődnek a törzsből, bele is törhetnek, ez pedig a későbbi feldolgozás során nagyobb bajt is okozhat. A német tartók — külön kátránymentes papírlemezről való fedéllel — drágítják a termelést. Rövid faszeg, amely kb. 6—8 mm-re ér a fába, teljesen megfelel, olcsó és ha benne maradna a fában, a feldolgozáskor kárt nem okozhat. Az edény emellett könnyen és gyorsan leszedhető és felrakható. A német tartó kisebb sebet okoz, de két helyen, mélysége ugyanaz, a kár is kb. azonos és jelentéktelen.

A termelés jövedelmezősége szempontjából nagyon fontos, hogy az egyes sebzések után több napi szünetet iktathatunk be — ez a fának alkalmat ad arra, hogy újra fejlesztesse az elvont anyagokat — anélkül, hogy az évi összes gyantahozam ennek kárát látná, feltéve, hogy a szüneteket igen hosszúra nem nyújtjuk. Ezen az úton ugyanis egy-egy hornyoló munkásra a naponként sebezhető törzsek 4—6-szorosát bízhatjuk és mindegyik törzsnél számíthatunk az előbb említett 1—2 kg nyersbalzsamra minden csapolási idényben. A termelés költsége lényegesen csökken, a törzs elhasználása is kedvezőbb. Kétnaponkénti sebzéssel egy-egy idényben — a vasárnapokat leszámítva — 50—60 hornyot húztunk és a törzsnél 25—30 cm-es darabját használtuk el, az 5 naponként való sebzésekkel a hornyok száma lecsökken 20—25-re, a törzsből pedig csak kb. 10—15 cm-t használunk el.

Még röviden leírom a csapolásnak azt az eljárását, amit a magam részéről — az osztrák, ill. német adatok és saját tapasztalataimnak összevetése alapján — hazánk részére ajánlok. Figyelembe vettem azt is, hogy ennek minden kellékét hazánkban termelhetjük és szerszámai szabadalom tilalma alá nem vonhatók, a munkát pedig minden rendes ember könnyen megtanulja. A kérgezéshez használt szerszám a kereskedelemben régóta kapható, a gyűjtőedényeket minden fazekas vagy gölöncsér készítheti, a hornyolókat

— a munka legkényesebb szerszámai! — minden késárugyár gyártani tudja, csak a köszörűköveket kell idegenből hozatnunk, tudomásom szerint ilyeneket hazánkban nem gyártanak. Reszelők nem ajánlatosak, igen durvák.

A legelső teendők a terület megállapítása és az egyes munkahelyek elhatárolása, ezt február—márciusban is elvégezhetjük. Egy-egy hornyoló munkás számára kiosztunk — négy napi szüneteket számítva — öt pásztát, egyenkint kb. 20—50 m szélességgel. Ezek határait a szélső fákra festett, a törzsek két oldalán elhelyezett foltokkal jelöljük, hogy mindegyik oldalról jól láthatók legyenek. Cél-szerű az olajfesték-folt, kéregsebzés nincs helyén, a meszet a zápor lemossa, az olajfesték 5—6 évig jól látható marad. Elég a kb. 5 cm-es kerek folt, embermagasságban, lehetőleg minden egyes határfán. Nagyon ajánlom ezenkívül a törzsek folyószámozását, egyszerű kék, ú. n. erdészkrétával. Egyrészt a munkások könnyen tájékozód-nak a számok segítségével mind időben, mind térben, másrészt sok-tanulást szerezhetünk a fák felette eltérő tulajdonságairól. Akad eset, hogy egymás tőszomszédságában álló két egyforma fa közül az egyik bőven ontja a balsamot, a másik száraz marad. Magya-rázat egyelőre nincs, egyéni sajátság! A kevés többletmunkát meg-fizetik a tanulások és a könnyítések, amiket csak ezen az úton tudunk biztosan leszegezni.

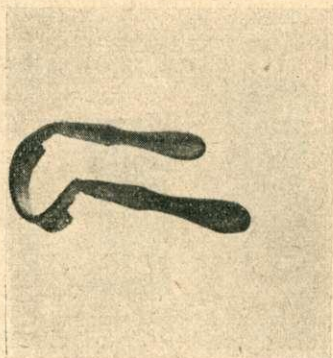
Egy-egy pásztába összefoglalunk 600—800 törzset, ennyit tud egy-egy munkás egy-egy nap alatt sebezni. A beosztást vége-zük úgy, hogy eleinte kevesebb törzzsel kezdhezzük, de későbbre hozzávehezzük még. (A pászta tulsó végében nyitva hagyunk meg-felelő területet az állományban.) Eleinte ugyanis a munkás csak kevesebb számú törzset tud megdolgozni, viszont kívánatos, hogy hasznosíthassuk a gyakorlat útján fokozódó ügyességét azzal, hogy több törzset oszthassunk ki neki.

Egyes szépalakú, jól fejlődő fákat kihagyhatunk a csapolás-ból, k. h.-kint kb. 30—60 darabot.. Egyrészt óvatosságból, hogy a legértékesebb törzseken seb ne legyen, másrészt a természetes fel-újítás érdekében, hogy anyafáknak teljes ép, egészséges fákat tart-sunk meg. Ezeket előre kell megjelölnünk, eltérő színű olajfesték-gyűrűkkel.

Ezután következik a fák kérgezése, március végén, április elején. Hogy vajjon egyszerre kérgezzük-e a fának azt az egész felületét, amit az évek folyamán sebezni fogunk, vagy egyelőre csak annyit, amennyit egy évre tervezünk, az kb. egyremegy. Ma-gam inkább a második megoldást ajánlom, egyelőre csak annyit, amennyit a munkás egy év alatt el fog fogyasztani. Minden gon-dosság ellenére megesik, hogy a munkás belevág a fa élőszövetébe, innen pedig balsam fog kicsurogni, esetleg hosszabb időn át is. Ezt elkerüljük, ha csak egy-egy évre valót kérgezzük. A kérgezés

abból áll, hogy a 7. képen bemutatott vonókéssel leszedjük a durva, elhalt cserepeket egészen vékony réteg híjján, amely sértetlenül marad. A kérgezett felület élénk sötétpiros színt ölt (innen a német neve: „röten“, de ezt mégsem ajánlatos „pirosítással“ vagy „veresítéssel“ fordítani!). Ahol azonban a kés kellenél mélyebbre futott bele, ott sárgásfehéres színű lesz a seb, mert felszínre került az élő háncsszövet vagy a szíjács. Tehát csak piroszínű legyen a hajk helye, fehér tarkítás nélkül.

A kérgezést kezdjük mélyen a törzsön, annyira, hogy éppen még maradjon némi hely az alatta elhelyezendő gyűjtőedény számára, mégpedig a fának az uralkodó szélről elforduló oldalán. (Kivétel, ha ott valami növekedésbeli rendellenesség — ággöcs, régi seb stb. — nehezíti a hajk elhelyezését.) A hajk egész felülete lehetőleg

7. kép. A kérgezéshez való vonókés. (Term.-nagyság $\frac{1}{6}$ -része.)

8. kép. A sebzésre szolgáló hornyoló. A penge újabb alakja némi-kép változott, keskenyebb és rövidebb. Nyele kb. 40–50 cm-es.

síma és ép legyen; ferdén álló fákat célszerűbb kihagyni, mert azokon a lecsurgással gyakran baj van. A kérgezést, ill. a hajkolást ne terjesszük ki a kerületének felén túl. Ha erőszakosabb csapolást kívánunk, inkább dolgozzunk két hajkkal, mindegyik a fa kerületének legfeljebb egyharmadáig; egyharmada a kéregnek feltétlenül ép maradjon. Én a fa kerületének csak kb. egy harmadát hajkoltam, a fa kímélése érdekében.

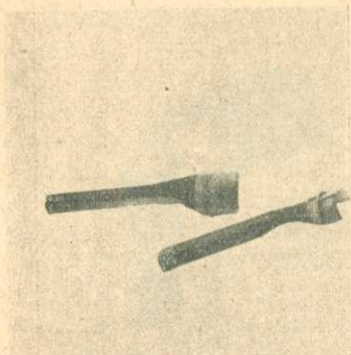
A hajk egész kerületét felesleges kirajzolni a fákra. Akinek öröme telik benne, ám tegye, de szükség erre nincs.

Ezeknek az előkészületeknek befejezése után az enyhe idő beálltával — nálunk rendszeren május elejével — megkezdjük a hornyolást a 8. képen bemutatott szerszámmal, egyúttal a gyűjtőedények felrakását.

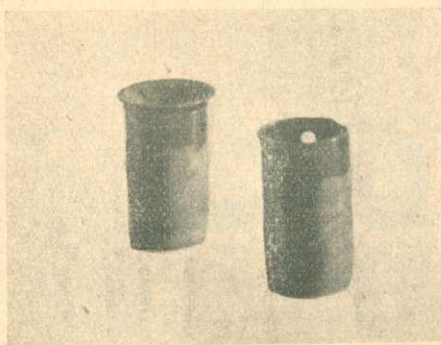
A kérgezett rész alján, a hajk közepétől kiindulva kétfelé, jobbra-balra először csak kevésbé kaparjuk bele a lecserepezett ké-

regbe a hornyolás vonalát; a két ágát kb. 60—70 fokú szög alatt húzzuk meg. Mennél meredekebbek a hornyok, annál hosszabb azok vonala — az azonos hajkszélesség ill. sebnagyság ellenére is. Ennek folyamán nagyobb a sebinger, amely végeredményben a balzsam folyását okozza és annál könnyebben és gyorsabban folyik le a balzsam. Mennél inkább közelednek a hornyok a vízszinteshez, annál kevésbé folyik bennük a balzsam.

Azután felerősítjük a balzsam kis vezetőcsatornáját a sebző hornyok találkozására alá. Erre a célra a legjobbnak találtam egy kis, keskeny bádogcsatornát, kb. 5×4 cm-nyi lapocskát ónozott vagy horganyzott, vékony bádogból. Ezt a 9. képen bemutatott körvéső segítségével rakjuk fel a fára, közvetlenül a horonycsúcs alá. miután az első hornyot a már kijelölt helyen teljesen meghúztuk.

9. kép. Körvéső a lefolyó csatorna behelyezéséhez. A felsőbe beleszorítva a kb. 5×4 cm-nyi bádogcsatorna. (Term. nagyság $\frac{1}{6}$ -része.)

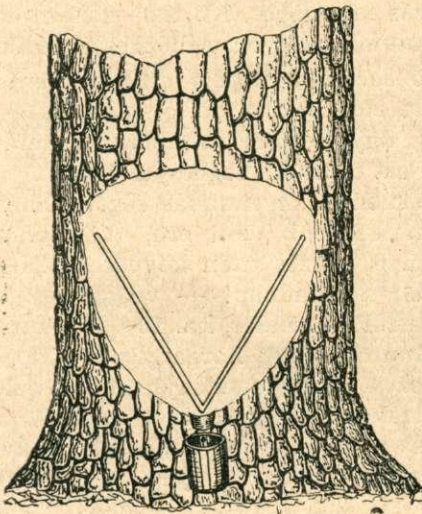

10. kép. A balzsamot felfogó edény, az egyik fedéllel, a másik fedél nélkül. Ürtartalma kb. $\frac{1}{2}$ l.

Ezt az első hornyot mélyebbre vesszük, mint a későbbieket, kb. 5—6 mm-nyire és vályúszerűre alakítjuk, hogy benne a balzsam megtalálja az útját a gyűjtőedénybe. Közvetlenül ezután a pléhcsatorna alá kb. 5—6 cm-rel mélyebbre kis lyukat fúrunk az edényt tartó faszeg számára. A faszeg kb. ceruzavastagságú (6—8 mm), hossza pedig 3—4 cm. Ezt beleverjük a kifúrt lyukba, azután felrakjuk a vezető bádogcsatornát úgy, hogy először a körvésővel — azt kissé felfelé ferdén tartva — rést vágunk közvetlenül a horonycsúcs alá, azután pedig a pléhlapot belefogva a körvéső hátára szerelt vezetékbe, egy-két könnyű kalapácsütéssel beleszorítjuk az elkészített részbe. Most ráakasztjuk a 10. képen bemutatott gyűjtőedényt a faszegre és ezzel az összes előkészületeket befejeztük (l.: 11. kép). A gyantafolyás időközben a horonyban meg is indul. A 12. a. kép három éven át csapolt erdei fenyőt, a 12. b. öt éven át csapolt fekete fenyőt mutat.

Ha mellőzni akarjuk a vezető bádogcsatornát, akkor vagy a tartóval kell odaszorítanunk a hornyok alá megfelelő levezető vályút, vagy pedig mélyebb lyukat kell vágnunk a fába és abba kell beleállítanunk a gyűjtőedényt, úgyhogy a fa testének megfelelően kialakított csúcsa vezesse bele a hornyokból kiszivárgó balzsamot az edénybe. Ez a seb mélyebb és nagyobb lesz, mint a bádogcsatorna számára vágott rés, de mégsem biztosítja mindig a helyes levezetést.

Az előkészületek és az első sebzés befejezése után pár napos szünetet iktatunk a munkába. Ez lehet valamivel hosszabb is, mint

11. kép.

12. a. kép.

12. b. kép.

11. kép. A csapolásra előkészített törzs.

12. a. kép. 3 éven át csapolt erdeifenyő a sümegei püspöki erdőben. *Kálnay Zoltán* felvétele. (Az egy-egy éven át csapolt részeket elválasztó kéregcsávot később elhagytuk.)

12. b. kép. 5 éven át csapolt feketefenyő. Szigetmonostor. A szföv. vízművek erdeje. (*Komáromy László felvétele.*)

a későbbi pihenő szünetek, de lehet ugyanannyi, nagyobb fontossága ennek nincs. Később állandóan szabályos időközökben térünk vissza a sebzéssel ugyanahhoz a fához mégpedig az előzőleg húzott hornyot felfelé tágítjuk. A felső szélén új sebet nyitva, keskeny, 2—3 mm-es, hosszú, vékony faforgácsot hasítjuk le a horony egész hosszán végig. Az év folyamán ismételtlen megújított sebekből szivárgó balzsam tehát mindig ugyanabban a horonyban fog lecsurogni. Ennek a horonynak alja balzsammal átitatódik és az újabb balzsamfolyások veszteség nélkül, símán csurognak rajta végig.

Hogy a horonyhúzáskor a kést alulról felfelé vagy felülről lefelé húzzuk-e a horonyban, annak sem élettani eltérő hatását nem

tapasztaltam, sem pedig a folyáson magán nem változtatott. *Nagyon fontos azonban, hogy a kés mindig nagyon éles legyen és csak belülről szabad élesítenünk, sohasem kívülről.* A kívülről köszörülésnek következménye az ú. n. „papagályorr“ kialakulása, ami arra vezet, hogy a kés nem kap bele a faszövetbe, hanem lesiklik róla. A tompa, vagy különösen a csorba kés nem ad síma sebfelületet, hanem cafrangosítja azt, ez pedig a lecsurgást gátolja.

Ha a munkás a törzs aljában dolgozik, a kést alulról felfelé fogja húzni, mert sokkal jobban esik a keze ügyébe. Kb. mellmagasságban mind felfelé, mind lefelé dolgozhat, nagyobb magasságban már csak a felülről lefelé húzás lehetséges. Kb. 2.0—2.20 m-en felül nem ajánlatos mennünk, a munka nagyon nehézkesé válik.

A hornyok egymáshoz való sorolása mindig alulról felfelé haladjon, az új hornyot mindig az előzőnek a felső széléhez — helyesebben: a szélébe! — rakjuk; úgy élettani szempontból, mint a balzsam vezetése szempontjából ezt találtam leghelyesebbnek.

A balzsam begyűjtését célszerűen külön munkás végzi. Ehhez nem kell külön kezűgyesség, sem nagyobb testi erő, erre tehát gyermekeket is fel lehet használni. A sebzés után következő 24—48 óra alatt — másnap, legkésőbb harmadnap! — végigmegy a gyűjtőmunkás, kezében a kézi vederrel — rendes, kb. 10—20 literes veder, lehetőleg fából, de lehet óozott vagy horganyzott bádogveder is — a csapolt fákon, leakasztja az agyagedényt, annak belséjéhez alkalmazott alakú lapos fakanál segítségével kiszedi a sűrűn folyó halzsamot a vederbe és az agyagedényt megint visszaakasztja. A megtelt vedreket elviszi az alkalmas helyen raktározott nagy hordókhöz — amelyek már kb. 200 kg-osak — beleüríti a balzsamot és a hordót ismét gondosan lezárja.

A vedrek és hordók számára a közelben kis kunyhót csapunk össze, legalább is árnyékot biztosító tetők alá rakjuk őket, a hordókat nyakig a földbe ásva, hogy felmelegedésüket lehetőleg csökkentsük. Csak fahordókat használjunk, lehet olajos vagy zsiradékos hordó, sőt akár petróleumos is. Megfelelő, hogy kerek nyílást külön kell a fenekén készítenünk. Természetes, hogy használat előtt alaposan ki kell a hordókat tisztítani. Nagyon kell ügyelnünk arra, hogy jól zárjanak és sehol ne szivároghassanak. A híg terpentin minden apró repedést és nyílást megtalál, mennél többet tudunk belőle megmenteni, annál értékesebb a balzsam. Vashordók a balzsamot szennyezik. *A tűzre a csapolás egész területén nagyon kell vigyázni, a tűzveszély igen nagy! Dohányzás tilos!*

A fentieknek megfelelően jártam el az öt éven át folytatott nagyobb mértékű csapolások során mind erdei-, mind feketefenyvesekben, ugyanígy dolgozott a *Thallmayer* és *Seitz* cég két éven át több ezer erdei és feketefenyő törzsön. Ez igazolja azt, hogy mind a két fenyőfajta csapolható ezen a módon, az eredmények meg-

egyeznek azokkal, amiket egyrészt a német eljárás az erdei fenyőn, az osztrák eljárás a feketefenyőn ért el.

Möbius és Fialla ismételten említik, hogy egyik rendszer a feketefenyőre, a másik az erdeire alkalmas. Ezt a megkülönböztetést — amely Németország erdészeti viszonyaiból folyt — általánosságban igazoltnak nem találtam. Lehet, hogy egyes különleges szerszámokra áll. Ez azonban azt követelné, hogy hazánkban ott, ahol a két fajfaj váltakozva fordul elő — ilyen hely pedig aránylag sok van — kétféle rendszerrel, kétféle szerszámmal kellene dolgoznunk. Hogy ez a munka szempontjából mit jelent, arra felesleges kitérnem. De nincs is szükség rá, nyugodtan dolgozhatunk a leírt módon mindkét fajfajon.

Az erdei fenyő balzsamának folyása gyorsabban szokott megállani, egyúttal gyorsabban különül el sárgás-fehér gyantára és víztiszta terpentinre; a feketefenyő folyása tovább tart — még 48 órán túl is lépnek ki új balzsamcseppek — és kevésbé különül el. Más tekintetben oly különbséget, amely külön bánásmódot követelne, sem én, sem mások hazánkban nem találtak. A vegyi összetételükben van bizonyos eltérés, de erre a termelés rendszerének megállapításakor nem kell figyelemmel lennünk.

Az előzőkben csak a vegyszerekkel történő ingerlés nélküli csapolást tartottam szem előtt, a savakkal való ingerlésnek a munkája sokkalta körülményesebb. A közvetlenül vágás után — minden horony után külön-külön! — való permetezés külön munkást követel. A sav költségét is hozzászámítva, az egész munkamenet drágul, azonkívül az eléggé tömény savval való bánás már magában véve is aggodalmas. Ha figyelembe vesszük, hogy — Möbius szavai szerint — az eredmény csak rövid időre szóló fokozás, több évig tartó munka esetén ez az előny is elenyészik és hogy a sav a balzsam minőségén bizonyos változásokat okoz — aligha annak előnyére! — arra az eredményre jutunk, hogy legalább egyelőre, amíg begyakorolt munkásokkal nem rendelkezünk, ne nyúljunk a savhoz és ne nehezítsük a munkát.

*

Teljesen mellőzöm a lúccs kérdést. A lúccs kapart gyantáját már a múlt évben is gyűjtötték hazánkban, az eredmény — az erdőgazdaság szempontjából tekintve — cseppet sem volt biztató. Olyan nagy tömegeket, amilyeneket Németországban gyűjtenek, hazánkban elérni, de még megközelíteni sem fognak sohasem. A németek a nagy tömegeket nem a magashegységi őshonos lúccsokban érték el, hanem középhegységeikben, ahol rengeteg szarvast tenyésztenek vagy tenyésztettek, ezek pedig a lúccsokat egyenesen ijesztő módon megnyúzták. Ilyen tömeges hántást hazánk lúccsaiban — hála Istennek! — seholsem találunk, talán csak egy-két, a legeltetéssel elkinzott állomány mutat megközelítő képet. Szinte csodaszámba

megy, hogy mégis össze tudtak kaparni mintegy 200 vasúti kocsi-rakomány gyantát; igaz, sok esetben nagyon silány anyagot, tömeges szennyeződéssel és a faállomány nagy károsításával.

Ha a jövőben sor kerülhet még ilyen lúcgyanta-kaparásra, kétségtelen, hogy a gyűjtés rendezőinek nagyon szigorú felügyeletről kell gondoskodniok. Nemcsak a munkásokat kell nagyon ellenőrizniök, hanem a szerszámokat és a munkamenetet is pontosan elő kell írniök, mert különben az a kár, amit a gyorsan romló lúcszenved, nagyobb lesz, mint amennyi hasznot az egész gyantatermelés jelent. Hosszabb időre a lúcosok hazánkban nem adhatnak kapart gyantát.

A lúcnak élve való csapolása még nyílt kérdés, amely beható tanulmányt követel. 1942. évi december hó 17-én Wien-ben folyt erre vonatkozó tárgyalás, de, sajnos, a véletlen kedvezőtlen alakulása miatt azon nem tudtam résztvenni. Ha az eredményről, illetve a megindítandó kísérletekről lesz mit beszámolnom, azonnal a szakközönség elé fogom hozni.

*

Die Zukunft der Harzung. Von Prof. Gy. Roth.

Das Kön. Ung. Gewerbeministerium veranstaltete gegen Ende des vergangenen Jahres eine Versammlung der an der Harzgewinnung beteiligten forstlichen und industriellen Kreise, zu welcher auch deutsche Fachleute eingeladen waren. Diese hielten gelegentlich der Tagungen Vorträge über die heutige deutsche Harzgewinnung. Oberlandforstmeister Robert Ortegél-Berlin sprach einleitend über die Entstehung und den Werdegang der deutschen Harzgewinnung und zeichnete den heutigen Stand derselben. Forstmeister Dr. Möbius-Eberswalde gab eine eingehende Darlegung der Harzung in den norddeutschen Weisskiefernbeständen und Forstingenieur Dr. Mazek-Fiála-Wien eine ebensolche über die Schwarzkiefernharzung in der Umgebung von Wr.-Neustadt. Diese Vorträge übersetzte Prof. Roth-Sopron und bringt sie nun den ungarischen Fachkreisen zur Kenntniss. Als Einleitung gibt Verf. einen kurzen Umriss über die ungarischen Harzungen, welche er vom Jahre 1915 angefangen seitens der Kön. Ung. Forstlichen Forschungsanstalt ausführte. Als Abschluss bringt er einen Hinweis auf die Zukunft der Harzungen in Ungarn, welche in Betracht dessen, dass die Weiss- und Schwarzkiefer in der ungarischen Forstwirtschaft eine verhältnismässig geringe Rolle spielt, innerhalb bescheidener Grenzen verbleiben muss.

*

L'avenir du gemmage. Par le Prof. Jules Roth.

L'Auteur reproduit en hongrois l'exposé de spécialistes allemands (Ortegél, Möbius et Mazek-Fiála) et esquisse, sur la base de sa propre expérience, quelles sont les possibilités modestes du gemmage en Hongrie.

*

The Future of Resin-Tapping. By Prof. Gy. Roth.

The author translated the lectures delivered by German experts (Ortegél, Möbius, Mazek-Fiála) and outlines — on the basis of his own experiences — the modest possibilities of resin-tapping in Hungary.

Alföldfásítási kísérletek néhány idegenföldi fafajjal.

Irta: Dr. Tuzson János ny. egyetemi tanár.

A földművelésügyi minisztérium 1929-ben azzal bízott meg, próbáljak olyan idegenföldi fenyőfákat és lombosfákat meghonosítani, illetőleg csemetéket nevelni, amelyek az alföldi erdőtelepítések szempontjából fontosak és hézagpótlók lehetnek. Én ennek a feladatnak anyagi erőmhöz képest igyekeztem is eleget tenni, és növényföldrajzi, valamint növényélettani mérlegelések alapján, számos északamerikai és ázsiai fával és cserjével végeztem telepítési kísérleteket, egyrészt tári és hatvani faiskoláimban, másrészt az Alföld számos részében, erdőben.

Mint ahogy „A Magyar Alföld“ c. dolgozatom egyes részleteiből is kiderül, több évtizeden át tett megfigyeléseim sok tekintetben már végérvényes eredményekre is vezettek; korántsem állíthatom azonban, hogy az eredmények véglegesek, lezártak volnának. Ahol erdőgazdaságról van szó, ott egy-két évtized még nem lehet döntő. De már az eddigiekben is olyan sok fontos és érdekes megfigyelési adat áll rendelkezésemre, hogy ezek összefoglalása mindenesetre újmutatás lesz a jövő teendőire nézve.

A továbbiakban sorra veszem az egyes gyakorlati szempontból tanulmányozott fafajokat.

Fenyőfélék.

Abies concolor Lindley et Gordon. Hamvas jegenyefenyő. Észak-Amerika őserdeinek nagyon elterjedt fája, amelynek azonban ott jelentőséget nem tulajdonítanak; sőt a *Pinus ponderosa*, a Douglas-fenyő, *Picea Engelmanni* és más nagyrabecsült fenyők kiszorítása miatt károsnak tartják. Annál értékesebb fenyő azonban nekünk. Gyönyörű, szürkés, hosszú tűlevelei vannak, szép a termete és az összes *Abies*-ek között legnagyobb a szárazságtűrése; Alföldünkön tehát értékes park- és erdei fa, amelyet azért is nagyon ajánlhatok, mert teljesen fagyálló. Lassan indul, de később gyors növéssé és hatalmas fává fejlődik.

Abies grandis Lindley. 70 m magasra is megnövő észak-amerikai fenyő, amely Európa több parkjában és erdészeti kísérleti telepén gyönyörűen fejlődik. Közeli rokonától, az *A. concolor*-tól lényegesen elüt sötétzöld, fényes tűleveleivel. Mátrai ültetvényeimben azt tapasztaltam, hogy az 1—2 m magas csemeték lombzatában itt-ott a tűk megbarnulnak, amiről máshol nem panaszkodnak. Valószínű, hogy nyirkosabb levegőben tenyészik jól. Nagy hideget kiáll, s ezért valószínű, hogy nem elfagyásról van szó, hanem érzékenysége főleg szárazabb levegőben jut kifejezésre.

Abies Nordmanniana Spach. Nordmann-fenyő. Szép, sötétzöld, fénylő tűleveleivel a mi jegenyefenyőnkhez hasonló. A legszébb fenyők közé tartozik. Eleinte lassan nő, később gyorsan fejlődik. A hideget, szárazságot jól tűri, és napos helyen is gyönyörűen díszlik. A Kaukázus nyugati részein honos, 1000—1500 m körül. A mi Alföldünk klímáját, legalább is a rendelkezésemre álló 15—20 éves példányokból ítélve, jól bírja, mind lösz-, mind pedig homoktalajon. Parkokba és erdőtelepítéshez is ajánlható.

Chamaecyparis Lawsoniana Parlatores. Lawson-ciprus. Az Északamerikai Egyesült Államokban őserdőket alkot, de csupán California és Oregon tengerparti hegyvidékein, nem nagy területen. Szép lombozata van, nagyra megnő, fája igen értékes, keresett anyag. Csúchajtása lelógó. Szép koronája piramisalakú, amelyben a vékony hajtásokat páncélszerűen borítják a pikkelyalakú tűlevelek. 2—3 m vastagságot is elér és 60 m magasra megnő. Telünket jól kibírja, eléggé gyorsan fejlődik. Parkokba, de erdőtelepítéshez is nagyon ajánlható. A lombozat színe és a természet szerinti számos kertészeti változata van forgalomban. Úgy látszik, hogy a vadonban is nagyon változatos. Az Amerikából beszerzett magból nagyon különféle egyedek fejlődtek: világosabb, sötétebb zöldszínű, kékes, ezüstös lombozatú, terebélyesebb és karcsúbb növése, stb. Igen szép fajtája a var. *Fraseri* néven forgalomban lévő karcsú, sudárnövése változat. — A 6—7 éves példányok már bőségesen teremnek magot, amely faiskoláimban a második évben kelt ki; jól csirázott. Általában szaporítása könnyű, Alföldünkre erdősítés céljából nagyon ajánlom. Tömöten ültetve szép törzset nevel. Fája barnás színű, egyenletes, értékes fa. A többi fenyőfélék közül a talajt legjobban beárnyékolja és nyirkosan tartja, a levegőt lehűti. Illatos.

Ginkgo biloba L. A keletázsiai népek, kínaiak és japánok templomaik körül ültetik. Így tartotta főnn magát ez a vadonban már kihalt fa, amely a fenyőfélék rokonságába tartozó, külön osztálynak egyedüli, ma élő képviselője. Levelének elől kiszélesedő, legyezőalakú lemeze hosszúnyelű. Örvoesen álló ágaival a fenyők természetére emlékeztet. Fája rendkívül könnyű, selymes fényű, finom szerkezetű. Apró szilvához hasonló, sárga, húsos magja jól csirázik, a csemeték gyorsan nőnek. Telünket és száraz klímánkat igen jól bírja. Parkokba mint érdekes díszfa, de erdőtelepítés céljára is nagyon ajánlható. A 300 éves kort, 30 m magasságot és 2 m-nél is nagyobb átmérőt is eléri.

Juniperus virginiana L. Virginiai boróka. Észak-Amerikában, főleg a keleti részekén őshonos, a Missisippitől keletre az Egyesült Államok minden államában és e folyótól nyugatra is itt-ott. Rendkívül változatos. Különböző kertészeti fajtái mintegy 10 m magaságot érnek el. 20—30 m magas fák, elterjedésének opti-

mumából, Észak-Amerika keleti részének középtájairól ismeretesek. Pikkelylevelei átellenesen símulnak vékony hajtásaira. Szép, dús lombzatával parkok díszé. Erdőtelepítés szempontjából fontos, hogy őshonában a legterméketlenebb területeken és mocsaras tájakon tenyészik, ahol más fák nem élnek meg. Jobb területeken hatalmas fává nő. Elér 30 m magasságot és 1—1.5 m átmérőt. Fája kitűnő minőségű, a közismert ceruzafát szolgáltatja. Ezért azok az északamerikai erdők, ahol valamikor így fejlődött és az egész világ ceruzafáját szolgáltatta (I. C. A. Schenk: „Fremdländische Wald- und Parkbäume, 1939. II. 167.) már a fejsze áldozatául estek s ma csak a sovány, sziklás vagy mocsaras területek bozótjaira szorult. Alföldünk futóhomokos és mocsaras pusztaságainak beerdősítésére ajánlhatom, de parkokba is, mert azok egyik legszebb díszcserjéje és fája. Külön porzós és termős példányai vannak. A termős példányok lombzata sötétebb zöld, amelyet az egy év alatt érő, kékes-fehér bogyók ősszel még díszesebbé tesznek. Azonban a magvak szedésével október-novemberben sietni kell, mert az ilyen példányokat a téli vándormadarak előszeretettel lepik el s néhány óra alatt eltűnik minden mag; de szélben könnyen le is pereg. Faiskolába vetve csak a második évben kel ki. A csemeték nem kényesek, szépen fejlődnek, azonban ha 4—5 évesek lesznek, átültetésükkel vigyázni kell, mert a gomoly nélküli átültetést nehezen viselik el, nehezebben, mint más fenyők.

Larix decidua Mill. Közönséges vörösfenyő. Alföldünkre vonatkoztatva idegenföldinek minősíthető, mert őshazája a Kárpátok, az Alpok és az északibb tájak magasabb fekvésű, hidegebb részei. Hogy szépen fejlődik az Alföldön is, annak legjobb bizonyítéka a Kecskemét melletti Csalános dülő vörösfenyő telepítése. Ez még fiatal erdő, azonban a Mátrában az Ágasvár alatti erdőmben 60 éves állomány is díszlik. Az innen származó magból valók a Tordasi-kert példányai is. Fája közismerten kiváló és ezért erdőtelepítésre ajánlatos. Szép, világoszöld, laza lombzata pedig díszé lehet a parkoknak.

Picea excelsa Lk. var. *glauca* Tuzs. Tari erdőbirtokomon van 1½ kat. holdnyi területen egy 45 éves állomány, amelynek jellemző tulajdonsága, hogy lombzata kékes-hamvas, majdnem ezüstös. Termete és egész külseje különben a közönséges lucfenyőre emlékeztet. Szép, sudaras törzse átlag 20 m magas, aránylag vékony ágai függönyösen lelógók, borzasan álló, feltűnően erős fejlődésű tűlevelekkel. Amint az Erd. Lapok 1932. évi V. füzetében megjelent leírásból és a mellékelt képekből kivehető, az ezüstös szín a tűk oldalán sorokban álló szájnylások fehér viaszbevonatától ered. Fája egyenletes, selymes, mint a közönséges lucfenyőé. Minthogy említett mátrai birtokomon 360 m tsz. f. magasságban gyönyörű, teljesen egészséges az állomány, arra lehet következtetni, hogy

nemcsak külsejével, hanem élettani sajátágaiban is elüt a Kárpátok magaslatain honos, 1000—1600 m tsz. f. magasságban erdőkét alkotó alaktól. A Mátra szárazabb és sokkal melegebb levegőjű termőhelyein is szépen tenyészik, üde megjelenésű, nem lepi el a *Chermes abietis*, s általában azt a benyomást kelti, hogy alsóbb fekvésű tájakon, s így talán az Alföldön is tenyészthető. Ezt az a körülmény is bizonyítani látszik, hogy magától is terjed: a fenti állományt körülvevő cseres, gyertyános erdőben itt is ott is találtam magától bevetődött példányokat.

Közleményem többek érdeklődését felébresztette, és nemcsak a hazai erdőgazdaságokba, — az államiakba is, — került sok tízezer csemetéje, hanem a *J. Timm*, németországi cég mátrai magból nevelt csemetéket tart faiskoláiban. Ez a cég érdeklődésemre azt válaszolta, hogy a fiatal csemetéken a közönséges lúcfenyőhöz képest nem lát különbséget. Ezt magam is tapasztaltam, még 10—12 éves példányokon is: olyanok, mint a közönséges lúccsemeték. Ebből azt lehet következtetni, hogy csak a korosabb példányok öltik magukra a változat jellemző sajátosságait.

Hogy honnan került tari erdőbirtokomra, azt már nem lehet megállapítani, mert telepítője már nem él. Egyelőre bizonyos, hogy a Mátra, Bükk, Cserhát s más dombvidékeiknek, különösen völgyeibe és északi fekvésű lejtőire nagyon ajánlható. A folyamatban levő telepítések fogják eldönteni, hogy az Alföld homokpusztáira is megfelelő-e.

Picea pungens Engelm. Ezüsthenyő. Őshazája az Észak-amerikai Egyesült Államokban, Montana államtól délre a Sziklás-hegység. Egyenként szétszórta megvan a Yellowston-parkban, Colorado, Utah, Arizona államokban tömegesen, sőt Újmexikóban is, más fenyők, mint a *Pinus ponderosa*, a vele igen közletről rokon *Picea Engelmanni*, a Douglas-fenyő, *Abies arizonica* s mások társaságában. A tük ezüstös színe számos fokozatban jelentkezik, a zöldtől egészen a kékesfehérig. E szerint különböztetik meg a *viridis*, *glauca*, *argentea*, *kosteriana* változatokat, amelyek néha ugyanannak a példánynak magjából kelnek ki. Mint díszfa általában kedvelt, elterjedt fa. Erdőtelepítéshez kevésbé használják, pedig éppen Alföldünkön, ahol aránylag kevés fenyő érzi magát otthonosan, megérdemelné, hogy erdők telepítéséhez nagyobb mértékben alkalmazzák. A kertészetben igen elterjedt, számos változatát termesztik, a nemesítés főleg a lombzat ezüstös színének a fokozására irányul. Ezt főleg kiválogatással, — de oltással is — érik el. Alanyul a közönséges lúcfenyőt használják.

Picea omorica Purkin. Omorika-fenyő. Őshazája Bosznia, Hercegovina, Montenegró és Albánia sziklás, hegyes vidékeinek félreeső részei, 800—1500 m tsz. f. magasságok között. A legkülönbözetesebb termőhelyen megmarad. Igen szép, szürkés zöld lombzatá-

val, karcsú, magas termetével a legszebb parkfák közé tartozik. Erdészeti jelentősége eddigelé kevésbé domborodik ki, tári telepe-
men — legalább is a fiatal csemeték — lassú növéstűeknek bizo-
nyultak. Törzse hazájában is ritkán ér el 30 m magasságot. Magja
nagyon apró és Szerbiában nagyon drága, 600—650 pengő kilo-
grammja. Egy kilogrammban azonban 300.000 mag is van. Elégge
jól csirázik.

Pinus contorta Douglas var. Murrayana Engelm. Először
véletlenül került faiskolámba Douglas-fenyő magjával Washing-
tonból. Gyors növéstével, üde fejlődésével és a szárazságtűrésével
tűnt ki. Meghatározása után nagyobb mennyiségben neveltem
alföldfásítási célokra. Eleinte nagyon gyorsan nő, 60—70 cm-es haj-
tásokat nevel. Később a magassági növése megcsappan, s különösen
szabad állásban eltérébélyesedik. Lehet azonban, hogy sűrű záró-
dásban sudár fejlődésű. A szép, sötétzöld lombozatú fa nálam már
7—8 éves korában 4 m magasságot ért el és koronája megtelt tobo-
zokkal. Az Északamerikai Egyesült Államokban a Csendes-óceán
partvidékén honos és ott a dűnák megkötésében van jelentősége.
Különben igen elterjedt, Arizonától egészen az északi sarkkör kör-
nyezetéig. Honos a Californiai Sierra Nevada, az Oregoni Cascadok
és a Sziklás-hegység magasabb fekvésű erdeiben is. Ezekben a
tájakon több változata van, amelyek még tisztázatlanok. Hogy
milyen erdészeti jelentősége lesz nálunk, az a jövő kérdése; min-
denesetre egy az Alföldön is igen üdén fejlődő, gyorsnövéstű fenyő-
nek ígérkezik, amelyet szép termete parkfává is igen alkalmassá tesz.

Pinus montana Mill. Törpefenyő. A havasokon él, az erdő-
tenyészlet legfelső határán. Az Északi Kárpátokban a lúcfenyő
felett, mintegy 400 m széles övben, 1600—2000 m tszf. magasság-
ban alkot áttörhetetlen bozótokat. De jól megél nemcsak az ala-
acsonyabb hegyekben és dombvidéken, hanem az Alföld síkságain
is, mindenféle talajon. 2—3 m magasra nő, elbokrosodó cserje,
amelynek kertészeti értéke éppen abban van, hogy nem nő ma-
gasra és szép díszfenyő, nagyobb fák előterében, vagy a parkok
olyan helyén, ahol a szabad kilátást nem akarjuk elvenni. Eredeti
termőhelyén jelentősége az, hogy az erdőhatár felső széle felett
védő övet alkot, megakadályozza a lavinák, kőgörgöttegek keletke-
zését. Lombozatát illatszert (fenyőillat) készítésére használják. Mivel
a termőhelyben nem válogató — akárcsak a rezgőnyár vagy kecs-
kefűz —, igen hálás dísz lehet az alföldi parkoknak.

Pinus resinosa Aiton. Amikor az előbb említett *Pinus con-*
torta var. Murrayana meghatározása céljából különféle *Pinus*-ok
magját beszereztem Észak-Amerikából, ezek között egy kg *Pinus*
resinosa-mag is volt s megfigyelés céljából ezt is elvettem, *P.*
echinata-val egyetemben. Míg az utóbbi csemetéiből még csak hír-
mondónak sem maradt, addig a *P. resinosa*-csemeték éppen olyan
szépen fejlődtek, mint a *P. contorta var. Murrayana* csemetéi.

A *P. resinosa*-csemetek szintén nagyon gyorsnövésűeknek és ellenállóaknak bizonyultak. Sem a téli fagy, sem a száraz klíma, sem a kevésbé jó talaj nem ártottak nekik. A szép, hosszú, sötétzöld, fényes és hajlékony, kettős tűlevelei igen szép természetűé teszik ezt a fát.

Kanada és az Északamerikai Egyesült Államok erdőségeiben, főként a *Pinus strobus* társaságában él. Fő elterjedési területe a Nagy-tavak környéke. Észak felé tovább terjed, mint a *P. strobus*, de sehol sem olyan gyakori, mint ez.

A *P. resinosa* a 25—40 m magasságot és az 1 m-t meghaladó, mellmagassági átmérőt is eléri. Fája kiváló árbozca és más szerfa gyanánt is használatos, de az északamerikai fapiacra nincs valami nagy jelentősége. Németországban telepítésével nem értek el jobb eredményeket. Azok szerint, amiket vele kapcsolatban mátrai birtokon tapasztaltam, alföldi erdőtelepítésekhez és parkokban reményeket lehet hozzá fűzni.

Pseudotsuga taxifolia Britt. (*Abies Douglasii* Lindl.) Douglas-fenyő. — Észak-Amerika rendkívül elterjedt, nagyra növő, igen értékes fája, amely hazája nyugati részén, a Sziklás-Hegységben, és a Csendes-Óceán partvidékén a 23. és 55. é. szélességi fokok, valamint Texas és Vancouver Island között a 104—128. hosszúsági fokok között talán a legnagyobb szerepet játssza az ottani őserdőségekben. Három vadon élő változatát különböztetik meg, ezeket mind kipróbáltam évek során át.

A *var. viridis* gyorsnövésű, zöldlombozatú, főként a Csendes-Óceán felé eső részeken a 42. és 45. szélességi fokok között honos. A *var. caesia* eléggé gyorsnövésű, de az előbbi mögött marad, hamvas lombozatú; ez főleg a fenti területtől keletre, tehát a kontinens belsejében, a 42. és 45. szélességi fokok között honos. A *var. glauca*, mindekettőnél lassúbb növésű, hamvas lombozatú, és főleg a kontinens belsejében, az előbbiektől délre, a 35—40. szélességi fok között honos.

Magassági elterjedése mindhárom változatnak igen tág határok, a 300—3000 m tszf. magasságok között ingadozik, a szélességi fok és a fekvés szerint.

A három változat közül Észak-Amerikában legnagyobb jelentősége van a nyugati partvidék *var. viridis* változatának. Magán a partvidéken ugyan hiányzik, annál nagyobb erdőségeket alkot azonban a partvidékektől beljebb eső hegyekben, ahol a legértékesebb fenyőfát szolgáltatja; általában a világ legkedveltebb épület- és szerfája. Ez a változat adja az északamerikai Douglas-termelés 97%-át (a *caesia* és *glauca* 3%-ot). Nagy kort, 200—300 évet is elér, és igen tekintélyes méreteket. Az amerikai őserdők Douglas-fenyőit csak a kaliforniai óriásfenyő, a *Wellingtonia* múlja fölül. Az 55—60 m magas és 1—2 m átmérőjű törzsek gyakoriak. Schenck

szerint a leghosszabb Douglas-fenyő, amelyet mértek, állítólag 115 m magas volt. Az amerikai erdészet megállapítása szerint 100 éves korban a legjobb termőhelyen 61 m a magassága és 70 cm a mellmagassági átmérője. Tehát, amint európai telepítéseken is tapasztalták, messze fölülmúlja növésben az ugyanazon termőhelyen, optimumában lévő lúcfenyőt. Európai kísérletek eredményei szerint 60 éves állomány jó termőhelyen 45 m magasra nő. (*E. Gerhardt*. Hann.—Münden.). Tari erdőbirtokomon, közepes minőségű, de mély talajon az elvetéstől számított 12 éves fák 7 m magasak. Egy hl. *Ps. viridis*-toboz — *Schenk* adatai szerint — átlag és ke-
reken 1 kgr. magot ad, amelyben mintegy 100.000 tisztított mag van. A mag jól csírázik (70—90%). A *viridis*-szel tett tapasztalataim szerint az első évben az elvetett mag nem mind csírázik, hanem csupán egy része (néha 50% körül), a többi a következő évben. Az ilyen ágy aztán olyan, mintha két évfolyam cseme-
téit tartalmazná.

A fenti méretek mind a *viridis*-re vonatkoznak. A *glauca* sokkal lassúbb fejlődésű. A *caesia*, amely különben a *glauca* hamvasságát és szívósságát mutatja, gyorsabb növésű; azt a benyomást teszi az emberre, mintha középalkal volna a *glauca* és a *viridis* között. Gyorsabb növésű, mint a *glauca*, bár ez is a *viridis* mögött marad, de olyan ellenálló, mint a *glauca*.

A Douglas-fenyő alkalmasnak kínálkozik arra, hogy Alföldünk egyik igen számottevő erdei fája legyen. Klímánkat jól viseli, homokpusztáinkon, sőt szíkes talajainkon is igen szépen és gyorsan fejlődik, különösen a *var. caesia* és *var. glauca*. Mindemellett elegyítése nagyon ajánlatos. Erre alkalmasnak ígérkezik a kései meggy (*Prunus serotina*), az ezüstfenyő, az *Abies concolor* és *A. Nordmanniana*. Ilyen fenyőerdők esetleg még más, az itt felsorolt és a hazai fenyők közül választott fajok igénybevételével igen értékesek lennének Alföldünkön. Épületi-, szer- és bútorfát szolgáltatnának és anyagot a papír, műselyem stb. gyártásához. Azonkívül pedig megtörve a szelet s a nap hevét, a közbeeső mezőgazdasági területeket a termelésre a mainál alkalmasabbakká tennék.

(Vége köv.)

*

Tieflandaufforstungsversuche mit einigen fremdländischen Holzarten. Von Prof. Dr. J. Tuzson.

Auszug erfolgt mit dem Schlussteil der Abhandlung.

*

Expériences de boisement dans la Grande-Plaine avec quelques essences étrangères. Par le Prof. J. Tuzson.

Le résumé sera donné à la fin du mémoire.

*

Experiments of Afforestation with Some Foreign Trees on the Grand Plain. By Dr. J. Tuzson.

Summary will be published with the last instalment.

Fakereskedelmi ismeretek.

Írta: **Loukai János** m. kir. erdőmérnök.

A nyersanyagbeszerzés általános gond lett. Napról-napra csökken a szükségletek fedezésének a lehetősége, s a nyersanyagért folytatott küzdelem, sohasem képzelt arányokat öltött. Nem vitás, hogy a fa a legfontosabb nyersanyagok közé tartozik. Ipari és vegyi feldolgozása korlátlan fejlődést biztosít számára. Felhasználásának tehát a legtakarékosabbnak és mindig legmegfelelőbbnek kell lennie. Ez arra int, hogy a kitermelés és feldolgozás módját fejleszteni kell.

A fejlesztés, mint öncél is megokolt: az erdőgazdaság jövedelmezősége a helyes feldolgozáson és értékesítésen alapszik. A cél mindenkor a legnagyobb tőár elérése. Mivel a legértékesebb kész- vagy félgyártmány értékében rejlik a legnagyobb tőár is, ezért a legértékesebb választékok termelésének kell szemünk előtt lebegnie. Más szóval: minden törzs és ágrész a belőle készíthető legértékesebb terméké alakítandó át.

A képzett és hivatása magaslatán álló erdőtisztnek tudnia kell, hogy miből szabad vagy miből kell tűzifát, papírfát, szershasábot, szerdorongot, bányafát, vágányaljat, faragottfát, tönkfát vagy egyéb terméket termelnie. De a faraktár- és fűrészüzemvezetőnek még inkább kell tudnia, hogy az erdőről rakodóra vagy fűrészre kerülő, sokszor előre meg nem határozott célú és jellegű faanyag miképp osztályozandó át és miképp dolgozandó fel leggazdaságosabban. A helytelen feldolgozási mód nemcsak az erdőgazdaság jövedelmezőségét veszélyezteti, hanem nemzetgazdasági szempontból is káros.

*

Ne higgyük, hogy a leggazdaságosabb feldolgozási mód általános érvényű. Jóformán erdőgazdaságonkint változik. Helyenkint a faragottfa, vagy vágányalj termelése a legelőnyösebb értékesítési lehetőség, másutt viszont ez lehet a legkedvezőtlenebb. A III. vagy IV. osztályú fűrészrönkökben meghagyott faanyagból helyenkint csak tűzifát lehet termelni. A hámozási tönkért elérhető legmagasabb ár alacsonyabb lehet, a belőle készíthető I. osztályú fűrészárú készárúból levezethető rakodói rönk-tőárnál. Az I. osztályú kereskedelmi tönkért elérhető vételár magasabb lehet a belőle előállítható készáru tőaránál.

*

Fontos tudni, hogy bármely választék kerükltsége nem azonos annak nyersanyagértékével. De önköltségi értékével sem. *Krippel Móric* „Erdészeti kereskedelem-tana“ szerint az önköltségi érték:

$$\ddot{O} = (A + B + \ddot{U}) \cdot (1 + 0'0p \cdot \acute{e}),$$

ahol: A = tőár, B = munkabérek, \bar{U} = műhely és árusítási költségek, ill. általános üzemi költségek, p = kamatláb, ϵ = kamatolási idő.

A készár pedig:

$$U = \bar{O} + D$$

ahol: D = vállalkozói díj.

Ilyen értelmezéssel a kerü-költség csak az alábbi lehet:

$$K = (B + \bar{U}) \cdot (1 + 0 \cdot 0 p \cdot \epsilon).$$

*

A számvetések kétfélék lehetnek. Előre- vagy hátramenőek. Ha az Á. K., illetőleg K. M. megszabta legmagassabb készárral állunk szemben, a számvetés mindig hátramenő. Ha valamely áru piaci ára szabad megegyezés tárgya, részint előremenő, mert ebben az esetben a kiindulási alapul szolgáló tőár azonos természetű egyéb elemzésekből már ismeretes, de ugyanakkor hátramenő is, mert a piaci árak alakulását állandóan figyelemmel kell kísérni. *Emelkedő árak esetén csak kis mennyiségek szállítását vállaljuk!*

*

Nyersanyagérték a tövön álló fa értékét jelenti, és a tőár csak abban az esetben azonos a nyersanyagértékkel, ha tövön álló fa, illetőleg lábön lévő faállomány kerül értékesítésre. A fa felhasználás szempontjából ugyanúgy nyersanyag, mint a szén, érc, stb. Ha az állomány fatömegének az értékesítése nem lábön történik, a tőár a piaci választék árának megfelelően ugrásszerűen nő, s ekkor az elért tőár részint a nyersanyagérték, részint a helyes feldolgozás függvénye. Minél értékesebb választékot termelünk, annál nagyobb az elért tőár. Kész- vagy félgyártmányok értékesítésekor a tövön történő eladáshoz képest mutatkozó tőárértékkülönbség, a nyersanyag jobb felhasználásának vállalkozói haszna, másfelől az értékesebb nyersanyag értéktöbblete növeli a tőárat. A tőár ezek szerint azonos lehet a nyersanyagértékkel, de legtöbbször nem, s ebben az esetben a tőárat a nyersanyagérték és annak vállalkozói haszna alkotja.

*

A tőár a piaci árak, munkabérek, általános költségek, stb. függvényeképpen gyakran hullámzó érték. A határeset az, amikor az

$$A = \frac{U - D}{1 + 0 \cdot 0 p \cdot \epsilon} - (B + \bar{U})$$

egyenletben $A = 0$, tehát:

$$\frac{U - D}{1 + 0 \cdot 0 p \cdot \epsilon} = B + \bar{U}.$$

Az erdőbirtokosnak és erdőtisztnek csak egy lehet a törekvése. A termelést és feldolgozást olyképp irányítani, hogy ez a határeset be ne következzen. Jövedelmező az erdőgazdaság csak addig lehet, amíg

$$\frac{U - D}{1 + 0.0p.é} > (B + \ddot{U}).$$

*

A fázisadó és a vállalkozói díj százalékos számításakor a nettó- és bruttó %-ok közötti különbség sohase tévesszen meg bennünket. A nettó-% a bruttóból:

$$n = \frac{b}{1 - 0.0b}$$

a bruttó-% a nettóból pedig:

$$b = \frac{n}{1 + 0.0n}$$

Például a tűzifa jelenlegi fázisadója 8%. Ha ez a százalék nettóérték, és a fázisadóval együtt értelmezendő feladóállomási ár 100 q-kint 300.— P, akkor az adótalanított érték:

$$\frac{300}{1 + 0.08} = 277.78 \text{ P.}$$

A fázisadó pedig: $277.78 \times 0.08 = 22.22 \text{ P.}$

Ugyanerre az eredményre jutunk, ha a bruttó-százalékot vesszük alapul. A különbség csak az, hogy ebben az esetben a fázisadó értékét kapjuk meg először, s annak levonása után az adó nélküli feladóállomási árat. Vagyis mivel:

$$\frac{8}{1.08} = 7.407$$

a fázisadó lesz: $300 \times 0.07407 = 22.22 \text{ P.}$

Az adótalanított feladóállomási ár pedig $300 - 22.22 = 277.78 \text{ P}$

A számítás harmadik módja az, amikor a nettó-% átalakított reciprok-értékével számolunk. Ilyenkor az első esethez hasonlóan az adó nélküli feladóállomási árat kapjuk. Az előbbi példát véve alapul:

$$\frac{1.00}{1.08} = 0.92593,$$

tehát az adótalanított feladóállomási ár: $300 \times 0.92593 = 277.78 \text{ P.}$

*

A nettó-% átalakított reciprok-értékével való számolás a legkönnyebb. A kényelmetlen osztás elmarad.

Az alábbi táblázat ezeket a reciprok-értékeket tünteti fel, különböző %-ok esetén az egységre vonatkoztatva:

$n = \%$	$\frac{1 + 0.0n}{1.00}$	$n = \%$	$\frac{1.00}{1 + 0.0n}$
6	0.9434	11	0.9009
7	0.9346	12	0.8929
8	0.9259	13	0.8850
9	0.9174	14	0.8772
10	0.9091	15	0.8696

*

Készár számításakor az összes költségeket a készáru egységére kell vonatkoztatni. Tőár-számítás esetén viszont a tőáru egységére. Az a számítási mód, hogy feltételezett azonos tőár esetén melyik választék eladása előnyösebb, helytelen. A tőár minden választék esetén más és más; nagyságát a termelt áru felhasználhatósága szabja meg. A vállalkozói díj összehasonlító számítása tehát legtöbbször csak eltérő tőárakból indulhat ki. Tüzifa esetén az ürm³-re vonatkoztatott költségeket tömörköbméterre kell átszámítani. Az átszámítás módja az, hogy az esetenkénti költségek osztandók a tényleges túlmérettel számbavett rakatmagassággal és tömörtartalommal.

*

A vállalkozói díjat figyelmen kívül hagyni épp oly helytelen, mint ahogy téves a tőár rovására megállapított túlságosan vállalkozói díjjal való számolás. A vállalkozói díjnak arányosnak kell lennie a készáru árával, de öncéllá nem válhat.

*

Összefoglalásaim végére értem. Vázlatos képet és keveset nyújtok mégis úgy vélem, hogy nem tévedek, ha másokkal együtt azt állítom: az erdőgazdaság jövője, jobban mint valaha, a helyes erdőgazdálkodásól és értékesítéstől függ. Meg kell szűnnie annak, hogy a tűzárhol is tüzelésre használjanak. Vagy hogy bánya- és tüzelőanyagot tüzifába termeljenek be. Ezért talán a tüzelőanyagok em felelősek.

*

Connaissance. Von J. Lonkai.

Das Buch fordert sorgfältigste Sortierung und gründliche Kontrolle als Bedingung des höheren Reingewinns. Verfasser bespricht die wichtigsten Gesichtspunkte und Formeln.

*

Connaissances de Commerce du bois. Par J. Lonkai.

Exposé des principes et des équations du calcul raisonné des prix.

*

Timber-Trade Knowledges. By J. Lonkai.

The basis and formulae of real calculation are discussed.

VADÁSZAT.

A drótszörű-németvizsla.

(Leszármazása, fajtajellege s kapcsolatai a szálkásszörűvel és griffonnal.)

Az Országos Vizsla Club 1942. dec. 1-én tartott ismeretterjesztő ülésén előadta:

Mikósy András szfv. erdőmérnök.

Bevezetőül rá kell mutatnom a vizslák, ill. vadászebek külső jellegére vonatkozó nézetekben tapasztalható zűrzavarra, amely az 1870-es évekig még Németországban sem tisztult.

Az egyes fajtajellegek teljesen pontos megállapítása ott is nagyon nehéz feladat volt, mert magának a rövidszörű németvizslának külső jellegeit is holt betűk alapján kellett idealizálni, ezt pedig a különféle kiállításokon a bírák személyében történő változások okozta eltérő nézetek állandóan zavarták.

Ha a vadásztörténelem lapjait forgatjuk, rájövünk ezeknek a különböző, de többnyire jogosult nézeteknek az okára.

A legrégibb időben Németországban sem voltak vizslafajták, mint más országban sem. A vizslát itt is csak a középkorban kezdték tenyészteni célszerű kiválasztás útján olyan vadászeb-fajtákból, amelyek addig csupán a vad megfogására szolgáltak.

A kiválasztás azon tapasztalaton alapult, hogy sok eb éppen úgy, mint a legtöbb ragadozó, amidőn belopja nyugodtan fekvő zsákmányát, — mielőtt arra ráugrana, — egy pillanatra meghökken, valószínűleg azon célból, hogy a zsákmányraugrás nagyságát és erejét kiszámítsa.

A szárnyas-vad hálóval történő vadászatának az első idejében már sok vadász írja, hogy ezeken a vadászatokon csak olyan ebeket választottak ki, amelyek a szárnyas vadat felkeresték, azt egy pillanatra meg is állták, majd mindaddig fekvé maradtak, amíg ellenkező oldalról a hálót a szárnyas vadra rá nem borították.

Ezeket a vadászebeket a főurak vadászszemélyzete aggódo gondossággal tenyésztette tovább, s kiválasztás annak az egyednek a javára történt, amelynél az állásra való hajlam jobban mutatkozott. Ez a hajlam lassan átöröklődött s a további tisztafajban való tenyésztés során, a szigorú válogatás folytán fajtajellegé alakult. Innentől kezdve beszélhetünk már vizsláról.

Németország legkülönbözőbb vidékein így folyt a törzsek fejlődése. A középkori vizsla volt az őstörzse a mai rövidszörű németvizslának. Minden tenyésztő természetesen a maga tenyészetéből származó egyedeket tartotta a legjobbnak. A törzsek összeolvadását, keresztezését, az akkori közlekedési viszonyok nehézsége gátolta leginkább és ezért érthető, hogy még a 900-as években is volt vizslafajta a német vizslák között, amelyek megtartották eredeti „hajtó-eb” jellegüket.

Nem tagadhatjuk, — mert hiszen a különböző német írók munkáiból megállapítható — hogy még Németországban is sok hiba történt a vizslák tenyésztése körül. A meglévő fajtákat tudatosan és akaratlanul fajnélküli és rosszul megválasztott egyedekkel párosítottak és ennek a következménye lett, hogy a híres törzsek részben elfajultak, részben kivesztek.

Nem céloim ezeket a zavaros állapotokat bővebben ismertetni, valóság azonban, hogy a németvizslák fajtajellegét 1879-ben állapították meg a hannoveri nemzetközi kiállításon a Németország különböző vidékeiről összegyűlt szakértők. Az 1880-as években az adatokat már részben javították, részben gyarapították, különösen azzal, hogy felvették az akkori szálkásszörű eb fajtajellegeit is. Az ú. n. „kiküldöttek bizottsága“ részéről megállapított fajtajellegek alapján folyt tovább a tiszta vérben való tenyésztés. Németországban ekkor a rövidszörű-németvizsla, a szálkásszörű-vizsla, a hosszúszörű-vizsla, a weimári- és württembergi-vizslákra állapították meg a fajtajellegeket, és a nem német származású griffonra, amely szoros rokonságban van mind a későbbi drótszörű-, mind az akkori szálkásszörű-németvizslával.

Hiteles adataink nincsenek a drótszörű-németvizsla fejlődéséről, a legnagyobb valószínűség szerint a simaszörű-, szálkásszörű-, pudelpointer- és a griffonfajtákból tenyésztették ki.

Németországban már a XVI. században ismeretesek voltak bizonyos durva-, erős-, többé-kevésbé hullámoszörű ebek, ezeket hol szálkásszörű, majd lengyel-, orosz-, svéd, vagy dán- vizebeknek nevezték. Leginkább Sziléziában és Csehországban terjedtek el. Keresztették őket rövidszörű fajtákkal, — ehhez hozzájárultak az éghajlati viszonyok is — és így jött létre a szálkásszörű faj. Egyesek szerint a francia durvaszörű vizslának a simaszörű németvizslával történő keresztezéséből származnak. Ezt bizonyítani látszik az a körülmény, hogy Hessen tartományban egészen az 1900-as évekig fennmaradt egy törzs, amelynek a jellegei teljesen azonosak a francia griffonéival.

A 70-es években *Korthals* ismert tenyésztő hozott be Németországba hullámos szőrözetű griffonokat, ezek utódai lassanként az okszerű tenyésztés és kiválasztás folytán merev szőrözetűekké váltak és még abban az időben maga a tenyésztő is griffonnak nevezte a fajtát, sőt a majna-frankfurti kiállításon egyenesen követelte vizsláinak a francia osztályba sorozását.

Miután ezek a vizslák erős szőrözetűekkel tüskés csaltiban, hideg vízben, rossz időjárásban kiválóan megállták helyüket a merevszörű ebek iránti kereslet mind nagyobb lett. A kínálat azonban — megfelelő számú tenyésztő hiánya miatt — nem volt arányban a kereslettel s ezért a német szálkásszörű tenyésztők griffonokkal kezdtek keresztezni. Ebből oly bábeli zavar lett, hogy

még az 1890-es években is egy-egy kiállításon 10 vizsla közül alig akadt 2—3, amely a fajtajellegeknek tökéletesen megfelelt volna. Innen van az, hogy még napjainkban is egy-egy alomban, különösen szőrözet terén megtalálható a drót-, a szálkászörű és a griffon változata.

Az 1879. évi hannoveri kiállításon szerepelt az első szálkászörű-németvizsla *Platz* főerdész tenyésztéséből. Mivel ennek jellegei főbb pontban egyeztek a *Bontans* tenyésztette és később Majnafrankfurtban díjazott szálkászörűvel, véglegesen megállapították a legtöbb tenyésztő és az elfogulatlan vadászkedvelők részéről már addig is érvényesnek elismert fajtajellegeket.

Ezek a jellegek azonban a griffonnal történt és előbb említett észnélküli keresztezések miatt újból felborultak. Egyes tárgyilagosan gondolkozó szakembernek és tenyésztőnek sikerült hosszas fáradozással a visszas állapotokat megszüntetni, és az 1896-i kiállításon a szálkászörű fajtajellegein kívül már a drótszörűét is megállapítani.

Külsőalakban, vagy helyesebben: testi szerkezetben a német síma- és drótszörű között különbség nincs. Mindenesetre az utóbbiak általában erősebbek, izmosabbak, nagyobbak. Míg a símaszörű-németvizsla átlagos magassága 50—60 cm, addig a drótszörűé 60—70 cm. Ugyanekkor a griffonok ezeknél gyengébbek, a hím magassága 55—60 cm, a szukáké ennél is kisebb.

Élénk a különbség szőrzetben a síma- és a többi merevszörű között. Ezt egyébként a laikus is azonnal észreveszi, de jó szem és nagy szakértelem kell ahhoz, hogy különbséget tegyünk a drótszörű, szálkászörű és a griffon között.

A két elsőt még szakértőnek is igen nehéz egymástól megkülönböztetni. Színezetük az egyszínű barnától a barna „spricelt”-ig mindkét fajta esetében a legkülönbözőbb; a világosabb színűeken átüt a griffon-eredetet mutató acélkékes, acélszürkés árnyalat. Ami különbség mégis adódik köztük, az szőrzetük hosszúságában és annak durvaságában mutatkozik.

A drótszörű vizsla szőrözete ugyanis 4 cm körüli, a végén rendszerint kunkorodó, a szálkászörűt 4—6 cm hosszú, még a drótszörű vizsláénál is durvább, a végén sohasem kunkorodó, ellenben a testtől lefelé kissé mereven elálló szőr jellemzi. Míg a drótszörűn rendszerint nagyon nehéz fellelni a merev szőr alatt alig észrevehető finom gyapjút, addig a szálkászörűn és a griffonon is első tapintásra észre lehetvenni azt. Sem a drótszörű, sem a szálkászörű vizsla hátán a szőrözetnek nincs választéka, (ez egyébként súlyos hiba lenne mindkettő esetében) addig a griffonon ezt elég gyakran láthatjuk és itt nem is hibapont.

Jellegzetes szőrözetalakulás van mindhárom fajta esetében a fejen. Bozontos bajuszuk, szemöldökük miatt a laikus is általában

komolyaknak ítéli ezeket az ebajtákat. Azonban, míg a drótszörűnek csupán a bajuszán és szemöldökén látható bosszabb elálló szőrözet, a fej többi részén pedig még az általános szőrhosszúságnál is rövidebb s a fejre símuló szőrözet található, addig a szálkásszörű bajuszszőrözete ennél hosszabb és rozmárszerűen lesímul a pofára s a drótszörűével ellentétben csak akkor áll el mereven, ha vizes. Ennél is jellegzetesebb a szemöldök szőröze, amely a szálkásszörzetűeken sokkal nagyobb mértékben kifejtett, mindkor ívben hajlik előre, mintegy védve a szemet a különféle fűmagnak stb.-nek keresés közben a szembe való bejutásától.

A griffon bajusz-szőröze teljesen hasonló a szálkásszörűekéhez, tehát a bajusz rozmárszerű. A szemöldök szőröze nem olyan fejlett s ami a legfőbb megkülönböztetés, a griffonnak mindenkor szabadok a szemüregi, tehát azokat a szőrözet soha sem takarja.

Mind a drót-, mind a szálkásszörű vizslák feje, általában inkább négyzetes, mint hegyes, a griffon feje ellenben ennél nagyobb, hosszabb, durvább, persze viszonylagosan a törzséhez, amely a drót- és szálkásszörűekénél gyöngébb, kisebb.

Míg a drót- és szálkásszörűek orrháta mindig egyenes, addig a griffoné gyöngén domborodott.

Testszerkezetben egyébként számottévó különbség nincs közöttük.

Iparkodtam felsorolni azokat a fajtajelleget amelyek e három fajtát — szakértők részére — eléggé észrevehetően megkülönböztetik egymástól.

Azonban a drótszörű németvizsla kitenyésztésének még olyan rövid a multja, hogy a keresztezéshez felhasznált egyedek fajtajellegei még minduntalan visszaütnek egy-egy ősrre. Innen van, — mint azt már előadásom legelején is kifejtettem — hogy egy tisztavérben tenyésztett alomban is megtalálható a keresztezéshez felhasznált ebek összes fajtajellege.

A tenyésztők feladata lenne az ilyen almok legszigorúbb selejtezése. Ez azonban nem történt meg a kellő szigorúsággal, még pedig főképpen azért nem, mert az ősrre visszaütő egyedek — vagy mondjuk nem 100%-osan az előírt fajtajellegeknek megfelelő egyedek is — mind orr, mind munkabírás tekintetében egytől-egyig kifogástalanok, sokoldalúak, könnyen taníthatók, nem makacsok, jó tárgyelhozók és kiváló csapázók. Rámenős természetük miatt pedig önvédelemre is az összes vadászebek közül a legkönnyebben taníthatók.

Maguk a német tenyésztők is elismerik, hogy még sok időbe telik, míg a négy fajta (rövidszörű, szálkásszörű, pudelpointer és griffon) egyenkint is kiváló egyedeinek a keresztezéseiből kihozhatják az *állandó* és legfőképpen *megkívánt* fajtajellegeknek megfelelő német drótszörűt.

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK.

Választmányi ülés.

Az Országos Erdészeti Egyesület igazgató-választmánya 1943. évi március hó 5-én d. e. 11 órai kezdettel Budapesten, az egyesület székházában ülést tartott, amelyen megjelentek: *vitéz Waldbott Kelemen báró* elnök, *Teleki József gróf* alelnök, *Bíró Zoltán* ügyvezető, *Mihályi Zoltán dr.* titkár, *Keglevich Gyula gróf* tiszteleti, továbbá *Beyer Jenő*, *Földváry Miksa*, *Kardoss Kálmán*, *dr. Károlyi István gróf*, *Karsai Károly*, *Kovács Gábor*, *Mailáth György gróf*, *vitéz Onczay László*, *Orosz Antal*, *Pallavicini Alfonz őrgróf*, *Papp-Szász Tamás dr.*, *Riedl László*, *Rochlitz Béla*, *Schenkengel László*, *Tóth Bódog*, *Urbánfy Ignác*, *Zólmoy Imre* és *Zsombory Ignác* választmányi tagok.

Távolmaradásukat kimentették: *Széchenyi Bertalan gróf tiszteleti*, továbbá *Bartha Dezső*, *vitéz Bontay Ferenc*, *Czillinger János*, *Fekete Zoltán*, *dr. vitéz Festetics Kristóf gróf*, *Hendrey József*, *Károlyi Gyula gróf*, *Klőzel Oszkár*, *Lády Géza*, *Lámfalussy Sándor*, *Matusovits Péter*, *Osztroluczky Miklós dr.*, *vitéz Rábay Gyula*, *Rónai György*, *Roth Gyula*, *Takács Zsigmond*, *Tuzson János dr.*, *Véssei Mihály* és *Vuk Gyula* választmányi tagok.

Vitéz Waldbott Kelemen báró, elnök üdvözlő szavai után *Bíró Zoltán* ügyvezető ismertette a M. Kir. Földművelésügyi Miniszter Úr 122.794/1943. sz. leiratát, amelyben felhívja az egyesületet, hogy az Országos Erdőgazdasági Tanácsba kinevezendő tagok jelölésekor vegye figyelembe a visszacsatolt területek megfelelő képviselőt is.

Indítványára az igazgató-választmány egyhangulag úgy határozott, hogy a rendes tagok sorában a póttagok közül behívott *dr. Forgách Balázs gróf* helyére *Urmánczy János dr.* nagybirtokos, egyesületi tagot jelöli, *dr. Forgách Balázs grófot* pedig póttagként.

Mihályi Zoltán dr. titkár bemutatta a M. Kir. Földművelésügyi Miniszter Úrnak a tűzifa-szállítási igazolványok újabb megállapításáról szóló 151.000/1943. F. M. számú rendelet egyes előírásainak a kiegészítése tárgyában kiadott 152.000/1943. F. M. számú rendeletét, amely úgy intézkedik, hogy ha a 20 tonnás vasúti kocsiba legfeljebb 16.500 kg tűzifa rakható be, a szállítási igazolvány díja 36 pengő.

Ezután a *titkár* a M. Kir. Földművelésügyi Miniszter Úr 121.009/1943. számú leiratát ismertette, amelyben Önagyméltósága közli az egyesülettel, hogy a nagymértékben elszaporodott erdei kihágások gyors és eredményes megtorlása érdekében tett felterjesztés alapján eljár a Belügyminiszter Úrnál, aki 9067/1942. sz. átirata értelmében a legerélyesebb intézkedések életbeléptetését helyezte kilátásba.

Az igazgató-választmány a leiratot őszinte megnyugvással vette tudomásul.

Az *ügyvezető* ismertette *vitéz Lámfalussy Sándor* és *Rochlitz Béla* egybehangzó indítványát a 990/1943. M. E., illetőleg a 186.000/1943. B. E. és a 494/1943. P. M. számú rendeleteknek olyanértelmű kiegészítése tárgyában, hogy a felesketett erdőtiszték és erdőőrök továbbra is illetékmentes fegyvertartási engedélyt kaphassanak.

Az igazgató-választmány az indítványt egyhangulag magáévá tette.

Ezután az *ügyvezető* beszámolt arról, hogy a fenyőszerfa árának a legutóbbi választmányi ülés óta történt újabb szabályozása nem elégti ki ugyan az összes kívánalmakat, de mégis némi enyhülést

hozott. Rámutatott a fakereskedő köröknek arra a törekvése, amely a hivatalos árverések megszüntetését kívánja. Hangsúlyozta, hogy a gazdálkodás és a forgalom további korlátozását sem az erdőbirtokosság, sem pedig az új fakereskedő nemzedék érdekeivel nem tartja összeegyeztethetőnek. A közszükségletek fedezését szolgáló faválasztékokat minden termelőnél igénybe lehetne venni, de az egyéb célokat szolgáló fa forgalmát még Németország sem korlátozta.

Zsombory Ignác kifejtette, hogy miután a Magyar Fatermelők, Fa- és Tüzelőanyagkereskedők és Faiparosok Országos Egyesülete az árverések megszüntetése érdekében foglalt állást, célszerűnek látná a két álláspont megfelelő összeegyeztetését.

Az elnök és az ügyvezető hozzászólása után az igazgató-választmány egyhangulag úgy határozott, hogy a kérdésnek a Faegyesülettel való közös letárgyalására bizottságot küld ki, és ennek tagjaiul Schenkengel Lászlót, vitéz Onczay Lászlót, Tóth Bódogot és az ügyvezetőt kérte fel.

A titkár bejelentette, hogy Osztrólczy Miklós dr. több kisebb szaktanács ellenszolgáltatása fejében 500 pengőt utalt át az egyesületnek.

Indítványára az igazgató-választmány egyhangulag úgy határozott, hogy a nemeslelkű adományért az egyesület hálás köszönetét fejezi ki.

Riedl László felpanaszolta, hogy a hatósági munkabéreket egyes uradalmak nem tartják magukra nézve kötelezőknek, és ez természetesen igen megnehezíti a termelést, a fuvarozást pedig lehetlenné fogja tenni.

Hasonló jelenségekről számolt be Zsombory Ignác és Zólmoy Imre is.

Az ügyvezető írásbeli bizonyítékokat kért és indítványára vitéz Onczay László, valamint Schenkengel László hozzászólásai után az igazgató-választmány egyhangulag úgy határozott, hogy az egyesület majd megfelelő felterjesztéssel fordul a Földművelésügyi Miniszter Úrhoz, és a visszásságok megszüntetését fogja kérni.

A titkár bejelentette, hogy felvételüket kérték az egyesületbe: gróf Hadik Antalné és Merán Fülöp gróf erdőbirtokosok, Luthár Ernőné gőzfűrésztulajdonos; Bogyay László, Bösze Kálmán, ifj. Sëbor János és Tatár János erdőmérnökök; Nagy Lajos, Ortutay Iván és Óri László erdőmérnökhallgatók; Szépe István pagonyerdész, Tereh Sándor és Benkő András fakereskedők; Lukovics István, Szüle Lajos és Varga István faipari tisztviselők.

Indítványára az igazgató-választmány valamennyi jelentkezőt egyhangulag a tagok sorába iktatta és egyéb tárgy hiján az elnök az ülést, berekesztette.

IRODALOM

Dr. K. Escherich: Die Forstinsekten Mitteleuropas. V. kötet. (Majlent Paul Parey, Berlin, SW II. Hedemannstrasse 28/30. kiadásában. Ára vászonkötésben 69, illetőleg 25% kedvezmény levonása után 51.75 RM.)

Az „Erdészeti Lapok“ 1941. évi IV. füzetében e hatalmas és világhírű kézi- és tankönyv I—III. kötetét, valamint az V. kötetnek

akkortájt megjelent 1. és 2. füzetét már ismertettem. Mivel a 3. és 4. füzet megjelenésével az V. kötet 1942-ben le lett zárva és a világ könyvpiacára került, kötelességemnek tartom igen tisztelt szaktársaim figyelmét úgy erre, mind a műnek eddig megjelent kötetekre újból felhívni.

Az erdészeti szempontból fontos hártvány- és kétszárnyú rovarokat tárgyaló 746 oldalas és 715 ábrás V. kötetben hatalmas anyag lett feldolgozva és ezért gazdag tartalma, valamint gyönyörű kiállítása szakemberek tudományozomját teljes mértékben ki fogja elégíteni.

Amíg a hártvászszárnyúak *Symphyta*-ülöpotrohúak alrendjéből az eddig megjelent erdészeti rovarokban általában csak 25 levél- és 5 fadarákszaj van megemlítve és alig 1—2 nevezetesebb faj tárgyalva, addig *Escherich* könyve 87 levél- és 10 fadaráznak adja a meghatározó kulcsát és leírását. Közülük a legfontosabbaknak élettörvényeit, környezetükhöz való viszonyát, erdészeti jelentőségét és azokat a védekezési módokat ismerteti, amelyeket túlszaporodásuk esetén leküzdésükre sikerrel lehet alkalmazni. A fadarazsakkal kapcsolatban pedig még, az általuk okozott műszaki károsításokból folyólag, a termelő felelősségére és a vevővel szemben netalán felmerülő kártérítési kötelezettségekre is utal.

A *Terebrantia*-tojócsövesek alrendjéből különösen az erdőéletközösségi egyensúly fenntartásában oly fontos szerepet játszó fürkészdarazsak lesznek rendszertanilag tárgyalva és élettörvényük, valamint környezetükhöz való viszonyuk tekintetében kimerítően ismertetve. Kimerítő ismertetésük kiterjed mindarra, amit e fontos hasznos rovarokról szakembernek tudnia kell. A gubacsdarazsak, eme erdészetileg ugyan jelentéktelen, de tölgyfajaink különböző szervein fejlődő gubacsok alakja és nagysága által feltűnővé váló rovarok, szakemberek tudásvágyát teljesen kielégítő mértékben vannak tárgyalva. A gubacsok meghatározására áttekinthető táblázatot, az erdészetileg figyelemre méltóbb tölgygubacsok fejlődésére és felhasználhatóságára pedig értékes adatokat találunk.

Az *Aculeata*-k, vagyis a fulánkos hártvászszárnyúak alrendjéhez tartozó hangyák, darazsak és méhek tárgyalása e rovarok családjainak meghatározására szolgáló kulccsal kezdődik. Részletesen van tárgyalva a hangyáknak az erdőéletközösségben való szerepe, erdészeti jelentősége, vagyis a talajjavítás, a talajnövényzet terjesztése és a káros rovarok irtása terén kifejtett tevékenysége. Arra való tekintettel, hogy a vörös erdei hangya ott, ahol fészkei gyakoribbakká válnak a káros rovarok túlszaporodását megakadályozza, értékes adatokat kapunk bolyai védelmére és szaporítására vonatkozóan. A káros hangyák közül az egészséges fák törzsében fészkelő lóhangya-fajták vannak tárgyalva. Az alrend, illetőleg a rend végül az ásodarazsak, útonálló darazsak, darazsak és a méhek ismertetésével zárul.

E kötet utolsó, 505—705. oldalakra terjedő részét a *Dipterák*-kétszárnyúak foglalják le, amelyeknek erdészeti jelentőségét *Escherich* a következőképpen jellemzi: „A nemszók nagyobbára nappali állatok. Minden lehető szerves anyaggal táplálkoznak, sokan ragadozók, vagy vérszívók. Életmód tekintetében azonban sokkal nagyobb változatosság tapasztalható az álcáknál: saprofagia, phytophagia, ecto- és entoparasitismus, ragadozó életmód, vízben-, talajban-, korhadó fában-, korhadékban- és kéregbenélés, tehát a kétszárnyúak álcáinál minden megtalálható. Így bizonyára érthető, különösen ha arra a tömeges elszaporodásra és ennek következtében gyakori óriási egyedi számra vagyunk tekintettel, ami a legtöbb kétszárnyúnál olykor észlelhető, hogy a *Dipterák* az ember érdekeibe előnyösen vagy hátrányosan min-

denütt beleavatkoznak és pedig olyan mértékben, amilyenben ez más rovaroknál nem tapasztalható. Kétségtelen, hogy erdészetiileg sokkal nagyobb szerepet játszanak, amint azt eddig vélték. És minél mélyebben hatolunk a muslicák és legyek életébe, annál inkább merül fel az a gyanú, hogy az erdőéletközösségben alá nem becsülhető tevékenységét fejtenek ki. A biológiai egyensúly fenntartásának kétségtelenül felette fontos tényezői; ebben a tekintetben csak a sok élősködőre (*Tachinidá-ra*) és ragadozóra történjék hivatkozás, amelyek a veszedelmes károsítók elszaporodásának gátat vetnek. Azután a pudvás fában, vagy a talajban élő *Diptera*-álcáknak a fa és alom felbontásában, illetőleg a humuszképződésben bizonyára igen nagy, még megközelítőleg sem ismert része van. De nincsen hiány olyan Dipterákban sem, amelyek az erdész munkájával szembezállanak akár az általuk megszállt növények megkárosításával, akár pedig azzal, hogy az erdőben való tartózkodást kínozza teszik (mint többhelyütt a szúnyogok). Végül még a melegvérű állatok sok élősködő kétszárnyújai legyenek megemlítve, amelyek úgy az apró madarakban, mind a vadban kárt okozhatnak.“

A *Dipterák*nak az erdőéletközösségben való igen nagy szerepére tekintettel *Escherich* arra az álláspontra helyezkedett, hogy művében e rovarokkal sokkal részletesebben foglalkozik, mint az eddig megjelent rovartanok és pedig azért, hogy az erdészetiileg érdekelt körök a kétszárnyúakra az erdőben ezután sokkal nagyobb figyelmet fordítsanak.

A *Dipterák* rendjének általános jellemzése és az *Orthorhapha* alrend *Nematocera* csoportjába tartozó gombamuslicák és bársonylegyek rövid ismertetése után erdészeti jelentőségüknek megfelelően részletesebben a gubacslegyek vannak tárgyalva gazdanövényeik szerint, majd a pelyhes muslicák, a szúnyogok, árvaszúnyogok, cseszlék és az erdészetiileg káros lószúnyogok következnek. A *Brachycera*-csoportból a katonalegyek, falegyek, bögölyök, továbbá a csőrös-, rabló-, törös-, gyapjas-, táncos-, szúnyoglábú és nyíl szárnyú legyek vannak ismertetve, már e csoport általános jellemzésénél kifejezett ama reményből folyólag, hogy az idetartozó legyek behatóbb tárgyalásával talán sikerülni fog e legyek iránt az erdészek és erdészeti rovartudósok érdeklődését jobban felkelteni és ezzel a *Brachycera*-kutatás terén mutatkozó sok hézagot lassanként betönni.

A *Cyclorhapha* alrend *Aschiza* csoportjából a bolha-, zengő-, nagyfejű- és talpas legyek nevezetesebb fajai vannak annak a kiemelésével megemlítve, hogy gazdasági, különösen pedig erdészeti jelentőségükre vonatkozó adatok kiegészítésre szorulnak, mert vannak közöttük olyan fajok, amelyeknek álcái elhalt növényi és állati anyagokkal, olyanok, amelyek rabló és élősködő életmódjuk folytán más rovarokkal táplálkoznak, sőt olyanok is, amelyek egészséges fákön károkat okoznak. Rendszertanilag, biológiailag, valamint gazdasági jelentőségükre való tekintettel sokkal részletesebben vannak tárgyalva ennek az alrendnek a második, *Schizophora* csoportjába tartozó kétszárnyúak, melyeknek első alcsoportja a kambiumaknászó, magkárosító és a szúivadékokat ragadozó pusztító fajokat felölelő családokat ismerteti, második alcsoportja pedig az igazi-, a bagócs- és kullancslegyeket, igen részletesen pedig a sok káros rovar ellen folyó küzdelemben értékes segítséget nyújtó fürkészlegyeket tárgyalja

A tartalomban rendkívül gazdag és erdészetiileg igen értékes V. kötetet áttanulmányozva és *Escherich* hatalmas művének eddig megjelent I—III. kötetét is ismerve, a kézikönyvet erdészeti rovartan tanulmányokra, valamint az erdőéletközösség felderítése terén végzett

kutatások eredményeinek megismerésére, kiegészítésére, tehát erdővédelmi szempontból magyar szaktársainnak, az állam- és magán-erdőbirtokosok erdőhivatalainak a legmelegebben ajánlhatom.

K. A.

HAZAI FOLYÓIRATOK.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye. (77. kötet, 1943)

3. sz. — *Gyulai G.*: Betétviszonylatok alkalmazása a városi közlekedésben. — *Szilvai G.*: Motoros járművek káros melegezése.

4. sz. — *Böckh B.*: A doborgazi Duna-híd előmunkálatai.

Értekezések — Beszámolók. — *Ethey Gy. dr. és ifj. Csemegei J.*: A Stibor család építkezései. — *Petrényi Gy. dr.*: Az Országos Társadalombiztosító Intézet egészségvédelmi feladatai. — *Pacséri I. dr.*: Az OTI. iparegységügyi szervezete és tevékenysége. — *Simó B. dr.*: Az Országos Társadalombiztosító Intézet Iparegységügyi Laboratóriuma.

A Műszaki Világ. (VII. évf. 1943.)

4. sz. — —: Az iparfejlesztés és a mezőgazdasági beruházási program problémái a Mérnökpolitikai Társaság előtt.

5. sz. — —: Az építéset, az út, vasút- és hidépítés átmenetgazdálkodási problémáival foglalkozott a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet. — *Nagy J.*: A modern gyorsnaszád.

A Vadászkutya. (IV. évf. 1943.)

2. sz. — *Kiss F. dr.*: Vérebeink eredetéről, leszármazásáról. — *Forti J. dr.*: Vadászkutyakölykök tavaszi bemutatója és képességi vizsgálata. — *Szittyá*: Vadászkutya-e a spaniel. — *Mikósdý A.*: A vizslák csapására tanításának gyakorlati eredménye. — *Felix E.*: Vizslák a hadiszolgálatban. — *Hoffmann F. dr.*: A kutyák vemhességéről.

Az Időjárás. (XLVI. évf. 1942.)

11—12. sz. — *Réthly A. dr.*: Róna Zsigmond. (1860—1941. — *Berkes Z. dr.*: A napsugárzás-ingadozások hatásai légkörünkben. — *Kadócsa Gy. dr.*: Az időjárás szerepe a kalászkok megfehéredésében. — *Möller I.*: A légkörben lebegő szilárd anyagok körtani szerepe. (2. bef. közl.) — *Csicsinszky M.*: A csapadék keletkezésének elmélete. — *Bacsó N. dr.*: Magyarország időjárása 1942 szeptember és október havában.

Bányászati és Kohászati Lapok. (LXXVI. évf. 1943.)

4. sz. — *Nahoczky A. dr.*: Egyenletek és kísérletek a kohászati aknáskemencék üzemviszonyainak tisztázására.

5. sz. — *Bán I. dr.*: Csatornatervek kőszeneinek szállítására kőszénbányászatunk első korszakában. (1759—1830.) — *Fekete L.*: A szén-monoxid kimutatása a bányalevegőben. —

Bástyánk. (III. évf. 1943.)

2. sz. — *Högyész P.*: A Soproni Magyar Szövetség és az ifjúság. — *Fehér D. dr.*: A Szahara mint élettér. — *Faller J.*: Selmechánya címeréről. — *v. Sebők L.*: Apa és fiú. — *Horváth A.*: Római pillanatfelvételek. — *Áringer J.*: Ifjúság és világnézet.

Fás Tudósító. (II. évf. 1943.)

6. sz. — —: A fűrészárutermelés problémája Európában. — *Bíró Z.*: Az erdő- és fagazdálkodás feladatai. — *Vissák L.*: Készülünk fel a holnapra!

7. sz. — — —: Az építőipar anyagellátását a cementszétosztáshoz hasonlóan fogják végezni a kamarák.

8. sz. — *Fazekas F. dr.*: A teljes szakmai egység megteremtésének a szükségessége.

9. sz. — — —: A tisztí fűrészüzemek gömbfaellátása. — — —: A friss lombos fűrészáru máglyázása.

Gazdatisztek Lapja.

3. sz. — *Szentiványi B.*: Agropedagógia a magyaróvári főiskolán. — *Faber Gy.*: Igazság-keresés.

Gazdatiszti Közlöny. — *Jászberényi A.*: A közélmezés és a gazdatisztek. — *Landes J.*: A kárbecslők megbecsülése. — *Németh J.*: Irányelvek a kiscgazdák mezőgazdasági szakoktatásánál.

Halászat. (LIV. évf. 1943.)

2. sz. — *Szlezák L.*: Egy korszerű halászlati törvény jogi alapjai. (2. közl.)

Kertészeti Szemle. (XV. évf. 1943.)

3. sz. — *Ráde K.*: *Acalypha Sanderi* N. E. Br. — *Magyar Gy.*: *Phalaenopsis* áttüztetése. — v. cs. *Szabó I.*: Champignon kísérletek. — *Ubrizsy G. dr.*: Mitől pusztulnak csiperke-tenyészetünk. — v. cs. *Szabó I.*: Kettős természet. — *Máthé J.*: Melegági ablakaink védelme szélkárak ellen. — *Magyar J.*: *Rubus moluccanus*.

Kémikusok Lapja. (IV. évf. 1943.)

3. sz. — *Petri I. dr.*: A barnaszénkátrány-krezol műanyagipari felhasználása. — *Pillitz D.*: A kryptongáz előállítása. (2. bef. közl.)

Köztelek. (LIII. évf. 1943.)

6. sz. — *M E. dr.*: Gondolatok és tervek az új termelési és terménybeszolgáltatási rend körül. — *Fodor J.*: A kiscgazdák talajművelési rendszerének megváltoztatása. — *Deseő J.*: Az átörökítés. — *Zajtay A. dr.*: A baromfiak és emlősállatok takarmányértékesítése. — z. *Szabó M.*: Sertéshízalás erjesztett abrakkal. — *Fluck J. dr.*: A dohányjégbiztosítás.

7. sz. — *Mudra A. dr.*: Egy szója-fajtakísérlet eredményei. — *Császár L.*: Vegyes vetések — köztestermesztés. — *Fonyó I.*: Igás ökrök takarmányozása. — *Sass G.*: Tapasztalatok napraforgó cséplésével. — *Molnár L.*: A pézsmapocok irtásának eszközei.

8. sz. — r — ő: A mezőgazdaság háború utáni életformájának kérdése. — *Isó I. dr.*: A csicsóka a mezőgazdaságfejlesztő javaslatban. — *Berzsenyi-Janosits L. dr.*: Kukoricatermesztésünk és a lófogó kukoricafajták. — *Borcza L.*: Silózási tapasztalatok. — *Villax Ö. dr.*: Adatok a cukorrépa fajtacsoportok hazai értékeléséhez.

9. sz. — *W. B.*: Újítások az adókievetési rendeletben. — *Páter B.*: A fehérmályva termesztése. — *Fleischmann R. dr.*: Három zabfajta 19 éven át végzett összehasonlítása. — *Takács I.*: A zsírtalanított olajpogácsa dara megmintázása és vegyvizsgálata. — *Török F.*: Bárányok bárányoztatása. — *Szokoly L.*: Hozzászólás a baromfi takarmányértékesítő képességéhez.

Magyar Fapiac. (V. évf. 1943.)

5. sz. — — —: Az erdészeti Egyesület választmányi ülése.

6. sz. — *Fazekas F. dr.*: A fások érdekképviseletéről.

7. sz. — *Bus Gy.*: Az árvarésekről.

8. sz. — *Fazekas F. dr.*: A szálfafelosztásról.

9. sz. — *Bíró Z.*: A szálfaelosztás és versenytárgyalás kérdése.

Magyar Méh. (64. évf. 1943.)

3. sz. — *Ignác S. és Reibel M.*: Többtermelést! (II. rész.) — *Morzányi K. dr.*: A „nagykeret“-ről írt beszámolóhoz hozzászólás.

Magyar Statisztikai Szemle. (XX. évf. 1942.)

10—11—12. sz. — *Thirring L. dr.*: Elveszülések és halálozások 1937—1939-ben az eset helye és lakóhely szerint. — *F. Z. dr.*: Magyarország jegyzőségei. — *Szél Tivadár dr.*: A rákbetegség okának és gyógykezelésének országos eredményei. — *Sipos S. dr.*: A bauxit és az alumínium világtermelése 1933-ban. — *Miskolczy G. dr.*: Az 1940. évi bűnügyi statisztika főbb eredményei. — *Dobrovits S. dr.*: Magyar problémák hivatalos statisztikánk történetében. — *Aujeszky L. dr.*: Statisztikai módszerek szerepe és értékesítése az újabb meteorológiában.

Mezőgazdasági Közlöny. (XVI. évf. 1943.)

2. sz. — *Vuchetich Gy.*: A Kamarák a növénytermesztés fejlesztésének szolgálatában. — *Farkas Á.*: Földbirtokelosztás és talajerőfenntartás. — *Szentmártoni L.*: Állategészségügyi viszonyaink. — *M. B.*: Franciaország növényi olajtermelésének helyzete.

Nimród Vadászlap. (IV. évf. 1943.)

5. sz. — *Sólyom.*: Nem mindig vadász a vadász. — *Feszty I.*: Hogyan mentsük meg a foglyot. — *Vimmer L.*: „Drótszűrű magyarvizsla.“

6. sz. — *Gróf Esterházy L.*: Két oldala van az éremnek! — *Thuróczy T. dr.*: Fácán-étlap.

7. sz. — *Veress G.*: Idényzárás. — *Eidenpenz K.*: A dolhai erdőkről és lakóiról. — *B. Holtzer L.*: Téli kép egy finn sas-solymász életéből.

Technika. (24. évf. 1943.)

2. sz. — *v. Gohér M.* Zipernowsky Károly 1853—1942. — *Kotsis E. dr.*: Művészet és mesterség az építészetben. — *Menyhárd I.*: Budapest Székesfővárosi Közlekedési R. T. kelenföldi autóbusszkocsisínjének héjszerkezetei. — *Schäffer J.*: Parkházas városrendezés. — *Gosztonyi Gy. dr.*: Baranya középkori templomai. I. — *Gillemot L. dr.*: Újrendszerű fűrésztógép.

Természettudományi Közlöny. (75. kötet, 1943.)

2. sz. — *Boros Á.*: A mohok a természetben és az ember életében. — *Baskai E.*: Véletlen kémiai felfedezések. — *Szabó G.*: A fény terjedési sebessége. — *Péchy A.*: Műszavaink magyarosságáról. — *Rapaics R. dr.*: A niktin közlekedési helye. — *Kulin Gy. dr.*: A Föld közepes naptávolságának meghatározása. — *Baskai E. dr.*: Robbanó színes anyagok.

Pótfüzetek (229. sz.) 1943. 1. sz.

Dudich E.: A rendszertani munka és az állatkatalógusok. — *Flórián E.*: Légköri zavarok a rádióban. — *Gaál I.*: Rendellenesen színezett lepkek néhány érdekes példájáról. — *Hofhauser L.*: Mágneses tájékozódás. — *Tokody L.*: Eggonit, egy különös sorsú ásvény. — *Kolosváry G. dr.*: A Nilus-delta hidrobiológiai kutatásáról. — *Kolosváry G. dr.*: A Duna-tengerjáró hajóink alzatára tapadt tengeri állatok. — *Z. Á. dr.*: Barnamedvék trichinosisa. — *Jávorka S. dr.*: Az Ambrosia artemisifolia L. mint takarmánynövény. — *Rapaics R. dr.*: Az adermint mint növényi vitamin. — *Rapaics R. dr.*: A fényperiodizmus jelentősége a gumókép-

ződésben. — Moesz G. dr.: A dióbél különös kialakulása. — Rapaics R. dr.: Szöveti poliploidia. — Regős J.: A heterosis citogenetikai vizsgálata. — Koch S. dr.: „Madárfészek“ Alsósajórol. — Bogsch L. dr.: Új módszer az érc kutatásban. — Hofhauser J. dr.: A m. kir. Bárány Eötvös Loránd Geofizikai Intézet 1941. évi eredményei. — Kolosváry G. dr.: A régiek felfogása az árapály jelentőségéről.

Vadászujság. (III. évf. 1943.)

4. sz. — Lente G.: Mikor és miért tessük nyulainkat? — Panka K. dr.: Néhány szó a farkasok elszaporodásáról és irtásukról. — Szent-Ivány G. dr.: Apróvad-nagyvad. (4. közl.)

5. sz. — Mészáros P.: Vadászati viszonyaink a háború után. (2. bef. közl.) — Szent-Ivány G. dr.: Apróvad-nagyvad. (5. közl.) — Kun S.: Újra a nyulakokról. — P. Horváth R.: Zergéket telepítenek a Radnai havasokba. — Gy. Takách Gy.: A helyes ivararány hatása az agancsfejlődésre.

6. sz. — Gy. Tkách Gy.: Miért voltak eredménytelenek a Háromszék vármegyei hivatalos farkashajtóvadászatok. — Szentlőrinci: Agancsgyűjtés. — Szent-Ivány G. dr.: Apróvad-nagyvad. (6. közl.)

Vadászat-Halászat. (XI. évf. 1943.)

3. sz. — Szádeczky-Kardos B.: Szomorú tanulság. — Orday R.: A vadkarak megszüntetésének helyes útja.

4. sz. — a. Balogh A.: Különféle célzási módok. — Orday R.: Pisztrángászat.

KÜLFÖLDI LAPSZEMLE.

ZEITSCHRIFT FÜR WELTFORSTWIRTSCHAFT. IX. k., 10—12. sz. 1943.

Reinhold: Oroszország erdősültsége. (Das Waldbild Russlands.) 561—636. old.

A szerző a keleti harctéren is alkalmat talált arra, hogy bőséges forrástanulmányok alapján némi tájékoztatást adjon szaktársainak Oroszország erdeiről. Erre ma, amikor világszerte óriási a fahiány, igen nagy szükség volt, és a folyóirat szerkesztője a munka közreadásával kétségtelenül nagy szolgálatot tett a keleti arcvonl mögött kiépített erdőgazdaságnak.

A Szovjet t. i. gondosan titkolta a külföld elől gazdálkodásának az adatait, ezek tehát általános érdeklődésre tarthatnak számot. A közel 1 milliárd hektárra terjedő orosz erdőkinccs a világ összes erdőterületének majdnem $\frac{1}{3}$ -a, ennek nagyobb része azonban még mindig feltáratlan, és fája értékesítetlenül pusztul el!

A termőhelyi viszonyok rövid ismertetése után a szerző részletesen felsorolja az orosz birodalom területén található állományt-alkotó fafajokat, és igen behatóan foglalkozik a tenyészteti övek és fokozatok, valamint erdőalakú természetes növénytársulások kérdésével, amelynek különösen az orosz kutatók voltak világszerte elismert művelői. Befejezésül a lópokról is megemlékezik.

CENTRALBLATT FÜR DAS GESAMTE FORSTWESEN. 1941. 1. sz.

Acatay: Erdőkárosítók Törökországban. (Über das Auftreten von Forstschädlingen in der Türkei.) 1—4. old.

A szerző egy erdővédelemtani tanulmányút alkalmával feljegyezte a nyugatanatóliai állományokban talált rovarkárosítókat és röviden vázolja pusztításuk mértékét is.

Gösswald: Hangyatelepek a *Diprion pini* L. tömeges elterjedésének a területén. (Ameisenhorste im Massenvermehrungsgebiet von *Diprion pini* L.) 4—18. old.

A Schorfheide az 1938—1940. évek folyamán sokat szenvedett a károsító pusztításától. Azok az állományok azonban, amelyekben sok volt a hangyaboly, megmenekültek.

A szerző igen gondos vizsgálatai eredményeképpen arra a megállapításra jut, hogy különösen a kis vörös erdeihangya (*Formica rufa rufo-pratensis minor*) elszaporítása kívánatos; ha 50 m-kint van egy-egy boly, teljesen meggátolja a *Diprion* pusztítását.

Kalandra: Tapasztalatok az *Epiblema tedella* járványszerű fellépése alkalmával. (Erfahrungen über das epidemische Auftreten des Fichtenwicklers *Epiblema tedella* Cl. in den Jahren 1939—1941.) 18—27. old.

A csehországi erdőkben a károsító különösen az 1939-től 1941-ig terjedő idő alatt végzett nagy pusztítást. A szerző közleménye erről ad pontos beszámolót.

SCHWEIZERISCHE ZEITSCHRIFT FÜR FORSTWESEN. 1943. 2. sz.

Gutersohn: Svájci országtervezés. (Schweizerische Landesplanung.) 46—52. old.

Igen érdekes bizonyosága annak, mennyire szükségesnek tartják Svájc felelős tényezői, hogy hazájukat függetlenítsék a külföldtől, és népüknek az őstermelésben és az iparban egyaránt a hazai földön biztosítsák a megélhetést és jövőt.

Burger: A fagy és a vörösfenyő pusztulása. (Frostschaden und Lärchensterben.) 52—57. old.

Schädelin, Münch, Dengler és *Hartig* adatainak, valamint saját tapasztalatainak az egybevetéséből arra a következtetésre jut, hogy ahol a vörösfenyőt természetes magassági elterjedésének alsó határa alatt tenyésztik, ott valóban a fagy egymaga is oka lehet a pusztulásnak. Egyebütt azonban csak másodlagosan, rovar- vagy gombakárosítás után fagy el.

DER DEUTSCHE FORSTWIRT. (1943. 9/10—15/16-ig.)

Stalman: Nép, tér és gazdaság. (Volk, Raum und Wirtschaft.) 39—41., 49—51. és 57—60. old.

Norvégiáról ad rövid áttekintést; részletesebb adatokat csak az erdő- és fagazdaságról, valamint a német erdészeti igazgatásról szolgáltat.

Stach: Tömököbmétert ürméter helyett! (Festmeter statt Raummeter!) 65—67. old.

A könnyelés egységesítése céljából az ürm-be rakott szerfavalasztékok tömör-m³ szerinti elszámolását javasolja.

Stöck: Az erdeifenyő-tenyésztés időszerű kérdései. (Gegenwartsfragen des Kieferwaldbaues.) 67—70. old.

Az egyre fokozódó magszükségletet részben jó magtermő fákat nevelő gondos gyéritéssel, részben pedig a döntött törzsek tobozainak a kötelező összegyűjtésével lehetne kielégíteni. Erősebb méretű törzseket pedig csak túltartással lehet nevelni; ennek az eljárásnak az állítólagos hátrányait a szerző komoly érveléssel cáfolja meg.

INTERNATIONALER HOLZMARKT. 1943. 6—9. sz.

Flatscher: 20 év óta van fűrészüzemi oktatás és 10 év óta fakutató intézet a bécsi földművelési főiskolán. (20 Jahre Sägebetriebslehre, 10 Jahre Institut für Holzforschung an der Hochschule für Bondenkultur.) 6. sz. 56—59. old.

A hírneves bécsi főiskola nem ok nélkül büszke arra, hogy a világon elsőnek állította tanrendjébe a rendszeres fűrészüzemi kiképzést (1923), amely kétségtelenül igen sokkal járult hozzá Ausztria fűrésziparának a fejlesztéséhez.

Hasonlóképpen általánosan elismert, igen értékes munkát végez a főiskola fakutató intézete is, amelyet a kitűnő szakemberek egésze (Porsch, Hauska, Hunfnagl, Neubacher és maga a szerző is) emelt a mai színvonalra.

Belani: Sodronykötelek és kezelésük a faiparban. (Förderseile und deren Pflege in der Holzindustrie.) 7—8. sz. 50—52. old.

Néhány hasznos karbantartási tanács.

Vogel: Gépjármű házi átépítése. (Umbauen des Kraftfahrzeuges in „eigener Regie.“) 7—8. sz. 52—55. old.

A legszükségesebb tudnivalók a manapság gyakori átszereléshez.

A faipar munkameneteinek és munkanagyságainak egységes fogalom meghatározása. (Einheitliche Begriffsbestimmungen für Arbeitsgänge und Arbeitsgrößen in der Holzindustrie.) 9. sz. 29—33. old.

A pontos meghatározás kétségtelenül sok zavart fog megszüntetni, és biztos alapja lesz a szabatos fogalmazásnak.

REVISTA PĂDURILOR. 1942. 4—6. sz.

Vlad: Az állományátalakításról. (Câteva aspecte ale problemei conversiunei.) 165—179. old.

Az állományátalakítás szükségességét s mértékét főleg a következő tényezők befolyásolják: 1. a fafajok elegyaránya és tenyészeti viszonyai az állományban, 2. a sarjeredetű fák kora, 3. a főállomány fatömege s a korosztályok megoszlása, 4. a talajviszonyok, 5. a jövőre nézve tervezett üzemmód, 6. az erdő kiterjedése, 7. a tulajdonjogi viszonyok.

Ciurileanu: A Ciurileanu-féle összrendező-mérő számolótábla. (Abacul coordinatometric „Ciurileanu.“) 180—186. old.

A szerző új szerkezetének segítségével, egyszerű leolvasás útján meghatározhatók: 1. a derékszögű összrendezők a sarokszög függvényében kifejezve, 2. a vízszintesre redukált távolság az elhajlási szög és a közvetlenül vagy közvetve lemert távolság függvényképpen, 3. a szintkülönbség ugyanilyen függvényben, 4. két térbeli pont azimutszöge és távolsága és 5. szögtűző tükörrel meghatározott térbeli pontok összrendezői. A tanulmány a szerző találmányának az elméletét, a szerkezet rajzát és leírását, valamint használtának módját és előnyeit közli.

Haralamb: Szélvédőpászták a Dnyeszteren túli országrész délnyugati részén (Perdele de protecție în Sud-Vestul Transnistriei.) 187—195. old.

A Dnyeszter és a Don közötti vidék szélvédő pásztáiban legjelentősebb szerep a *Prunus armeniaca* L., *Eleagnus augustifolia* L. és *Robinia pseudacacia* L. fafajoknak jut. Az első kettő a földig érő

sűrű oldalágaival különösen hatásos védópasztát ad. Alkalmazzák még a következő fákat és cserjéket is: *Acer negundo* L., *Sophora japonica* L., *Acer pseudoplatanus* L., *Gleditschia triacanthos* L., *Koeleria paniculata* Lam., *Ailanthus glandulosa* Desf., *Fraxinus excelsior* L., *Caragana arborescens* Lam., *Amorpha fruticosa* L. Fel-tűnő a cserjék s különösen a legutóbb említett iránti nagy előszeretet.

Lisievici: A Dnyeszteren túli országrész erdőgazdasági viszonyai. (Transnistria forestieră.) 196—205. old.

Az összesen mintegy 200.000 hektárra terjedő erdő a Dnyeszter és Bug közötti vidék északi részén terül el. Legelterjedtebb fajaj a kocsányos-tölgy, amely maga 116.000 hektárt borít, utána következik a gyertyán 53.000 hektár összes területtel. További fajajok: a kocsánytalan-tölgy, kóris, nyár, nyír és éger. Általános a tarvágásos szálerdő-üzemmód mesterséges felújítással.

Demetrescu: Az állam segítségével az erdőpusztító rovarok elleni küzdelemben. (Intervenționismul de Stat in materie de combaterea insectelor vătămătoare pădurilor.) 206—215. old.

A szerző ismerteti az 1922. évi április 22-i román törvényt, amely az erdőt károsító rovarok elleni küzdelemben az államnak jelentős szerepet juttat. Az észlelt veszedelmet minden egyes erdőbirtokos köteles az illetékes hatósághoz bejelenteni. A törvény a károsítók elleni küzdelem céljait szolgáló alapot létesített, amelybe Románia összes erdeje után a jövedelem fél százalékát kell befizetni. A szerző rámutat arra is, ez a törvény minden eddigi román törvényénél jobban érzékelteti, hogy az erdő olyan jószág, amelyik elsősorban a közösség érdekeit szolgálja.

Dan: Hogy kell elejteni a nagyvadat. (Cum trebuie deborit vânatul mare (nobil.) 216—221. old.

Romániában a jelenlegi törvényes rendelkezések értelmében csak a szarvast, a dâmvadát és a zergét lövik golyós fegyverrel. A szerző szerint ezt a vadászati módot kellene kötelezővé tenni a siketfajd, nyír-fajd, őz, tûzok és vaddisznó lelövésében is, ezekre ma még sörétés puskával is lehet vadászni.

LES A DREVO. 1943. 1—2—9—10-ig.

Kavuljak: A szlovákiai erdészeti és fagazdaság története. (Dejiny lesnictva a drevárstva na Slovensku.) 1/2. sz. 2—3. old., 3/4. sz. 1—3. old. 5/6. sz. 6—7. old. és 7/8. sz. 8—9. old.

Az igen figyelemreméltó terjedelmes tanulmány 3. fejezetre oszlik. Az első az erdőnek a szlovák nép történetében kimutatható jelentőségét tárgyalja. A 2. azokat a forrásmunkákat méltatja, amelyek a szlovák erdőgazdaság fejlődését tárják elénk, míg a tulajdonképeni történeti anyagot az őskortól kezdve az első világháború végéig a 3. fejezet tárgyalja 4 részben.

A szerző gondos adatgyűjtésre támaszkodik, tárgyilagosságát mindvégig dicséretreméltóan megőrzi, és noha érthetően kiemeli a szlovák erdészek (*Decretti*) munkáját, nem tagadja meg elismerését a magyar erdőtörvényektől és a Felvidéken működött magyar szakemberektől (*Wagner, Tomcsányi, Fekete Lajos, Kaán, Roth*) sem.

Kosljar: A kysucei erdő- és fagazdaság. (O lesnom a drevárskom hospodárstve na Kysuciach.) 5/6. sz. 3—5. old.

A szlovák erdővidék szívének jelenlegi gazdasági viszonyairól ad igen érdekes képet.

Gerlachov: Kihasználjuk erdei fáink magtermését? (Vyuzijeme semenneho roku lesnych devin?) 5/6. sz. 1—2. old.

Szlovákia állami ellenőrzés alá helyezte az erdei fák magtermését, és 1941 óta bejelentési kötelezettség terheli az erdőbirtokosokat. A szerző az eddigi tapasztalatok alapján rámutat az adatgyűjtés hiányaira, a magtermés teljes és legmegfelelőbb kihasználásának a nehézségeire, és ezek megszüntetésére vonatkozólag is néhány jótanáccsal szolgál.

Déer: A szlovák erdőgazdaság alapelvei. (Zásady lesného hospodárstva slovenského.) 7/8. sz. 1—4. old. és 9/10. sz. 2—6. old.

A Szlovák Mérnökök Egyesületének 1942. évi közgyűlése elé terjesztett tanulmány az összes gazdasági, igazgatási, törvényhozási és gazdaságpolitikai terveket magában foglalja, amelyek a szlovák erdőgazdaság újabb fejlődésének alapjául szolgálnak.

KÜLÖNFÉLÉK

HALÁLOZÁS.

Szmerchányi Nagy Károly ny. miniszteri tanácsos február hó 21-én 80 éves korában Debrecenben elhunyt.

A Megboldogulttal a régi, méltán nagyhirű „máramarosi gárda“ igen megritkult csapatának egyik érdemben gazdag, szeretetreméltó tagja távozott el körünkből.

Szolgálatát 1886-ban kezdte meg mint műszaki díjnok a luhi erdőgondnokságban, de különösen fejlett műszaki hajlamai alapján hamarosan az építésvezetőséghez került, és munkás életének javarészt szebbnél-szebb mérnöki feladatok megoldása töltötte ki.

1891-től 1904-ig a bustyaházai erdőhivatal építésvezetője volt, és ebben a minőségben különösen a vízi szállító-berendezések fejlesztése körül szerzett maradandó érdemeket.

1905-ben már mint m. kir. erdőmestert a lugosi erdőigazgatóság-hoz helyezték át, ahol az egyik erdőgazdasági felügyeleti tiszti teendőit látta el 1912-ig. Ekkor Kolozsvárra került erdőigazgató-helyettesnek igen felelősségteljes munkakörbe. Az első világháború alatt számos nehézséget hidalgatva át alapos képzettsége, kitűnő gyakorlati érzéke és emberekkel bántó tudása. Jutalmul soronkívül lépett elő m. kir. főerdőtanácsossá, s előbb a bustyaházai erdőhivatalnak, majd a nagybányai főerdőhivatalnak a vezetését bízta rá felsőbbsege.

Munkavállalásban, lelkiismeretességben, szakszeretetben mindig példaképe volt alárendeltjeinek, akik személyében nemcsak a feltétlen tekintélyt, hanem a melegszívű embert is tisztelték.

1919-ben a miniszteri tanácsosi rangot érte el. A Trianon követő szerencsétlenség azonban őt is elűldözte hivatala éléről; rövid ideig még a földművelésügyi minisztériumban szolgált, és 1922-ben vonult nyugalomba.

Azóta Debrecenben élt szűkebb családjának, de régi barátaihoz mindig meleg kapcsolatok fűzték, és kartársai gyakran kérték ki értékes szakvéleményét.

Nyugodjék békében!

SZEMÉLYI HÍREK.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Vető Gyula* miniszteri tanácsost áthelyezte Szombathelyről Budapestre, és szolgálatára a földművelésügyi minisztérium I/B. főosztályába osztotta be.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Nádor István* m. kir. erdőtanácsost a m. kir. földművelésügyi minisztériumból a budapesti m. kir. erdőfelügyelőséghez áthelyezte.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *vitész Papp Jenő* m. kir. erdőtanácsost áthelyezte Kassáról Nagybányára, és megbízta az ottani m. kir. erdőigazgatóság főnöki teendőinek ellátásával.

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte *Dienes Zoltán* m. kir. főerdőmérnöki címmel felruházott m. kir. erdőmérnököt Havasmezőről a m. kir. erdőigazgatósághoz *Rahóra, Várkonyi László* m. kir. erdőmérnököt Kecskemétről Havasmezőre, és megbízta a m. kir. erdőhivatal vezetésével, továbbá *Kurz Frigyes* m. kir. erdőmérnököt Szeged-Királyhalmáról Husztra, és megbízta a m. kir. erdőhivatal vezetésével.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *vitész Telgárhay Jenő* m. kir. erdőtanácsost Nagymarosról Ungvárra, *Röcsei Géza* m. kir. erdőtanácsost Ungvárról Nagybányára és *Lux Barna* m. kir. erdőtanácsost Nagybányáról Marosvásárhelyre a m. kir. erdőigazgatósághoz áthelyezte, és utóbb megnevezetteket az erdőgazdasági felügyeleti tisztí teendőik ellátásával bízta meg.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Botos Ernő* m. kir. erdőmérnököt áthelyezte Gyertyánligetről a m. kir. erdőigazgatósághoz, Besztercére.

A m. kir. földművelésügyi miniszter az államerdészet egyéb szak személyzeti létszámába a XI. fizetési osztályba *Kincses György* (Kelebia) és *Fejér József* (Eger) képesített alerdészeket ideiglenes minőségű m. kir. erdészeti üzemi segédtisztékké, *Horváth József* (Diósgyőr) I. oszt. altisztm. kir. erdőőrt m. kir. erdészeti üzemi segédtiszté, *Oláh József* (Szokolya) pagonyerdészt és *Kriston László* (Ungvár) műszaki napidíjast ideiglenes minőségű m. kir. erdészeti üzemi segédtisztékké kinevezte.

ÚJ ERDŐMÉRNÖK.

A M. Kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Karán az 1943. évi február hó 16.-án tartott erdőmérnöki III. szigorlaton *Reuter Camillo* erdőmérnöki oklevelet kapott.

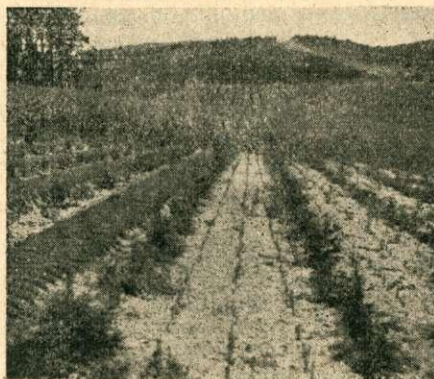
ERDŐSÍTÉS FAISKOLÁVAL.

Aki ismeri a keszthelyvidéki dolomitdombokat, az tudja, hogy ott nem a legkönnyebb az erdészkedés. Ezek a dombok kevés hosszabb hegyláncot alkotnak, inkább apró dombok sorozatából állanak, amelyek háromszáz méter magasságig emelik — legtöbbször kopasz — fejüket a Balaton tükre fölé. A humuszt csakúgy „panyókára vetve”, vállmagasságig viselik. Eltekintve a völgyek és északi oldalak meglehetősen szép bükköseitől, csereseitől és tölgyeseitől, a többi részt gyenge erdő borítja, s közöttük gyakran előtűnik a talaj csupaszkőábrázata. Ezekben az erdőkben az elfüvesedés és meglehetősen nagyszámú vad miatt a makkal való erdősítés nem megy, itt csak csemetével lehet eredményt elérni. Ilyen vagy hasonló körülmények között, amikor többszázezer az évi csemeteszükséglet, ajánlom az alább leírt, nálam nagyon bevált csemetekerti módszert. Kartársak, akik látták,

mind érdekesnek és szépnek találták, ezért vettem bátorságot, hogy röviden leírjam.

A szükséges csemetemennyiségnek megfelelő terület többszörösen, nálam pl. 10 holdon, kiirtjuk az erdőt, s a területet egy, legfeljebb kétévi kapásnövényvel történő használat után 2 m-es sor- és 30—50 cm-es csemetetávolsággal beültetjük. Erre a célra mindenfajta fenyő-, külföldi, tölgy-, magasköris-, szelidgesztenye-, stb. csemetét használok. Így lesz egy faiskolám, amelyből szükség szerint vehetek ki karácsonyfát, ültetni való fácskákat, persze csak annyit, hogy idővel jól záródott fiatalosom maradjon. Ezért is nevezem ezt a módot faiskolával való erdősítésnek. Az így telepített faiskola sorközeit pedig csemetekertnek használom. Vetek bele makkot, magot. Iskolázok csemetét. A csemetekertnek nem szükséges sorokat pedig kiadom kukorica, krumpli alá, feles használatra. A csemetével és kapással együtt a sorokat is mindig megkapáljuk. (1. kép.)

Faiskola, csemetekert együtt nő. Természetesen úgy rendezem, hogy kapás alá lehetőleg minden évben más sorok jöjjenek. Hat-nyolc évig lehet a sorközeiket használni. Ekkor már annyira záródnak a sorok,

1. kép.

Faiskola sorközeiben csemetekert. (Feketefenyővetés és iskolázott csemeték. Háttérben a sorközökbe rakott kukorica.)

2. kép.

Az első faiskolával telepített fiatalos.

hogy a kapálás is elmaradhat, és van egy szép és értékes fiatalosunk, amely kissé kísérlet is külföldi fajokkal, és amelyből ültetni mindig vehetünk ki fákat, ritkítással meg karácsonyfát termelhetünk. (2. kép.)

Az első ilyen módon telepített fiatalosom most 12—16 éves. Főleg lúccs. A 10 hold 10 éves kora óta évi 500—1000 P bevételt ad. A mellette levő, ugyanakkor kihasznált cseres helyén elég szép cserfiatalos áll. Ez természetesen még egy fillér hasznot sem hozott, és még vagy 10 esztendőig nem is hoz.

A lúccsot a szárazabb talajon támadják a *Chermes* és az ormányosok. Gubacs és rovar szedésével védekeztem. A *Chermes* gubacsának szedése nagyon jól bevált, az ormányosok szedése kevésbé. Remélem, hogy lúccsom 50—60 évet megér, és akkor már a cseres jövedelmének többszörösét adja meg.

Alapvető szabálynak ismerem el azt a tételt, hogy mindenhova az ottan őshonos, tehát legjobban növe és legellenállóbb fafajt ültessük. A fent leírt kisebb terjedelmű szigetekkel, azt hiszem, ezt a szabályt nem szegjük meg.

Legyen szabad még rámutatnom a leírt csemetekert előnyeire az állandó csemetekertekkel szemben. Az utóbbiban nagy költséggel jár a trágyázás. Sok kárt okoz a csimasz meg a lötétű. Az öntözést sem mellőzhetjük ilyenben teljesen. Az erdőben jó helyen kiválasztott csemetekertben a hat évi használat alatt sem trágyázni nem kell, sem a férgek nem szaporodnak végzetesen el, sem vízre nincs szükségünk, itt kapával öntözünk. Korlátlan mennyiségű csemete nevelésére van helyünk. A faiskola fedezheti a csemetekert költségeit. Egyedüli nehézség a napszámoskérdés, ez azonban minden csemetekert esetében fennáll.

A faiskola a vándorcsemetekertnél is előnyösebb, mert sorai bizonyos fokú védelmet nyújtanak a csemetéknek, és olcsóbb, mert a kapálás együtt megy a faiskola kapálásával, amelyből jövedelmet is kaphatunk.

Végül ezzel kapcsolatban felvetődik bennem egy kérdés. Nem volna-e előnyösebb az államnak, ha a mostani költséges állami faiskolák helyett nagyobb erdőgazdaságokkal egyezne meg bizonyos mennyiségű csemete nevelésére.

Azt hiszem, egy erdőgondnokság könnyen vállalhatná évente egymillió erdősíteni való csemete nevelését, sőt kisebb mértékben kiültetni való diszfák nevelését is. A költség pedig sokkal kevesebb lenne, mint az állami faiskolák fenntartása.*

Horváth Károly.

HÍREK AZ ORSZÁGOS VIZSLA CLUBBÓL.

A tagokban és tekintélyben egyaránt szépen gyarapodó lelkes egyesület f. hó 3-án tartotta ebben az évadban utolsó ismeretterjesztő előadásorozatát, amelynek a meghallgatására zsúfolásig megtelt a Club hivatalos helyisége.

Ujvári Cseh Ödön „Számrendszer a kutyák tenyésztésében“ c. tanulmánya az angol és a magyar tenyésztők nyilvántartási eljárása között vont érdekes párhuzamot, és egyben megvilágította azt is, miként alakult ki a számrendszer az angol lötenyésztésben alkalmazottból.

Goda Erzsébet — bátran elmondhatjuk — a legsikeresebb szereplője volt az összes előadásoknak. Azért, mert kitűnő megfigyelőképességgel, hiánytalan hozzáértéssel és istenáldotta humorral figurázta ki a kutyájukra és önmaguk tudományára annyira hiú vizslásokat a mulatságos esetek és megállapítások egész tucatjának a felsorakoztatásával.

Befejezésül *Müller Albert* mutatta be egy készülő nagy vizslás-filmjének néhány részletét, amelyek nemcsak az ebtenyésztés, hanem a fényképezés mestersége szempontjából is igen figyelemreméltó munkásságról tettek tanúságot.

*

Itt említjük meg, hogy az *O. V. C. április hó 18-án* tartja Főton idei képességi vizsgáját, amelyen minden idomítás nélküli kölyökvizslák és spanielek öröklött tulajdonságai kerülnek elbírálásra tenyésztési és idomítási szempontból.

Találkozás *április hó 18-án* Budapesten a Berli-ni-téri villamosvasúti szigeten. A terepre való kijutást a Club megfelelő járóművek bérlésével biztosította; az érdeklődők forduljanak közvetlenül a Club titkárához. *Mikósdý András* szföv. erdőmérnökhöz (Budapest, II., Kapi-u. 31/33. sz.).

Jelentkezések legkésőbb *április hó 10-ig!* Bővebb felvilágosításal még „*A vadászkutya*“ legközelebbi száma szolgál.

* Nem csupán pénzügyi szempontok jönnek számításba! (Szerk.)

FELHÍVÁS A NAGYVAD-VADÁSZOKHOZ!

Az elmúlt évek — hála a magyarok Istenének — visszahozták Hazánk elszakított területének egy részével a Felvidék és a Kárpátok remek erdőségeit, minden szomszédunktól irigyelt, híres nagyvadas területeinket. Az ezeken a területeken vadászó társaink beszámolójából szomorú szívvel értesülünk, hogy egy-egy vadászévad alatt hány sebzett nagyvad veszett el, hány pusztult el nyomorultul és vált a ragadozók martalékává! Kérdésünkre elmondották, hogy a legritkább esetben láttak a nagyvadas területeken vérebet. Sajnos, nem különbek ebben a tekintetben a csonkaország vérebes viszonyai sem!

A m. kir. földművelésügyi miniszter 158.120/1941. F. M. számú, a Budapesti Közlöny 1941. június 17.-i 135. számában megjelent rendelete 6. §-ának 3. pontja szerint: „a vadászatra jogosult a jelen rendelet hatálybalépésének napjától számított egy év eltelte után az 5.000 kat. hold, vagy ennél nagyobb kiterjedésű fővadas területen egy vérebet, illetőleg vércsapára bevezetett minden-es-vizslát vagy tacskót köteles tartani.

A rendelet csak a keleti és erdélyi országrészekre vonatkozik ugyan, de a kötelező vérebtartást nem miniszteri rendeletnek kellene előírnia Hazánk minden egyes fővadas területén, megkívánja azt a terület bérlőjének, kiváltképpen pedig a tulajdonosának a vadászbecsülete!

Hiszen a vadász önbizalmának főtényezője a jó véreb, mert azt a végtelen kellemetlen és rossz érzést, mely a vadászt elfogja, ha lövés után rámegegy a nyomra és azon apró, szitáló vércseppeket vagy talán ilyeneket sem talál, megnyugvás váltja fel, mihelyt mellette van vérebe. Mindig fellélekzünk, ha az elhibázottnak vélt vad nyomát néhány száz lépésen át követhetjük vérebünkkel, és meggyőződhetünk, hogy sebzés valóban nem történt. Csak az tudja értékelni ezt a biztonságos érzést, amelyet vérebünk szerez meg nekünk, akinek hosszú, keserves, véreb-nélküli keresés végén egy régen áhított, jó trófeája ment veszendőbe.

A csonkaország nagyvad-vadászai már 1928-ban megalakították az *Országos Vizsla Club* véreb-szakosztályát, és 1932 óta működik az önálló *Magyar Véreb Egylet*.

Az Egylet célja a *fajtiszta vérebtenyésztés előmozdítása, pártfogolása és ellenőrzése* Magyarországon. Ennek az eszközei: véreb-versenyek és kiállítások rendezése, az országos véreb-törzskönyv vezetése, versenyekre és kiállításokra adott tiszteletdíjak és pénzjutalmak, véreb vezetésére alkalmas vadászterületeknek ilyen célra való kiutalása, kiváló vérebszüllők ivadékainak megvétele, a tagok részére történő kisorsolása, tenyésztésanyag közvetítése és nyilvántartása, vérebek vételének és eladásának díjtalan közvetítése, vérebvezető tanfolyamok rendezése, továbbá az idevágó kynologiai irodalom művelése stb.

A Magyar Véreb Egylet a mostoha körülmények között is minden erejével dolgozik célkitűzéseinek megvalósításán. Ezt bizonyítja az 1942-ben megtartott kiállítása, vérebvezető-tanfolyamá, versenyé, továbbá hivatalos lapjában, a „A vadászkutya“ c. folyóiratban megjelent több szakközlemény is.

Az Egylet eddigi eredményeit nagy mértékben növelné, ha munkájában a nagyvadas területek tulajdonosai, azok bérlői, a fővadas területeken szolgálatot teljesítő erdészeti és vadászati tisztek, tisztviselők, továbbá erdészeti és vadászati altisztek (erdő- és vadőrök) is részt vennének. Az Egylet ezért felkéri mindazokat a magyar vadászokat, akik fővadas területtel bármilyen vonatkozásban is állanak, *lépjének az Egylet tagjainak sorába.*

A Magyar Véreb Egylet alapító tagjai egyszersmindenkorra 200 pengő, rendes tagjai évi 12 pengő, a hivatásos erdészeti vagy vadászati altisztek évi 6 pengő, három évre egy összegben előre átutalandó tagdíjat fizetnek. Tagdíjuk fejében díjtalanul kapják az Egylet hivatalos lapját, „A vadászakutyá“-t, az Egylet kiállításain és versenyein a tagok részére megállapított mérsékelt nevezési díjakat fizetik, továbbá az Egylet kiállításait érvényes tagsági jegyük felmutatásával díjtalanul tekinthetik meg.

Kívánatra belépési nyilatkozatot, illetőleg hivatalos lapunkból mutatványszámot küld az Egylet pénztárosa, dr. Kiss Ferenc főorvos, Budapest, V., Markó-utca 1/a. III. em. 1.

Egyletünk tisztikara az 1942—43. egyleti évben a következő: Elnök: gróf Esterházy László; ügyvezető-elnök: gróf Széchényi János; alelnök: gróf Csekonics Endre; titkár: Speer Lípót; pénztáros: dr. Kiss Ferenc; jegyző: dr. Haller László; ellenőr: Boér Győző; jogtanácsos: májai dr. Kováts Gábor. A választmány rendes tagjai: Ajkai Nirnsee Pál, Bencze Pál, vitéz Beőthy Zsigmond László, gróf Cziráky József, gróf Esterházy Tamás, Fuchs Antal, dr. Götze Árpád, Nadler Herbert, báró Prónay Gábor, Rochlitz Béla, Sinoros Szabó Aurél, gróf Szécsen Miklós; póttagok: dr. Badics László, Tanka Pál, Fortenbacher Nándor. A számvizsgáló bizottság tagjai: Félix Endre, guthori dr. Földes Béla, dr. Szilágyi Virgil; törzskönyvvezető: gróf Csekonics Endre.

Nagyvad-vadász Társunk! Vadászbecsületedre hivatkozással kérünk: támogasd a Magyar Véreb Egyletet izig-vérig igaz nagyvad-vadászhoz illő munkájában!

A Magyar Véreb Egylet Elnöksége.

Az „Erdészeti Lapok“ 1943. évi III. füzetének a HIRDETÉSEI.

A petit betűs vagy táblázatos hirdetések díja milliméterenkint 60 fillér. A legkisebb hirdetés ára 5 P. A támpéldány ára drbonkint 2 P.

Kezelő-erdészt keresünk 1800 holdas belterjesen kezelt szokolyai (Bars-Hont vm.) erdőgazdaságunkba, május 1-i belépésre. Személyi előfeltételek: szakiskolai végzettség, az összes külső és irodai teendőkből való teljes jártasság, hasonló beosztásban szerzett hosszabb gyakorlat és minden tekintetben megfelelő minősítés. Pénzbeli javadalmazás: havi 200+60=260 pengő. Termelési jutalom. Családi pótlék gyermekekenként 18 éves korig havi 20 pengő. Természetbeni járandóságok: 3 szobás lakás (villanyvezeték, vízvezeték, fürdőszoba), 30 ürm³ dorongfa, 300 négyszögöl kert, 1 kat. hold szántott föld és 1.5 kat. hold rét használata, legelő 1 tehenre 1 évnél nem idősebb borjával. Pályázatok csak posta útján küldhetők be és okmányok csak egyszerű másolatban csatolandók, mert azokat nem küldjük vissza. A pályázatban a személyi és családi adatokat, az eddigi szolgálatot stb. közölni kell. Személyesen jelentkezni csak meghívás esetén lehet. *Gazdák Biztosító Szövetkezete Nyugdíjpénztára*, Budapest, IX., Üllői-út 1. sz. (360. sz.)

"SILVA" ERDŐGAZDASÁGI VÁLLALAT

Thiringer János okl. erdőmérnök
KÖRMEND

Erdeimag - nagykereskedés.
Magpergetőgyár. ❖ Csemetekertek.

Központ: Körmend, távb.: 52 ● Fióktelep: Zalaegerszeg, távb.: 19

Ajánl: Kiváló minőségű, elismert legmagasabb csiraképességű, saját pergetésű **fenyőmagvakat**, hazai és szlavóniai származású **tölgy-** és **csermakkot**, mindennemű **erdészeti** és **gyümölcsmagvakat** erdőgazdaságok, gyümölcsfaiskolák és kertészetek részére. Mindennemű **erdei csemetéket**, **díszfenyőket**, **dísz-** és **sorfákat**, **díszcserjéket**, **rózsákat**, **gyümölcsvadoncokat** és **gyümölcsfákat**, valamint az összes egyéb **faiskolai termelvényeket** saját nagykiterjedésű és mintaszerűen kezelt csemetetelepeiről.

A **PICETOL** vadragás elleni védőszer magyarországi kizárólagos képvis.

A Magyar Faiskolai Szövetség tagja.

Kanadainyár-dugványok 25 cm hosszúságban nagy mennyiségben jutányosan eladóak. *Gróf Breunner Uradalom* erdőhivatala, Zseliz, Bars vm. (370. sz.)

Nagyobb erdélyi uradalom ügyfelem megbízásából **több százezer darab I. oszt. 2—3 éves lúcfenyő-csemete** volna azonnal szállítható. Érdeklődők szíveskedjenek: *Bülch László* erdőmérnökhöz Budapest, Andrásy-út 55. fordulni. (290. sz.)

ERDEI-, FEKETE-, LÚC-, JEGENYEFENYŐT,

VÉKONY GÖMBÖLYEGFÁT VEZETÉKOSZLOPOK

céljaira 7—8 méter hosszúságtól felfelé minden hosszban készpénzfizetés ellenében magas áron vásárolunk. Ajánlatokat kérünk

„UNA“ Faértékesítő rt., Bpest V, Deák Ferenc-u. 6.

(Távbeszélő: 183—856*) szám alá.

Acs Ferenc

okl. erdőmérnök, fakereskedő és fatermelő

vesz erdőkitermelést, tűzifát és szerfát**Tűzifa, kis- és nagyvasuti talpfa
állandóan raktáron**Központi iroda: Budapest, V., Klotild-u. 4. sz. Távbeszélő: 111-853
Fatelepe és vill. faaprítóüzem: X., Kőbányai-ut VI. sz. kapu. Távb.: 13-11-12

(337. sz.)

Amerikai sárgafűz-dugványok előjegyezhetők tavaszi szállításra dr. Lamm Antal erdészeti mag- és csemetevállalatánál, Budapest, IV., Váci-utca 79. Távb.: 384—393. A dugványok ára ezrenként feladóállomáson: P. 25.— (161. sz.)

Nem hadköteles idősebb szakvizsgázott erdész és gyakorlati gazda kisebb uradalomban állást vállalna. Megkeresést „Nyugdíjas” jellegére a kiadóhivatal továbbít. (367. sz.)

ERDÉSZETI MAGNAGYKERESKEDÉS

és csemetekerti cég

KEINER REZSŐ

okl. erdőmérnök

Budapest, XII., Névtelen-utca 7879/10.

Levélcím: Budapest 2, postafiók 53.

Távbeszélő:

Sürgőny cím:

155-641

KEINERMAG BUDAPEST

(Őskeresztény cég)

AJÁNLOK: *fenyő- és lombfa-magvakat,
kocsányos-, kocsánytalan- és csermakkot
fenyő- és lombfa-csemetékét.*

VESZEK: *tűzifát, szerfát, fűrészanyagot.*

**VESZ, ELAD: SZERFÁT, TŰZIFÁT ÉS
FENYŐ-FÜRÉSZANYAGOT**

Elvállal és előlegez erdőkitermelést

Csép Béla

OKLEVELES ERDŐMÉRNÖK, FANAGYKERESKEDŐ

IRODA: BUDAPEST, IX., MESTER-UTCA 13.

T Á V B E S Z É L Ő: 130-593

**FATELEP: BUDAPEST, ÉSZAKI TEHERPÁLYA-
UDVAR ÉS RÁKOSCSABA SZÉCHENYI-U. 10. SZ.**

T Á V B E S Z É L Ő: 490-069

ALAPITVA: 1932

(1184 sz.)

MINDENFÉLE

ÁLLANDÓAN

KEMÉNYRÖNKÖT

VÁSÁROL

FURNÍR- ÉS

LEMEZMŰVEK RT.

GYÁR ÉS IRODA: ÚJPEST, VÁCI-ÚT 60. SZ.

T Á V B.: 294-812 • ÜZEMALAPÍTÁS: 1894

GYÁRTMÁNYAI:

**FÜRÉSZELTFA • FURNÍR • ENYVEZETT
LEMEZ • „STABIL” ASZTALOSLAP
FADOBOZ • FASZALAG • SZÉKÜLÉS**

SZEGEDI LEMEZGYÁR ÉS FAIPARI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG SZEGED

KÖZPONTI IRODA: CSANÁDI-UTCA 1. TÁVBESZÉLŐ: 10-47
GYÁRTELEPE: RÓKUSI FEKETE-FÖLDEK 140. SZÁM
VASÁROL: BÜKK-, HÁRS-, ÉGER- ÉS JÁVORRÖNKÖT

(1211. sz.)

Őszi szedésű, kitűnően áttelelt **amerikai-dió** (*Juglans nigra*), erdő-sítési, vetési célra, kisebb-nagyobb tételekben eladó. Mohács, vagy Hercegszántó vasútállomásról. Megrendelhető: *Főhercegi Erdőgondnokság Karapancsa, u. p. Hercegszántó. (380. sz.)*

Néhány kg. mag még kapható saját pergetésből. Az éghajlatunkhoz alkalmazkodott **lúcfenyő** (*Picea excelsa glauca Tuzson*) magjának ára kg.-onként: 24.— P. Az ugyanilyen mátrai **vörösfenyő** (*Larix decidua*): 30.— P. *Tari Erdőgazdaság, Faiskola, Tar, Heves vm. (396. sz.)*

KERESZTÉNY CÉG!

Erdei vetőmagvak: erdei-, fekete-, vörös-, jegenye- és lúcfenyő, szavatolt legmagasabb csiraképességgel! Akác-, gledicsia-, korai-, hegyi- és zöldjuhar, magas-köris-, éger-, gyertyán és szelidgesztenye.

Kocsánytalan és kocsányos

tölgy makk!

Cser makk!

Bükk makk!

KÖSZEGI FENYŐMAGPERGETŐ ÉS FAISKOLÁK
WÄCHTER GYULA ÉS FIA, KÖSZEG, Vas vm.
Távbeszélő: 42. sz.; a déli órákban és esti 6 órától 46. sz.
Sürgőny cím: Magpergető Kőszeg. — Postafiókárképzőtr. 24127. sz.

**Erdészeti
csemeték:**

erdei-, fekete-, lúcfenyő-, vörös-, sima-, jegenye-, ezüst- és Douglas-fenyő. — Akác-, tölgy-, cser-, éger-, magas-köris-, nyír-, gyertyán- és bükkcsemeték **elsőrendű minőségben!**

Gyümölcsvadoncok, sorfák, díszfenyők, díszbokrok

Kérjen ajánlatot.

A MAGYAR FAISKOLAI SZÖVETSÉG TAGJA

ALAPÍTÁSI ÉV 1919.

EGRI ERDŐ ÉS FAIPAR R. T.

Fűrészek: **Felnémet, Gyöngyös.**
 Alapítása: **Gyöngyösi Parkettagyár k. f. t.**
 Parkettagyár: **Gyöngyös.**
 Központ: **Budapest, V., József nádor-tér 1.**
 Távbeszélő: **18-33-97., 18-33-91.**
 Táviratcím: **EGERFA.**

Pályázati hirdetés.

A m. kir. honvédmérnökök erdészeti szakmájában próbaszolgáltatásra való felvételre okleveles **erdőmérnökök** részére pályázatot hirdetek.

A részletes pályázati feltételeket a Honvédségi Közlöny ezévi 13., valamint a Budapesti Közlöny 57. számában teszem közzé.

Budapest, 1943. évi március hó 9-én.

(381. sz.)

M. Kir. Honvédelmi Miniszter.

Hirdetés.

A Pesti Központi Papnevelde Erdőhivatala, Galambok község határában 463 kat. hold B. gazd. o., Kiskomárom község határában 77.1 kat. hold C. gazd. o., Somogyásmon község határában fekvő 289.3 kat. hold E. gazd. osztály kiterjedésű erdőbirtokát magában foglaló **üzemátvizsgálás, új üzemrendezési terv**ezet, valamint **erdőgazdasági üzemterv elkészítésére** pályázatot hirdet.

A „B” és „C” gazd. o. együtt, az E. gazd. o. külön egy kötetben tárgyalandó.

A munkálatokat az erdőhivatal útmutatása alapján, a felsőbb hatóság előírásainak megfelelően 3 (három) példányban kell elkészíteni.

Az ajánlatot munkanemenként részletezve, fizetési részletfeltételek feltüntetésével kat. holdankinti egységárral kell megadni A munkálatok úgy kezdendők és készítendők el, hogy mindhárom gazd. osztályban a beszámoló munkálatok az új üzemrendezési tervet legkésőbb 1943. évi október hó 1-re, a vonatkozó és ezek alapján elkészítendő új, rendszeres erdőgazdasági üzemterv pedig legkésőbb 1943. év december hó 31-éig befejezve és jóváhagyásra bemutatható legyen.

Az ajánlatokat kérjük 1943. évi április hó 1-ig az Erdőhivatal címére Kiskomárom, Zala m. beadni.

(294. sz.)

40 éves, róm. kath., nős, erdőgazdasági szakiskolát végzett **erdész**, 20 évi nagyradalmi gyakorlattal, aki jelenleg is 1.600 erdő- és 10.000 kat. hold minta-vadgazdaságot önállóan kezel, hasonló minőségben állását változtatná. Címét a kiadóhivatal továbbítja. (1453. sz.)

Az „Erdészeti Lapok“ 1943. évi III. füzetének a tartalma.

(Inhalt. — Sommaire. — Contents.)

Értesítés a következő hivatalos közleményeknek különkiadványként való megküldéséről	101
1. A m. kir. minisztérium 970/1943. M. E. számú rendelete a visszacsatolt területeken végrehajtott földbirtokrendezéssel kapcsolatos kérdéseknek az erdőgazdasági ingatlanok tekintetében való szabályozása tárgyában.	
2. A m. kir. földművelésügyi miniszter 124.000/1943. F. M. számú rendelete a visszacsatolt területeken végrehajtott földbirtokrendezéssel kapcsolatos kérdéseknek az erdőgazdasági ingatlanok tekintetében való szabályozására vonatkozó 970/1943. M. E. számú rendelet végrehajtása tárgyában.	
3. A m. kir. minisztérium 1220/1943. M. E. számú rendelete a zár alá vett anyagkészletek jegyzékének módosítása tárgyában.	
4. A m. kir. iparügyi miniszter 14.500/1943. Ip. M. számú rendelete az egyes anyagkészletek bejelentéséről szóló 990/1939. M. E. számú rendelet egyes rendelkezéseinek, valamint a rendelethez mellékelte jegyzéknek a módosítása tárgyában.	
5. A m. kir. földművelésügyi miniszter 124.420/1943. F. M. számú rendelete az 1942/1943. évi fatermelési idény meghosszabbítása tárgyában.	
6. A m. kir. földművelésügyi miniszter 152.000/1943. F. M. számú rendelete a tűzfizaszállítási igazolványok kiállítási díjának újabb megállapításáról szóló 151.000/1943. F. M. számú rendelet egyes rendelkezéseinek kiegészítése tárgyában.	
7. A m. kir. pénzügyminiszter 63.177/1943. XI.-b. fő. számú átirata a tűzfizaszállítási igazolványok kiállítási díjának a forgalmiadó-váltásig alóli mentessége tárgyában.	
8. A m. kir. közellátásügyi miniszter 15.208/1943. IX. 1. a. sz. leirata a 63.200/1942. K. M. sz. rendelet módosítása tárgyában.	
9. A m. kir. honvédelmi miniszter 127.404/1942. ein. VIII. Csih. számú körrendelete a leventeképzés céljaira szolgáló 1943. évi mezőgazdasági hozzájárulás megállapítása tárgyában.	
10. A m. kir. földművelésügyi miniszter 211.513/1943. IX. 1. számú leirata a munkateljesítési hely szerint irányadó munkabér helyes értelmezése tárgyában.	
11. A m. kir. földművelésügyi miniszter 36.933/1943. III.-B. számú leirata a 36.724/1943. F. M. számú rendelet értelmezése tárgyában.	
Roth Gyula: A gyantacsapolás jövője. — 3., befejező közlemény. — (Die Zukunft der Harzung. Schluss. — L'avenir du gomme. Fin. — The Future of Resin-Tapping. Final part.)	102
Tuzson János dr.: Alföldfásítási kísérletek néhány idegenföldi fafajjal. — (Tieflandaufforstungsversuche mit einigen fremdländischen Holzarten. — Expériences de boisement dans la Grande-Plaine avec quelques essences étrangères. — Experiments of Afforestation with Some Foreign Trees on the Grand Plain.)	113
Lonkai János: Fakereskedelmi ismeretek. — (Holzhandelskenntnisse. — Connaissances du commerce du bois. — Timber-Trade Knowledge)	120
Vadászat. — (Jagd. — Chasse. — Hunting and Shooting.)	
Mikósdý András: A drótszörny-németvizsla	124
Egyesületi közlemények. — (Vereinsnachrichten. — Nouvelles de l'Association — Society notes.)	
Választmányi ülés. (1943. márc. 5-én.)	128
Irodalom. — (Literatur. — Bibliographie. — Reviews.)	
Escherich: Die Forstinsekten Mitteleuropas. V. kötet. (K. A.)	129
Hazai folyóiratok	132
Külföldi lapszemle	135
Különlélek. — (Verschiedenes. — Divers. — Notes.)	
Halálozás: szmerchányi Nagy Károly †	139
Személyi hírek	140
Új erdőmérnök	140
Erdősítés faiskolával. (Horváth Károly.)	140
Hírek az Országos Vizsla Clubból	142
Felhívás a nagyvad-vadászokhoz	143
Hirdetések. — (Anzeigen. — Annonces. — Advertisements.)	144

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

A m. kir. minisztérium 970/1943. M. E. számú rendelete a visszacsatolt területeken végrehajtott földbirokrendezéssel kapcsolatos kérdéseknek az erdőgazdasági ingatlanok tekintetében való szabályozása tárgyában.*)

A visszacsatolt területeken az idegen uralom alatt végrehajtott földbirtokpolitikai intézkedésekkel mintegy 827.000 kat. hold erdőgazdasági ingatlant is kisajátítottak annak ellenére, hogy a földbirtokpolitikai jogszabályok általában erdőgazdasági ingatlanok kisajátítására nem adnak módot és hogy Jugoszláviában és Romániában a régi országterületen erdők kisajátítását jogszabály sem engedte meg. A kisajátított ingatlanokon az erdőket a tervszerűtlen kezelés folytán nagyrészt letarolták, közvagyon pusztult el, a tarolások következtében az árvíz- és belvízveszély tetemesen megnövekedett, az erdőterületek elkopárosodása megindult. Megnehezedett az ország fával való ellátásának lehetősége és a lakosság megélhetését súlyosan veszélyeztető mértékben csökkentek az erdőgazdálkodással járó munkaalkalmak. A régi legelők elhanyagolásával, a letarolt részeknek a legelesbe való bevonásával, amelyek rövid időn belül megszűnnek jó legelők lenni, az állattenyésztési érdekek is súlyos sérelmet szenvedtek. A helyes szociális és gazdasági elvekkel össze nem egyeztethető ilyen intézkedések folytán keletkezett helyzet visszasságát a m. kir. minisztérium a következő szempontok figyelembevételével kívánja orvosolni:

1. a folyók vízgyűjtő medencéjében letarolt vagy lerontott erdők újraerdősítésével és jókarban tartásával lehetőséget kell teremteni az idegen uralom alatt végrehajtott földbirtokpolitikai intézkedésekkel előidézett elkopárosodási folyamat, valamint az árvíz- és belvízveszélyek megszüntetésére;

2. az okszerű erdőgazdálkodás lehetőségének helyreállításával biztosítani kell az ország faellátásának zavartalan kielégítését;

3. a mezőgazdasági művelésre átalakított egyes erdőterületeknek mezőgazdasági, illetve legelőgazdasági művelésben meghagyásával, de egyidejűleg ezek gondozásával és termőerőben tartásukkal lehetőséget kell nyújtani az okszerű és állandóságot biztosító állattenyésztés fejlesztésére;

4. az egyházi és iskolai célokra egyrészt az idegen uralom alatt juttatott erdőgazdasági ingatlanok szerzésében a birtokszerzők erősítenek meg, másrészt az egyházak és iskolafenntartók az idegen uralom alatt végrehajtott földbirtokpolitikai intézkedések folytán elvesztett mintegy 75.000 kat. hold erdőgazdasági ingatlanaiért kárpótoltassanak;

5. a természetes személyeknek az idegen uralom alatt végrehajtott földbirtokpolitikai intézkedéseken alapuló erdőgazdasági birtokszerzései a jelen rendeletben meghatározott rendelkezéseknek megfelelően szociális szempontból érintetlenül maradjanak;

6. a tünymő részben kisbirtokosokból alakult erdőbirtokossági (legeltetési) társulatok kárpótoltassanak azért a mintegy 131.000 kat.

*) Megjelent a „Budapesti Közlöny” 1943. évi febr. 19-i 40. számában.

holdnyi erdőgazdasági ingatlanaiért, amelyeket tőlük az idegen uralom alatt végrehajtott földbirtokpolitikai intézkedésekkel az okszerű és szociális földbirtokrendezési szempontokkal össze nem egyeztethetően kisajátítottak;

7. az érdekelt községek lakosai egyrészt az eddig is élvezett és a fenti szempontokkal ellentétben nem álló fahasználati és legelőhasználati jogaikban meghagyassanak; másrészt az okszerű erdőgazdasági kezelés — erdőgondozás, fakitermelés, új erdősitések — kapcsán ismét megfelelő munkaalkalmakhoz és kereseti lehetőséghez jussanak, amelyeknek eddigi és — ha az állapotok nem változnának meg — a jövőben még fokozódó csökkenése, esetleg teljes megszűnése a lakosság megélhetését és szociális helyzetét súlyosan megnehezítené;

8. a fentebb felsorolt közérdekű célok kielégítése után a fennmaradó erdőgazdasági ingatlanok visszaadassanak azoknak a volt tulajdonosaiknak, akikől azokat minden okszerű földbirtokpolitikai, gazdasági vagy szociálpolitikai szükség nélkül kisajátították;

ehhez képest a m. kir. minisztérium a Magyar Szent Koronához visszacsatolt felvidéki, kárpátaljai, keleti és erdélyi, valamint délvidéki területeknek az országgal egyesítéséről szóló törvényekben és pedig az 1938 : XXXIV. t.-c. 4. §-ában, az 1939 : VI. t.-c. 7. §-ában, az 1940 : XXVI. t.-c. 3. §-ában, valamint az 1941 : XX. t.-c. 3. §-ában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendeli:

1. §.

(1) Azok az erdők, erdőhöz tartozó egyéb területek és havasok (az alábbiakban erdőgazdasági ingatlanok), amelyeket bárki a cseh-szlovák földbirtokpolitikai jogszabályok (1919. évi április hó 16. napján kelt 215. számú törvény) alapján lefoglalt ingatlanokból hatósági rendelkezés útján vagy hatósági rendelkezést pótló magánjogi ügylet útján, illetőleg az Erdélyre, Bánátra, Kőrösvidékre és Máramarosra vonatkozó román földbirtokreform jogszabályai (1921 június 23. napján kelt és július 30. napján kihirdetett román törvény), valamint az ezt kiegészítő és módosító, úgyszintén egyes esetekben önállóan rendelkező külön jogszabályok alapján kisajátított ingatlanokból hatósági rendelkezés vagy a román hatóságok által birtokbahelyezettől szerződés útján szerzett, — tekintet nélkül arra, hogy időközben kinek a tulajdonába kerültek — a jelenlegi állagukban tehermentesen, de a telki szolgalmak épségbenmaradásával a magyar államra szállnak át, kivéve azokat, amelyeknek szerzését a 2550/1939., illetve a 8430/1940. M. E. számú rendeletek alapján a magyar hatóság megerősítette vagy a jelen rendelet alapján megerősíti vagy amelyeket a magyar hatóság juttatott.

(2) A román földbirtokreform végrehajtása során kisajátított és az állam tulajdonában maradt erdőgazdasági ingatlanra a román hatóság rendelkezése alapján, úgyszintén az 1940. évi augusztus hó 30. napja előtt kötött jogügylet alapján vagy bármely más jogcímen fennálló használati jog felülépítmenyi jog) vagy haszonvételi (haszonbérleti) jog megszűnik és az, aki az ingatlant az eddig gyakorolt jog alapján birtokban tartotta, köteles azt a m. kir. erdőigazgatóságnak átadni.

(3) A jelzálogos hitelezők és más érdekelték biztosítása tekintetében — amennyiben a jelen rendelet 4. §-a alapján megtérítést, illetőleg kárpótlást állapítanak meg — az 1936 : XXVII. t.-c. 31—36. §-ait kell megfelelően alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy a használati jog (felülépítmenyi jog) vagy haszonvételi (haszonbérleti) jog megszűnése miatt a jogosított kártérítést nem követelhet.

(4) A jelen rendeletnek az erdőgazdasági ingatlanokra vonatkozó

rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell az erdőbirtokossági társulati használati illetőségekre, úgyszintén az ingatlannal együtt kisajátított víz-, rév-, vám-, malom- és az ingatlannal egybekötött egyéb hasonló természetű jogok tekintetében is:

2. §.

(1) Erdőgazdasági ingatlanoknak kell tekinteni azokat az ingatlanokat, amelyeket a lefoglaláskor, illetőleg a kisajátításkor erdőként műveltek, mégpedig abban az esetben is, ha az erdő művelési ága időközben megváltozott és a művelési ág változását a kataszterben, a telekkönyvben és az erdők törzskönyvében keresztül is vezették.

(2) A jelen rendelet szempontjából nem lehet erdőgazdasági ingatlannak tekinteni az olyan erdőt, amelyet a lefoglaláskor, illetve kisajátításkor mezőgazdaságilag műveltek, még abban az esetben sem, ha a művelési ágváltozást utóbb a kataszterben, a telekkönyvben és az erdők törzskönyvében át is vezették.

(3) A földművelésügyi miniszter végérvényesen határoz abban a kérdésben, hogy valamely ingatlant a jelen rendelet szempontjából erdőgazdasági ingatlannak kell-e tekinteni.

(4) A földművelésügyi miniszter különös közérdekű szempontok által indokolt esetekben megengedi, hogy az olyan ingatlan, amely korábban erdő volt s utóbb mezőgazdasági művelésre alakították át és erre termőhelyi viszonyainál, de főként fekvésénél fogva állandóan alkalmas, amennyiben a lakosság megélhetési viszonyaira tekintettel szociális szempontból feltétlenül szükséges, továbbra is mezőgazdasági művelésben használtassék.

3. §.

(1) A földművelésügyi miniszter az egyházi és iskolai célokra történő ingatlanszerzéseket megerősíti; megerősíti továbbá az olyan természetes személyek ingatlanszerzését is, akik az 1936:XXVII. t.-c. 48. §-a első bekezdésének 1., 6., 8. és 9. pontja szerint a földbirtokpolitikai jogszabályok alapján való birtokszerzésből nincsenek kizárva. Az 1936:XXVII. t.-c. 48. §-a első bekezdésének 8. pontja nem nyerhet alkalmazást, ha a birtokszerzőt a magyarságnak tett szolgálatért vagy magyarságáért ítélték el. Ha az egyháznak, iskolafenntartónak vagy természetes személynek az ingatlanszerzésben való megerősítése erdőgazdasági érdekebe ütközne vagy az érdekelt maga kéri, a földművelésügyi miniszter a megerősítés helyett a jelen rendelet vagy az 1942: XV. törvénycikk alapján rendelkezése alá kerülő ingatlanokból juttat az érdekeltnek azonos értékű ingatlant. Az úgynevezett „csiki magánjavak”-ból szerzett ingatlanok tekintetében a birtokszerzés megerősítésének az 1440/1941. M. E. számú rendelet 3. §-ának utolsó bekezdésére tekintettel a jelen rendelet alapján nincs helye.

(2) Ha a földművelésügyi miniszter olyan erdőterület tekintetében erősíti meg az ingatlanszerzést, amelynek erdőként fenntartása közérdek, a megerősített személyeket kötelezi arra, hogy a területet továbbra is erdőként tartásuk fenn és tekintet nélkül az egyes megerősített erdejének kiterjedésére, erdőgazdasági közösségeket (1935: IV. t.-c. 301. §.) szervezzenek. Ha az ingatlanszerzésben megerősített személyek az ilyen erdő faállományát már kiirtották, a földművelésügyi miniszter a megerősítő határozatában a megerősítetteket kötelezi, hogy a kiirtott erdőterület meghatározott idő alatt újra beerdősítsék.

(3) Ha a birtokokhoz juttatott természetes személyek erdőbirtokossági közösség megalakítására köteleztettek, vagy ha a földművelésügyi

miniszter a jelen §. (2) bekezdése értelmében rendeli el az erdőgazdasági közösség megszervezését, a földművelésügyi miniszter a megerősítés kapcsán kötelezheti a közösségeket arra, hogy tagjaik közé a földművelésügyi miniszter által megállapított feltételek mellett meghatározott személyeket felvegyenek.

4. §.

(1) Annak a javára, akinek az ingatlanra való joga az 1. §. rendelkezései következtében megszűnik (birtokvesztő) és az elvesztett ingatlanért cserekárpótlást nem kap, meg kell téríteni azt az összeget, amelyet ő vagy jogelődje az ingatlan fejében az államnak, illetve hatósági rendelkezést pótló magánjogi ügylet útján történt ingatlan-szerzés esetén közvetlenül a volt tulajdonosnak a vételár tökéösszegének törlesztésére igazoltan kifizetett. Kamatok, késedelem és költségek címén fizetett összegek fejében megtérítés nem jár. A birtokvesztőnek vételár megtérítés nem jár, ha ingatlanát a kikötött feltételek nem teljesítése miatt a román jogszabályok szerint vételármegtérítés nélkül elvesztette volna.

(2) Annak a birtokvesztőnek, aki az ingatlant nem közvetlenül a cseh-szlovák, a jugoszláv, illetőleg a román földbirtokreform végrehajtása során, hanem a közvelen szerzőtől vagy ennek jogutódjától ellenszolgáltatás fejében jogügylettel vagy aki az ingatlant árverésen szerezte, megtérítésképpen az az összeg jár, amely ilyen címen az (1) bekezdés értelmében a közvetlen szerzőt is megilletné. Ha azonban ez az összeg a birtokvesztő által valósággal fizetett ellenszolgáltatás tökéösszegét meghaladja, megtérítésképpen csak a birtokvesztő által valósággal fizetett összeg jár. A földművelésügyi miniszter kivételes méltánylást érdemlő esetekben megtérítésképpen a birtokvesztő által valósággal fizetett ellenszolgáltatás tökéösszegét állapíthatja meg abban az esetben is, ha ez az összeg az (1) bekezdés értelmében a közvetlen szerzőt megillető megtérítést meghaladja; különösen helye van ennek akkor, ha a birtokvesztő az ingatlant jóhiszeműen szerezte, a vételárat már teljesen kifizette és anyagi romlását okozná, ha csak a közvetlen szerzőt megillető összeget kapná térítésül.

(3) Az ingatlanra fordított szükséges és hasznos beruházásoknak a visszabocsátás idejében meglévő és használatokban még vissza nem térült értékét a birtokvesztők részére meg kell téríteni.

(4) A birtokvesztő a birtokbalépése óta a rendes gazdálkodás keretében húzott hasznok visszatérítésére nem kötelezhető; az ezt meghaladóan húzott hasznok értékét, amennyiben az ilyen használat az állam értékét csökkentette, a megtérítés címén járó összegbe be kell számítani, azonban az esetleg mutatkozó többlet megfizetésére a birtokvesztőt kötelezni nem lehet.

(5) Az 1. §. (2) bekezdésében említett esetekben a jelen §. (3) bekezdésének rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

5. §.

(1) A volt cseh-szlovák állam, a volt jugoszláv állam, valamint a román állam földbirtokpolitikai rendelkezései során lefoglalt és átvett, illetőleg kisajátított és akár a jelen rendelet alapján, akár más jogalapon a magyar államra szállt erdőgazdasági ingatlanokat, — amennyiben honvédelmi vagy az 1935: IV. t.-c. 212. §-ának a) és b) pontjában említett természetvédelmi célok kielégítésére, avagy a kincstár tulajdonában lévő erdők határának célszerű kikerekítésére szükségesek, — a kincstár tulajdonában kell megtartani.

(2) Az olyan erdőingatlant, amelyen gyümölcsöst létesítettek, vagy bányát nyitottak, vagy amelyen a jelen rendelet életbelépte előtt lakóházat építettek, amennyiben nem kell az (1) bekezdés értelmében a kincstár tulajdonában megtartani, a földművelésügyi miniszter olyan személynek juttatja, akinek a juttatást megállapítása szerint közérdekű szempontok indokolják. Az olyan erdőingatlant pedig, amelyet legelővé alakítottak át, a földművelésügyi miniszter, amennyiben a 2. §. (4) bekezdése alapján és a jelen rendelet bevezető részében említett célokat is figyelembevéve megengedi a legelőként való további használatát, községnek, legeltetési társulatnak, vagy az 1936:XXVII. t.-c. 46-ában meghatározott személyekből alakult olyan csoportnak juttathatja, amelynek tagjai elvállalják az osztatlan közös használat kötelezettségét.

(3) Az (1) vagy (2) bekezdés értelmében fel nem használt ingatlanokat annak kell visszajuttatni, akiktől lefoglalták és átvették vagy kisajátították (továbbiakban kisajátítást szenvedett), feltéve, hogy az 1936:XXVII. t.-c. 48. §-a első bekezdésének 1., 6., 8. és 9. pontja szerint a földbirtokpolitikai jogszabályok alapján való birtokszerzésből nincs kizárva. Az 1936:XXVII. t.-c. 48. §-a első bekezdésének 8. pontja nem nyerhet alkalmazást, ha a kisajátítást szenvedett a magyarságnak tett szolgálatért vagy a magyarságáért ítélték el. A (2) bekezdésben említett legelőjuttatás alkalmával a kisajátítást szenvedett legelőszükségletét is méltányosan figyelembe kell venni.

(4) A földművelésügyi miniszter kivételesen olyan nem magyar állampolgár kisajátítást szenvedettnek is visszajuttathat ingatlant, aki magyar állampolgárságát a trianoni szerződés következtében veszítette el.

(5) Ha a kisajátítást szenvedett időközben meghalt, a (3) bekezdés rendelkezéseit egyenesági rokonai (ági vagyon tekintetében oldalági rokonai) és házastársa javára kell a törvényes öröklés rendje szerint és annak mértéke erejéig alkalmazni feltéve, hogy az örökös a (3) bekezdésben megjelölt rendelkezések szerint birtokszerzésből nincs kizárva. Ezt a szabályt akkor is alkalmazni kell, ha az ingatlan olyan területen fekszik, amelyre az Ideiglenes Törvénykezési Szabályzat (Országbírói Értekezlet), hatálya nem terjed ki. Ilyen esetben a magyar jog szabályai szerint kell elbírálni, hogy az ingatlant ági vagyonnak kell-e tekinteni és hogy az ági vagyonra nézve kit kell örökösnek tekinteni.

(6) A földművelésügyi miniszter a külügyminiszterrel és belügyminiszterrel egyetértően egészen kivételes esetben a (4) bekezdés alá nem eső nem magyar állampolgár kisajátítást szenvedettnek is juttathatja a tőle lefoglalt és átvett, illetőleg kisajátított erdőgazdasági ingatlant. Ilyen esetben a juttatási árat a földművelésügyi miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg állapítja meg.

(7) A földbirtokreform során a kisajátítást szenvedettől átvett, illetőleg kisajátított mezőgazdasági ingatlanokkal körülvevett, természetben összefüggő darabonként 20 kataszteri holdat meg nem haladó kiterjedésű ugyancsak tőle átvett, illetőleg kisajátított erdőgazdasági ingatlant csak abban az esetben lehet a kisajátítást szenvedettnek visszajuttatni, ha a földművelésügyi miniszter az erdőt körülvevő mezőgazdasági ingatlant is neki juttatja.

(8) A kisajátítást szenvedett részére való visszajuttatásnak a fentiek szerint van helye az ingatlannal együtt kisajátított víz-, rév-, vám-, malom- és az ingatlannal egybekötött egyéb hasonló természetű jogok tekintetében is.

(9) Zsidó kisajátítást szenvedett részére visszajuttatásnak nincs helye.

(10) Az (1)—(9) bekezdés értelmében fel nem használt ingatlanokat olyan személyeknek kell juttatni, akiknek a juttatást közérdekű szempontok indokolják.

(11) Az államra szállt erdőgazdasági ingatlanoknak az előbbi bekezdésekben foglaltak szerinti felhasználása tárgyában a földművelésügyi miniszter határoz. A földművelésügyi miniszter a jelen §-on alapuló visszajuttatás, illetőleg juttatás alkalmával az okszerű gazdálkodás, erdősítés, legelőkarbantartás és egyéb gazdasági érdekek kellő biztosítása végett megfelelő kikötéseket tesz és amennyiben a 2. §. (4) bekezdése alapján nem engedi meg az ingatlanok állandó legelőművelésben való használatát, kiköti, hogy addig, amíg a legelőművelésben használt erdő újraerdősítésére a határozatban megszabott határidőben sor nem kerül s az erdőgazgatóság megállapítása szerint a legelőt átmenetileg a talaj termőerejének veszélyeztetése nélkül engedélyezhető, a visszajuttatott, illetőleg a juttatott községnek a legelőtést bér ellenében megengedje; kötelezi továbbá a visszajuttatottat, illetőleg a juttatottat arra is, hogy az esedékes évi vágásterületről kitermelt és saját szükségletének fedezése után fennmaradó tüzelőfából a község lakosságának ellátására szükséges mennyiséget kiszolgáltassa.

(12) Ha az előbbi bekezdés alapján engedélyezett legelőtést bérére, illetőleg kiszolgáltatandó tűzifa árára nézve az érdekeltnek nem tudnak közvetlenül megegyezni, a legelőtési bért, illetőleg a tüzelőfa árát a helyi viszonyokra figyelemmel az ingatlan fekvése szerint illetékes közigazgatási bizottság gazdasági albizottsága állapítja meg. A gazdasági albizottság határozata ellen jogorvoslatnak van helye.

6. §.

(1) A birtokszerző birtokszerzését a 3. §. értelmében csak akkor lehet megerősíteni, a kisajátítást szenvedettet pedig az 5. §. (3)—(5) és (8) bekezdése értelmében csak akkor lehet visszajuttatásban, az 5. §. (6) bekezdése alá eső nem magyar állampolgár kisajátítást szenvedettet pedig juttatásban részesíteni, ha erre irányuló kérvényét a megszabott határidőben előterjeszti. A kérelem előterjesztésének határidejét, úgyszintén a kérelem előtejesztésére vonatkozó részletes szabályokat a földművelésügyi miniszter rendelettel állapítja meg. A kérelem késedelmes előterjesztése esetében a megerősítésnek, visszajuttatásnak, illetőleg juttatásnak nincs helye.

(2) A megerősítésre irányuló kérelmet csak akkor lehet figyelembe venni, ha a kérelmező vállalja a 3. §-ban meghatározott kötelezettségeket és kötelezi magát annak az összegnek a megfizetésére, amelyet a földművelésügyi miniszter az ingatlan ellenértéke fejében a cseh-szlovák, illetőleg román földbirtokpolitikai jogszabályok alapján tőketörlesztés címén már fizetett összegben felül megállapít.

(3) Az 5. §. (3)—(5) bekezdése alá eső kisajátítást szenvedett visszajuttatásra irányuló kérelmét csak akkor lehet figyelembe venni, ha a kérelmező kötelezettséget vállal arra, hogy a magyar kincstárnak megfizeti azt az összeget, amelyet a visszajuttatott ingatlanok fejében kártalanítás címén kapott (ideértve az 1930 január 20-i hágai Egyezményekkel létesített Agráralapból kapott összeget is), továbbá azt az összeget, amellyel a juttatott ingatlanok értéke a kisajátítás óta tett beruházások folytán emelkedett, illetőleg ha ezt az összeget meghaladja a birtokvesztőnek a jelen rendelet 4. §-a alapján megállapított megtérítés, illetőleg kárpótlás összege, ezt a különbözetet is s végül a földművelésügyi miniszter által megállapított eljárási költség összegét. Ha a birtokvesztő terhére a rendes gazdálkodás kereteit meghaladóan húzott

hasznok értéke beszámított (4. §. (4) bekezdés), a kisajátítást szenvedett a jelen bekezdés alapján azt az összeget köteles megtéríteni, amelyet az állam a birtokvesztőnek fizet.

(4) Az 5. §. (6) bekezdése alá eső kisajátítást szenvedett juttatásra irányuló kérelmét csak akkor lehet figyelembe venni, ha a kérelmező a kérvényben kötelezettséget vállal arra, hogy a magyar kincstárnak megtéríti azt a juttatási árat, amelyet a földművelésügyi miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértően megállapít.

(5) Ha a kisajátítást szenvedett részére visszajuttatott ingatlant a lefoglaláskor, illetőleg a kisajátításkor kegyúri kötelezettség terhelt és annak megszűnéséért az egyházat nem kártalanították — abban az esetben, ha a visszajuttatásban részesülő kisajátítást szenvedett az egyházi főhatósággal nem egyezett meg —, a földművelésügyi miniszter a vallás- és közoktatásügyi miniszterrel egyetértőleg a visszajuttatásban részesülő kisajátítást szenvedett kötelezi, hogy az egyházat a visszajuttatott ingatlanra értékarány szerint eső kegyúri teher megváltása fejében megfelelő ingatlanok tehermentes tulajdonul való átadásával kártalanítsa.

(6) A kisajátítást szenvedett az ingatlanban a lefoglalás, illetőleg kisajátítás óta esetleg beállott romlás és értékcsökkenés, vagy pedig az ingatlan elmaradott hasznai címén sem az állammal, sem a birtokvesztővel szemben igényt nem támaszthat. Ugyanez áll az erdőingatlanban az okszerű gazdálkodás kereteit meghaladó fahasználat következtében beállott értékcsökkenésre is.

7. §.

Olyan területeken, amelyeken a földművelésügyi miniszternek a jelen rendelet hatálybalépésétől számított két év alatt hozott határozata szerint a telepítés közérdekből szükséges, a földművelésügyi miniszter telepítés céljából az átengedésre kötelezést további három éven belül területi vagy egyéb korlátokra tekintet nélkül bármikor elrendelheti azokra az ingatlanokra, amelyek a jelen rendelet alapján a magyar kincstárra szállnak át, illetőleg amelyeknek szerzését megerősítik vagy amelyeket a jelen rendelet alapján visszajuttatnak, illetőleg juttatnak.

8. §.

(1) A földművelésügyi miniszter az 5. §. (3)—(5) bekezdése alá eső annak a kisajátítást szenvedettnek, akinek részére a cseh-szlovák, jugoszláv, vagy román földbirtokreform során lefoglalt és átvett, illetőleg kisajátított erdőgazdasági ingatlanát nem, vagy csak részben juttatja vissza; vagy a visszajuttatásra irányuló kérelem késedelmes előterjesztésének kellő igazolása esetén a kérelemnek helyt ad, de az ingatlant időközben már felhasználta; vagy az ingatlant visszajuttatja, de a kisajátítást szenvedett a 7. §. értelmében az ingatlan átengedésére kötelezi, a jelen rendelet vagy az 1942. XV. törvénycikk alapján rendelkezése alá kerülő ingatlanból azonos értékű ingatlant juttat. Ha az ingatlant a kisajátításkor kegyúri kötelezettség terhelté, az érdekelt egyház igényét a kisajátítást szenvedettnek juttatott ingatlanra érvényesítheti abban az esetben, ha a kegyúri kötelezettség megszűnéséért az egyházat nem kártalanították.

(2) Az átengedésre kötelezett, illetőleg kisajátítást szenvedett zsidónak a lefoglalt és átvett, illetőleg kisajátított ingatlanért az állami főhatalom változása előtt már kapott ellenértéken felül nem jár kártalanítás.

9. §.

(1) A juttatott ingatlanért fizetendő ellenértéket — ideértve a 6. §. (2) bekezdése értelmében fizetendő ellenértéket is —, amennyiben azt nem a 6. §. (3) bekezdése szerint kell megállapítani, a földművelésügyi miniszter az ingatlan valóságos és teljes becsértékében az azon lévő épületek és építmények értékének, valamint a becsérték megállapítása szempontjából jelentős összes körülményeknek figyelembevételével állapítja meg. Ugyanígy kell megállapítani azoknak az ingatlanoknak az értékét is, amelyeket a földművelésügyi miniszter az 5. §. (1) bekezdése értelmében az állam tulajdonában tart meg.

(2) Az ingatlanokat a földművelésügyi miniszter határozata alapján a Földbirtokrendezés Pénzügyi Lebonyolítására Alakult Szövetkezet (továbbiakban Szövetkezet) szerződés útján adja birtokba. Minden birtokszerzővel külön-külön szerződést kell kötni, kivéve azokat, akik az ingatlant az osztatlan közös használat kötelezettsége mellett kapják. Az ellenérték törlesztésére 25 évnél hosszabb időt nem lehet engedni. A birtokbahelyezés előtt a birtokszerző az ellenérték legalább 25%-át, az 1936: XXVII. t.-c. 47. §-a (2) bekezdésében biztosított kedvezményekre igényvel bíró birtokszerző pedig a 20%-át köteles a Szövetkezetnek előzetesen lefizetni, a fennmaradó hátralékot pedig annak 3%-os kamatával együtt a szerződésben megállapított idő alatt köteles a Szövetkezetnek törleszteni.

(3) A földművelésügyi miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg a 7. §. alapján megszerzett ingatlanokból csoportos telepítés során juttatottak által fizetendő ellenértéket és ennek fizetési módozatait az (1) és (2) bekezdés rendelkezéseitől eltérőleg állapíthatja meg.

(4) A jelen rendelet alapján fizetésre kötelezettek tartozásainak nyilvántartását, beszedését és behajtását a Szövetkezet végzi. A Szövetkezet eljárására a 8430/1940. M. E. számú rendelet rendelkezéseit kell alkalmazni.

(5) A Szövetkezet a jelen rendelet értelmében beszedett szolgáltatásokat a kincstár javára külön számlán kezeli. Ennek a számlának a terhére kell kifizetni a birtokvesztő javára megállapított megtérítést. Ezt a számlát terhelik a jelen rendelet végrehajtásával kapcsolatos költségek is.

(6) A birtokvesztő javára a földművelésügyi miniszter által a 4. §. alapján megállapított megtérítést a jelen §-ban meghatározott fedezet terhére a pénzügyminiszter által megszabott módozatok szerint a Szövetkezet fizeti ki.

(7) A jelen rendelet végrehajtásával kapcsolatos utalványozás jogát a földművelésügyi miniszter gyakorolja.

10. §.

(1) A jelen rendelet 3. §-a alapján meghagyott, illetőleg az 5. §. (2), (6) és (10) bekezdése alapján szerzett ingatlanok elidegenítésére, megterhelésére, végrehajtás útján értékesítésére és az ilyen ingatlanok tekintetében az államot illető elővásárlási jog gyakorlására, a kimozdításra és visszavásárlásra az 1936: XXVII. t.-c. 54—62. §-ának rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni. Az 1936: XXVII. t.-c. 54—62. §-ának rendelkezései az említett ingatlanokra külön telekkönyvi bejegyzés nélkül is kiterjednek. Kimozdításnak akkor is helye van, ha a birtokszerző az okszerű erdőgazdálkodás érdekében meghatározott rendelkezéseket az 1936: XXVII. t.-c. 54. §-ában említett határidő alatt megsérti. A kimozdítást és a megüresedett ingatlan újból való juttatását — az 1936:

XXVII. törvénycikk rendelkezéseinek megfelelő alkalmazásával — ilyen esetben is a földművelésügyi miniszter rendeli el.

(2) Az 5. §. (3)—(5) bekezdése alapján szerzett ingatlanok elidegenítésére, megterhelésére, végrehajtás útján értékesítésére és az ilyen ingatlanok tekintetében az államot illető elővásárlási jog gyakorlására az 1936:XXVII. t.-c. 54. §-ának rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell.

(3) Az 5. §. (3)—(5) bekezdése alapján szerzett ingatlanoknak és a (8) bekezdésben említett, azokkal egybekötött jogoknak házassági, vagyoni jogi és öröklési jogi szempontból irányadó jogi minőségét nem változtatja meg az a körülmény, hogy az ingatlant a 9. §. (2) bekezdése értelmében szerződés útján adják birtokba.

11. §.

(1) A földművelésügyi miniszter bejelentési kötelezettséget állapíthat meg azokra — jogutódlás esetében birtokbanlévő jogutódjaikra —, akik a visszacsatolt keleti és erdélyi országrészen a román földbirtok-reform jogszabályai alapján kisajátított ingatlanokból erdőgazdasági ingatlant (használati illetőséget) vagy használati jogot (felülepítményi jogot) vagy haszonvételi (haszonbérleti) jogot szereztek és az ingatlanok birtokában is vannak.

(2) Ha a földművelésügyi miniszter bejelentési kötelezettséget állapít meg és a bejelentéshez okmányok csatolását rendeli el, mindazok, akik ilyen okmányokat birtokukban tartanak, kötelesek az eredeti okmányokat vagy azok hiteles másolatát a bejelentőnek vagy a bejelentéshez csatolás végett a községi elöljáróságnak (polgármesternek) átadni.

(3) A bejelentéshez szükséges telekkönyvi szemléket a telekkönyvi hatóság a községi elöljáróság (polgármester) kérelmére illetékmentesen állítja és adja ki.

12. §.

A földművelésügyi miniszter a szükséghez képest rendelettel szabályozza, hogy erdőbirtokossági és legeltetési társulatok, továbbá az olyan birtokosságok, amelyek az 1935:IV. törvénycikk, illetve 1913:X. törvénycikk értelmében erdőbirtokossági, illetve legeltetési társulattá kötelesek alakulni, a volt cseh-szlovák állam, a volt jugoszláv állam vagy a román állam hatóságai által lefoglalt és átvett, vagy kisajátított erdőgazdasági ingatlanok visszajuttatását miképpen kérhetik. Visszajuttatásnak helye van az előbb említett olyan birtokosság javára is, amelynek működése az idegen uralom ideje alatt megszűnt. A földművelésügyi miniszter az ilyen közösségek újramegalakításának szabályait az 1935:IV. törvénycikk, illetve 1913:X. törvénycikk rendelkezéseitől eltérően állapíthatja meg. Olyan személyek használati illetőségét, akik visszajuttatásban az 5. §. (3)—(5) és (9) bekezdése értelmében nem részesülhetnek, a földművelésügyi miniszter olyanoknak juttathatja, akiknek a juttatást közérdekű szempontok indokolják.

13. §.

(1) A 11. §-ban említett bejelentések, a 6. §. értelmében előterjesztett megerősítési, illetőleg visszajuttatásai és juttatási kérelmek, valamint az egyébként rendelkezésre álló adatok alapján az ingatlan fekvése szerint illetékes erdőigazgatóság az államra szállt erdőgazdasági ingatlanok mikénti felhasználása, valamint a kisajátítást szenvedett által a visszajuttatás, illetőleg juttatás iránt előterjesztett kérelmek tárgyában javaslatot készít és közli az érdekeltekkel.

(2) A javaslat ellen bármely érdekelt legkésőbb a javaslat postára adásától számított 30 nap alatt észrevételeket tehet.

(3) Az észrevételezési határidő eltelte után az erdőigazgatóság a javaslatot az érdekeltekre is kiterjedő jelentés kíséretében a földművelésügyi miniszterhez terjeszti fel. Az erdőigazgatóság javaslata alapján a földművelésügyi miniszter határoz.

14. §.

(1) Mindazok, akiknek a jelen rendelet hatálya alá eső erdőgazdasági ingatlan van a birtokukban, kötelesek a birtokukban lévő erdőgazdasági ingatlanokat (alkotórészeit és tartozékait) mindaddig, amíg a földművelésügyi miniszter határozata alapján az ingatlanokat tőlük át nem veszik, a rendes gazda gondosságával fenntartani, a szokásos gazdasági munkálatokat a gazdálkodás eddigi rendje szerint elvégezni. Az állami főhatalom változása után foganatosított fahasználat eredményének elszámolására és az elszámolás ellenőrzésére a visszacsatolt felvidéki és kárpátaljai erdőgazdasági ingatlanok tekintetében is a 200/1942. M. E. számú rendelet irányadó. A fakitermelésből általában az erdei haszonvételekből befolyt és a költségek levonása után fennmaradó összeget az összes visszacsatolt területeken lévő erdők után a Szövetkezet külön számlájára kell befizetni. A jelen §. rendelkezéseit megfelelően kell alkalmazni azokra a volt erdőkre is, amelyek ezidő szerint nem állanak erdőgazdasági művelés alatt (2. §.).

(2) A 200/1942. M. E. számú rendelet 1. §-a értelmében nyitott letéti csekszámlára közigazgatási letétként elhelyezett összegeket a m. kir. erdőigazgatóságok ugyancsak a Szövetkezet külön számlájára utalják át, az esetleg még letétbe nem helyezett összegeket pedig az érdekeltek ugyancsak a Szövetkezet külön számlájára kötelesek befizetni.

(3) Ha az érdekeltek a jelen §-ban, a 200/1942. M. E. számú rendeletben és a végrehajtása kapcsán felmerült kérdések szabályozása tárgyában a földművelésügyi miniszter által a belügy- és igazságügy-, valamint a vallás- és közoktatásügyi miniszterekkel egyetértően kiadott 85.574/1942. F. M. számú rendeletben előírt befizetési kötelezettségüknek nem tettek eleget, az összeget az erdőigazgatóság írásbeli felhívásának eredménytelensége esetén az erdőigazgatóság által kiállított hátraléki kimutatás alapján közzadók módjára kell behajtani.

15. §.

(1) A volt cseh-szlovák állam és a volt jugoszláv állam földbirtokpolitikai rendelkezései során földbirtokpolitikai célra lefoglalt erdőgazdasági ingatlanokra a telekkönyvbe bejegyzett elidegenítés és terhelési tilalmak, valamint az egyéb hasonló természetű korlátozásokat tartalmazó telekkönyvi feljegyzések, ha az ingatlant a volt cseh-szlovák állam vagy a volt jugoszláv állam át nem vette, illetőleg fel nem használta, a jelen rendelet hatálybalépésétől számított öt év eltelte után megszűnnek és azokat a tulajdonos kérelmére törölni kell. Az öt év eltelte előtt is törölni kell az említett korlátozásokra vonatkozó telekkönyvi feljegyzéseket, ha a földművelésügyi miniszter a törléshez hozzájárul.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott határidő alatt — hacsak időközben a törléshez hozzájárult — a földművelésügyi miniszter elrendelheti a lefoglalt ingatlan átvételét telepítési, honvédelmi vagy az 1935 : IV. t.-c. 212. §-ának a) és b) pontjaiban említett természetvédelmi célok kielégítésére, avagy a kincstár tulajdonában lévő erdők határának célszerű kikerekítésére. Átvételnek legfeljebb olyan mértékben van

helye, amilyen mértékben az illető állam földbirtokpolitikai jogszabályai értelmében is helye lett volna. A kártalanítás tekintetében a jelen rendelet 8. §-a (1) bekezdésének rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

(3) A telekkönyvben a román állam földbirtokpolitikai rendelkezései során feljegyzett kisajátítási jogot a kisajátítás alól a főhatalom változása előtt jogerősen mentesített ingatlanokról a telekkönyvi hatóság a telekkönyvi érdekelt kérésére törli.

16. §.

A jelen rendelet alkalmazásának nem akadályos olyan megállapodás, amelyet az ingatlan tekintetében a kisajátítást szenvedett a birtokvesztővel az ingatlan fekvése szerinti terület visszacsatolása, illetőleg visszafoglalása után kötött:

17. §.

A jelen rendelet alkalmazása szempontjából annak megállapításában, hogy ki a nem-zsidó és ki a zsidó, továbbá a kereskedelmi társulatokra, egyesületekre és egyéb jogi személyekre vonatkozóan is az 1942: XV. t.-c. 1. §-ának rendelkezései az irányadók.

18. §.

(1) Amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és pénzbüntetéssel büntetendő az:

a) aki avégből, hogy magának vagy másnak előnyösebb elbánást biztosítson, vagy jogviszonyainak rendezését megnehezítse, illetve megghiúsítsa, a jelen rendelet végrehajtása során eljárásra hivatott hatóság elé valótlan adatokat terjeszt;

b) aki a földművelésügyi miniszter által megszabott bejelentési kötelezettségének (11. §.) nem vagy nem a meghatározott időben tesz eleget;

c) aki a román földbirtokreform végrehajtásával kapcsolatban birtokába jutott hivatalos iratokat, térképeket és más okiratokat a 11. §. (2) bekezdésének rendelkezése ellenére nem adja át az erdőigazgatóságnak, illetőleg a 11. §. (2) bekezdése szerint a bejelentésre kötelezetteknek;

d) aki a 14. §-ban meghatározott kötelezettségét megszegi.

(2) A pénzbüntetésre az 1928: X. törvénycikk rendelkezései irányadók.

(3) Kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntetőbírósnak hatáskörébe tartozik. Az 1929: XXX. t.-c. 59. §-a (1) bekezdésének 3. pontjában foglalt rendelkezés szempontjából szakminiszternek a földművelésügyi minisztert kell tekinteni.

19. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép hatályba, a végrehajtásához esetleg szükséges szabályokat a földművelésügyi miniszter az érdekelt miniszterekkel egyetértve rendelettel állapítja meg.

Budapest, 1943. évi január hó 12-én.

Kállay Miklós s. k.
m. kir. miniszterelnök.

A m. kir. földművelésügyi miniszter 124.000/1943. számú rendelete a visszacsatolt területeken végrehajtott földbirtokrendezéssel kapcsolatos kérdéseknek az erdőgazdasági ingatlanok tekintetében való szabályozására vonatkozó 970/1943. M. E. számú rendelet végrehajtása tárgyában.*)

A 970/1943. M. E. számú rendelet (a következőkben: R.) 19. §-ában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem:

1. §.

(1) Mindazok, akik a visszacsatolt keleti és erdélyi országrészen az Erdélyre, Bánátra, Körösvidékre és Máramarosra vonatkozó román földbirtokreform jogszabályai (1921. évi június 23. napján kelt és július 30. napján kihirdetett román törvény), valamint az ezt kiegészítő és módosító, úgyszintén egyes esetekben önállóan rendelkező külön jogszabályok alapján kisajátított erdő, erdőhöz tartozó egyéb és havas (továbbiakban: erdőgazdasági ingatlanokból hatósági rendelkezés vagy a román hatóságok által birtokbahelyezettől szerződés útján szereztek ingatlant (használati illetőséget), úgyszintén ezeknek akár közvetlen, akár későbbi jogutódai bármely címen (tulajdon, haszonélvezet, javadalom, tényleges birtoklás) birtokolják az ingatlant (az alábbiakban röviden: birtokszerzők) kötelesek az ingatlant a jelen rendeletnek megfelelően (1. nyomtatvány) az 1943. évi április hó 30. napjáig bejelenteni.

(2) Az ingatlanok fekvése szerint illetékes községi elöljáróság (polgármester) köteles az (1) bekezdésben megszabott határidőig bejelenteni azokat az erdőgazdasági ingatlanokat, amelyeket a román állam az (1) bekezdésben említett módon szerzett meg, de tulajdoni juttatással ki nem osztott, hanem állami kezelésben tartott vagy haszonbérletek útján hasznosított (2. nyomtatvány).

(3) Mindazok, akik a román állam által az (1) bekezdésben említett módon szerzett és az állam tulajdonában maradt erdőgazdasági ingatlanra a román hatóság rendelkezése alapján, úgyszintén az 1940. évi augusztus 30. napja előtt kötött jogügylet alapján, vagy bármely más jogcímen használati jogot (felülépítményi jogot), vagy haszonvételi (haszonbérleti) jogot szereztek, kötelesek ezt a jelen rendeletnek megfelelően (3. nyomtatvány) az (1) bekezdésben megszabott határidőig bejelenteni.

(4) Mindazok, akikről a Magyar Szent Koronához visszacsatolt felvidéki, kárpátaljai, keleti és erdélyi, valamint délvidéki területeken a cseh-szlovák, a román, illetőleg a jugoszláv földbirtokreform végrehajtása során erdőgazdasági ingatlant lefoglaltak és átvettek vagy kisajátítottak, úgyszintén az ilyen személyek közvetlen vagy későbbi jogutódai (továbbiakban: kisajátítást szenvedettek), ha az ingatlanok egészen vagy részben való visszajuttatását, illetőleg juttatását kéri, kötelesek kérelmüket a jelen rendeletnek megfelelően (4. nyomtatvány) ugyancsak az (1) bekezdésben megszabott határidőig bejelenteni.

(5) A visszacsatolt Felvidéken a cseh-szlovák földbirtokpolitikai törvények értelmében lefoglalt ingatlanok birtokosa ugyancsak a fenti határidőben köteles bejelenteni azokat az erdőgazdasági ingatlanokat, amelyeket tőle vagy jogelődjétől a cseh-szlovák állam, Földhivatal vagy egyéb hatóság (a továbbiakban: Földhivatal) a cseh-szlovák jogszabályok alapján a) lefoglalt, de még át nem vett; b) lefoglalt, másoknak juttatott, de egyelőre még az átengedésre kötelezettnek a birtokában

*) Megjelent a „Budapesti Közlöny” 1943. évi febr. 19-i 40. számában.

hagyott. Be kell jelenteni továbbá azokat az erdőgazdasági ingatlanokat (esetleg ingatlanrészeket), amelyeket a Földhivatal a cseh-szlovák jogszabályok (1919. évi április 16. napján kelt 215. számú törvény 3., 11. §-ai, valamint az 1920. évi január 30. napján kelt 81. számú törvény 20. §-a) alapján a lefoglalás alól a régi tulajdonos javára mentesített (5. nyomtatvány).

(6) A visszacsatolt Délvidéken a jugoszláv földbirtokpolitikai jogszabályok értelmében kisajátított ingatlan birtokosa ugyancsak a fenti határidőben köteles bejelenteni azokat az erdőgazdasági ingatlanokat, amelyeket tőle a jugoszláv jogszabályok alapján a hatóság a) kisajátított, de még át nem vett; b) kisajátított, másoknak juttatott, de egyelőre még a kisajátítást szenvedettnek a birtokában hagyott. Be kell jelenteni továbbá azokat az erdőgazdasági ingatlanokat (esetleg ingatlanrészeket) is, amelyeket a hatóság a jugoszláv földbirtokpolitikai jogszabályokban a kisajátítás alól mentesítendő területnél nagyobb, úgynevezett tágabb és legtágabb mértékben mentesített (6. nyomtatvány).

(7) A jelen §-ban meghatározott bejelentési kötelezettség akkor is fennáll, ha a tulajdonjogban beállott változás a telekkönyvben még nincs bejegyezve.

(8) Kisajátítást szenvedett vagy birtokszerző erdőbirtokossági (legettetés) társulatok bejelentésének megszerkesztésében a területileg illetékes m. kir. erdőfelügyelőség közreműködni köteles.

2. §.

(1) Az ingatlanok fekvése szerint illetékes községi előljáróság (polgármester) köteles a bejelentést megtenni az 1. §. (1), (3), (5) és (6) bekezdése alá eső azokra az ingatlanokra:

a) amelyek gondozás nélkül maradtak, tekintet nélkül arra, hogy az ingatlanok kinek a nevében állnak és abban az esetben is, ha azokat ideiglenes intézkedés alapján valaki használja;

b) amelyek tekintetében a bejelentésre kötelezett a jelen rendelet rendelkezéseinek megfelelő bejelentés megtételét akár hibájából, akár hibáján kívül elmulasztja.

(2) Ha a bejelentést az 1. §. (1), (3), (5) és (6) bekezdése alá eső ingatlanra vonatkozóan az 1. §. szerint bejelentésre kötelezett vétkesen elmulasztja, a községi előljáróság (polgármester) a bejelentéssel egyidejűleg a bejelentésre kötelezett ellen a bejelentés elmulasztása miatt a kihágási eljárás megindítása végett feljelentést tesz. A kihágási eljárás során a közigazgatási hatóság, mint rendőri büntetőbíróóság a vétkesnek talált felet a felmerült költségek megfizetésében is elmarasztalja.

3. §.

(1) A bejelentést a renDELETEZ mellékelt mintáknak megfelelő, a községi előljáróságnál (polgármesternél) beszerezhető nyomtatványokon kell megtenni és az ingatlan fekvése szerint illetékes községi előljárósághoz (polgármesterhez) kell beadni. A községi előljáróság (polgármester) a bejelentéshez szükséges nyomtatványokat az ingatlan fekvése szerint illetékes m. kir. erdőigazgatóságtól szerzi be.

(2) A községi előljáróság (polgármester) a 2. §. (1) bekezdésében meghatározott bejelentéshez ugyancsak a megfelelő (1., 3., 5. és 6.) nyomtatványokat használja. Ezeket a bejelentéseket a községi előljáróság (polgármesteren) írja alá.

(3) A bejelentési kötelezettség szempontjából az ingatlanok a lefoglaláskor, illetőleg a kisajátítás idejében meglévő művelési ága az irányadó. A lefoglaláskor, illetőleg a kisajátításkor erdőgazdaságilag

művelt ingatlant minden esetben, tehát még akkor is be kell jelenteni, ha a művelési ágak időközi tényleges megváltozása a kataszterben és a telekkönyvben is át van már vezetve. Azt az erdőt, amelyet a lefoglaláskor, illetőleg a kisajátításkor mezőgazdaságilag műveltek, nem kell bejelenteni még abban az esetben sem, ha a művelési ág változását utóbb a kataszterben, a telekkönyvben és az erdők törzskönyvében át is vezették.

(4) Ha az erdőingatlant mezőgazdasági használatra juttatták, illetőleg a juttatás vagy ingatlanszerzés óta a hatóság az erdőingatlan művelési ágának megváltozását engedélyezte, az engedély becsatolása mellett be kell jelenteni, hogy:

a) a juttatási rendelet (művelési ágváltozási engedély) milyen művelési ágváltozást (telek, kert, szántó, rét, szőlő, legelő) engedélyezett;

b) a juttatás (ingatlanszerzés) faállománnyal együtt vagy anélkül történt;

c) a művelési ágváltozás faállomány kiirtásával részben vagy egészben megtörtént-e már, avagy csak a faállományt használták ki teljesen vagy részlegesen, tarvágással vagy ritkítással;

d) a még részben vagy egészben lábonálló faállománynak átlagosan mennyi a kora és melyek a fafajai;

e) mennyi volt a kihasznált terület kiterjedése, fatömege és a ki-termelt fa értéke.

4. §.

(1) Ingatlanszerzés bejelentéséhez (1. nyomtatvány) mellékelni kell az ingatlanra vonatkozó telekkönyvi betét (telekjegyzőkönyv) A., B. és C. lapjának mind a fennálló, mind a törölt tételeit feltüntető magyar nyelvű kivonatát.

(2) A bejelentéshez ezenfelül eredetiben vagy hitelesített másolatban, a községi elöljáróság (polgármester) igazoló záradékával ellátott magyar nyelvű fordítással együtt mellékelni kell:

a) a juttatási határozatot illetőleg az ingatlanszerzést jóváhagyó hatósági határozatot vagy az ezekre vonatkozó telekkönyvi végzést, valamint a juttatási illetőleg vételárt igazoló okmányt;

b) azokat az okmányokat (szerződéseket, nyugtákat, elismervényeket stb.), amelyek hiteltérdemlően bizonyítják, hogy a bejelentésre kötelezett vagy jogelődje az ingatlanért a hatóságnak vagy a korábbi tulajdonosnak akár közvetlenül, akár közvetve a vételár tőkeösszegének törlesztéseként valósággal készpénzben mennyit fizetett ki;

c) a jelzálogos hitelezők és egyéb érdekelték követelésére, valamint az ingatlanra fordított szükséges és hasznos beruházásokra vonatkozó iratokat;

d) a hatósági rendeletet, amelyben az erdőingatlan művelési ágának megváltoztatására, vagy a rendes gazdálkodás kereteit meghaladó fahasználatra adott engedélyt;

e) a kiirtásra vagy kihasználásra engedélyezett faállomány értékesítésére vonatkozó okmányokat;

f) az ingatlanokkal együtt szerzett víz-, rév-, vám-, malom- és egyéb jogokra vonatkozó okmányokat;

g) az ingatlanra vonatkozóan elemi kár esetére kötött biztosítási szerződést.

(3) Ha a hatóság az erdőgazdasági ingatlant mezőgazdasági használatra egy határozattal, azonos feltételek mellett több személynek ingatlaneldarabolás útján juttatta, a birtokbahelyezési határozatot és ha az ingatlanrész még nincsen a telekkönyvben a birtokbahelyezettnek nevére bekebelezve, a telekkönyvi kivonatot is, csak egy bejelentéshez

kell mellékelni, a többi bejelentésben pedig csupán utalni kell arra a bejelentésre, amelyikhez az említett okiratokat mellékeltek.

5. §.

(1) Az 1. §. (2) bekezdésében említett erdőgazdasági ingatlanok bejelentéséhez (2. nyomtatvány) mellékelni kell az ingatlanra vonatkozó telekkönyvi betét (telekjegyzőkönyv) A., B. és C. lapjának mind a fennálló, mind a törölt tételeit feltüntető magyarnyelvű kivonatát.

(2) A bejelentéshez ezenfelül eredetiben vagy hitelesített másolatban, a községi előljáróság (polgármester) igazoló záradékával ellátott magyarnyelvű fordítással együtt mellékelni kell:

a) a hatóság kisajátítási vagy vételi határozatát, amelynek alapján az ingatlant birtokbavette és a kisajátítási, illetve vételért igazoló okmányt;

b) ha a mezőgazdasági célra átalakított erdő haszonbérbe van adva, az ingatlan jelenlegi haszonbérletjének a R. kihirdetése napján érvényben lévő haszonbérleti szerződését;

c) az ingatlanokra használati, haszonélvezeti vagy felülepítményi jogot engedélyező hatósági határozatot;

d) az ingatlanokkal együtt kisajátított víz-, vám-, malom- és egyéb jogokra vonatkozó okmányokat.

(3) Ha az előbbi bekezdés b) pontjában említett ingatlant teljesen azonos szerződéssel több személy haszonbérli, a haszonbérlok közös bejelentést tehetnek. A bejelentéshez csatolni kell a haszonbérleti szerződést. Ilyen esetekben a községi előljáróság (polgármester) a haszonbérlokről kimutatást készít.

6. §.

(1) Az 1. §. (3) bekezdésében említett használati jog (felülepítményi jog) vagy haszonvételi (haszonbérleti) jog bejelentéséhez (3. nyomtatvány) mellékelni kell az ingatlanra vonatkozó telekkönyvi betét (telekjegyzőkönyv) A., B. és C. lapjának mind a fennálló, mind a törölt tételeit feltüntető magyarnyelvű kivonatát.

(2) A bejelentéshez ezenfelül eredetiben vagy hitelesített másolatban, a községi előljáróság (polgármester) igazoló záradékával ellátott magyarnyelvű fordítással együtt mellékelni kell:

a) a hatóság határozatát, mellyel a jogot engedélyezte;

b) azokat az okmányokat (nyugtákat, elismervényeket), amelyek hitelt érdemlően bizonyítják, hogy a bejelentésre kötelezett vagy jogelődje a jogért a hatóságnak készpénzben mit fizetett;

c) az ingatlanra fordított szükséges és hasznos beruházásokra vonatkozó iratokat;

d) a hatósági rendeletet, amelyben az erdőingatlan művelési ágának megváltoztatására vagy a rendes gazdálkodás keretét meghaladó fahasználatra adott engedélyt;

e) a kiirtásra vagy kihasználásra engedélyezett faállomány értékesítésére vonatkozó okmányokat.

7. §.

(1) Kisajátítást szenvedett (1. §. (4) bekezdés) a bejelentéshez (4. nyomtatvány) köteles mellékelni az ingatlanra vonatkozó telekkönyvi betét (telekjegyzőkönyv) A., B. és C. lapjának mind a kisajátításig fennállott, mind a törölt tételeit feltüntető magyarnyelvű kivonatát.

(2) A bejelentéshez ezenfelül eredetiben vagy hiteles másolatban, a községi előjáróság (polgármester) igazoló záradékával ellátott magyar nyelvű fordítással együtt mellékelni kell:

a) az ingatlan átvételére, illetőleg kisajátítására vonatkozó hatósági határozatot vagy a vonatkozó telekkönyvi végzést, valamint az átvételt, illetőleg kisajátítást igazoló okmányt;

b) azokat az okmányokat, amelyek hiteltermelően bizonyítják, hogy a bejelentésre kötelezett az átvett, illetőleg kisajátított ingatlan fejében kártalanítás címén milyen összeget kapott;

c) az ingatlanokkal együtt kisajátított víz-, rév-, vám-, malom- és egyéb jogokra, valamint az ingatlan a kisajátításkor terhelő kegyúri kötelezettségekre vonatkozó okmányokat;

d) azokat az okmányokat, amelyekkel a bejelentő elvesztett tulajdonjogát, illetőleg azt igazolja, hogy a volt tulajdonos jogán a kérelmét mint örökös vagy egyébként jogosult előterjesztheti;

e) azokat az okmányokat, amelyekkel a kisajátítást szenvedett, vagy jogutódja igazolja, hogy nem esik az 1942:XV. t.-c. 1. §-ának rendelkezései alá.

(3) Azok az erdőbirtokossági (legeltetési) társulatok, amelyekből az ingatlanokat csak részben sajátították ki, a jelen §. (2) bekezdésének a)–d) pontjaiban említett okmányokon felül kötelesek mellékelni a jelenleg érvényben lévő névjegyzéket is és az erdőfelügyelőség közreműködésével egybeállított jegyzékét azoknak a társulati tagoknak, akik az 1942:XV. t.-c. 1. §-ának hatálya alá esnek, illetőleg olyan nem magyar állampolgárok, akik a magyar állampolgárságukat nem a trianoni szerződés következtében veszítették el.

(4) Azok az erdőbirtokossági (legeltetési) társulatok pedig, amelyekből az ingatlanokat teljes egészükben kisajátították s ennek következtében a működésük az idegen uralom ideje alatt megszűnt, a jelen §. (2) bekezdésének a)–d) pontjaiban említett okmányokon felül kötelesek mellékelni a kisajátítás előtt érvényben volt névjegyzéket, valamint azoknak a névjegyzékét, akik annak alapulvételével ezidőszertig jogosultak és az erdőfelügyelőség közreműködésével egybeállított jegyzékét azoknak a társulati tagoknak, akik a jelenlegi jogosultak közül az 1942:XV. t.-c. 1. §-ának hatálya alá esnek, illetőleg olyan nem magyar állampolgárok, akik a magyar állampolgárságukat nem a trianoni szerződés következtében veszítették el.

3. §.

(1) Az 1. §. (5) bekezdésében említett ingatlanok bejelentéséhez (5. nyomtatvány) mellékelni kell az ingatlanra vonatkozó telekkönyvi betét (telekjegyzőkönyv) A., B., és C. lapjának még fennálló tételeit feltüntető magyar nyelvű kivonatát.

(2) A bejelentéshez ezenfelül eredetiben, vagy hitelesített másolatban, a községi előjáróság (polgármester) igazoló záradékával ellátott magyar nyelvű fordítással együtt mellékelni kell:

a) a Földhivatal lefoglalási, juttatási, mentesítési határozatát és ha már megállapítást nyertek, a juttatási, illetőleg kártalanítási árt igazoló okmányt;

b) a cseh-szlovák illetékes hatóság rendeletét, amelyben az erdőingatlan művelési ágának megváltoztatására, faállományának teljes vagy részleges kihasználására adott engedélyt;

c) a jelzálogos hitelezők és egyéb érdekelték követelésére vonatkozó iratokat.

9. §.

(1) Az 1. §. (6) bekezdésében említett ingatlanok bejelentéséhez (6. nyomtatvány) mellékelni kell az ingatlanra vonatkozó telekkönyvi betét (telekjegyzőkönyv) A., B. és C. lapjának még fennálló tételeit feltüntető magyaryelvű kivonatát.

(2) A bejelentéshez ezenfelül eredetiben, vagy hitelesített másolatban, a községi elöljáróság (polgármester) igazoló záradékával el látott magyaryelvű fordítással együtt mellékelni kell:

a) a jugoszláv hatóság kisajátítási, mentesítési, juttatási határozatát és ha már megállapítást nyertek, a kisajátítási, illetőleg juttatási árt igazoló okmányt;

b) a jugoszláv illetékes hatóság rendeletét, amelyben az erdő- ingatlan művelési ágának megváltoztatására, faállományának teljes vagy részleges kihasználására adott engedélyt;

c) a jelzálogos hitelezők és egyéb érdekelték követelésére vonatkozó iratokat.

10. §.

Ha a rendeletben felsorolt hivatalos iratok és más okiratok bármely oknál fogva harmadik személyek kezében vannak, ezek a harmadik személyek kötelesek az okmányokat (hítlés másolatokat) a bejelentéshez való csatolás végett átadni a községi elöljáróságnak (polgármesternek).

11. §.

A községi elöljáróság (polgármester) bejelentéséhez szükséges telekkönyvi kivonatot a telekkönyvi hatóság a községi elöljáróság (polgármester) kérelmére illetékmentesen állítja és adja ki.

12. §.

(1) Azok az erdőbirtokossági (legeltetési) társulatok, amelyktől az ingatlanokat csak részben sajátították ki, illetőleg vették át, kötelesek a jelen rendelet megjelenésétől számított tizenöt nap alatt rendkívüli közgyűlést tartani.

(2) A közgyűlésen a nem zsidó társulati tagok közül a választmány eddigi tagjain felül még három tagot választanak a választmányba a visszajuttatás körüli teendők végzésére. Az így kiegészített választmány megállapítja, hogy a társulati tagok névjegyzéke teljes-e s ha nem volna teljes, javaslatot készít a megfelelő kiegészítésére. Az erdőfelügyelőség közreműködésével egybeállítja a jegyzéket azoknak a társulati tagoknak, akik az 1942:XV. t.-c. 1. §-ának hatálya alá esnek, vagy olyan nem magyar állampolgárok, akik a magyar állampolgárságukat nem a trianoni szerződés következtében veszítették el. A névjegyzékbe és a külön jegyzékbe fel kell venni a tagok nevét, lakását, használati illetőségét és a közgyűlésen gyakorolható — illetőségük nagyságához igazodó — szavazatuk számát.

(3) Ezután az elnök három nap alatt újabb rendkívüli közgyűlést hív egybe, bemutatja a kiegészített névjegyzéket, valamint a nem magyar állampolgár és a zsidó társulati tagok jegyzékét; a közgyűlés a névjegyzék megállapítása tárgyában határoz.

(4) Ennek megtörténte után az elnök a közgyűlés határozatát, a kiegészített névjegyzéket és a különjegyzéket a községhezán (város-házán) a községi elöljáróság (polgármester) útján 15 napig közzemlére teszi és ennek idejét a helyben szokásos módon közhírré téteti.

(5) Mind a névjegyzékkel, mind a különjegyzékkel szemben az érdekelték legkésőbb a közzemléretétel utolsó napját kövttő 3 nap

alatt észrevételeket tehetnek, az észrevételeket az erdőbirtokossági társulat választmánya az azokra vonatkozó nyilatkozatával együtt a 7. §. (3) bekezdésében említett bejelentéshez köteles csatolni.

(6) A községi (városi) előljáróság (polgármester) köteles mind a közgyűlési határozatokat, mind a névjegyzéket, mind a külön jegyzéket, valamint a hirdetményt szabályszerűen záradékolni.

(7) Mind a két rendkívüli közgyűlés a jelenlevő társulati tagok számára való tekintet nélkül határozatképes.

(8) A második rendkívüli közgyűlésnek arról is határoznia kell, hogy a társulat mely ingatlanok visszajuttatását kéri.

(9) Ha az erdőbirtokossági (legeltetési) társulattól az ingatlanokat teljes egészében kisajátították s ennek következtében a működése az idegen uralom ideje alatt megszűnt, a községi előljáróság (polgármester) a megszűnt társulat volt tagjait, illetőleg azok jogutódait közgyűlésre hívja egybe; a közgyűlés a volt tagok közül ideiglenes elnököt s az elnök mellé három tagot választ a visszajuttatási eljárással kapcsolatos tennivalók végzésére. Nem szavazhat és nem választható olyan tag, akit a (2) bekezdésben említett külön jegyzékbe kell felvenni. Az intézőbizottság szerzi be, illetőleg készíti elő a jelen rendelet 7. §-ának (4) bekezdésében említett névjegyzéket, valamint az erdőfelügyelőség közreműködésével a külön jegyzéket s közszemléretétel végett bemutatja a községi előljáróságnak (polgármesternek). Egyébként ilyen esetben is az (1)—(8) bekezdés rendelkezései szerint kell eljárni.

(10) Ennek a §-nak rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell olyan közös birtokosságokra is, amelyek az 1935:IV. törvénycikk, illetőleg az 1913:X. törvénycikk értelmében erdőbirtokossági, illetőleg legeltetési társulattá kötelesek alakulni.

13. §.

(1) A községi előljáróság (polgármester) az 1. §. alapján tett bejelentéseket a kisajátítást szenvedett volt tulajdonos gyűjtőneve alatt csoportosítja; a bejelentéseket kiegészíti a mellékelt mintákon megszabott hivatalos adatokkal; a bejelentéseket összesítő kimutatásokba foglalja s a bejelentésekkel, valamint a becsatolt okmányokkal együtt legkésőbb az 1943. évi május hó 15. napjáig megküldi a területileg illetékes m. kir. erdőigazgatóságnak, az összesítő kimutatások 1-1 külön példányát pedig a Földbirtokrendezés Pénzügyi Lebonyolítására Alakult Szövetkezetnek (Budapest, V., Géza-u. 2.).

(2) Az erdőigazgatóságok a bejelentéseket a lefoglalás, illetőleg kisajátítás előtti birtokegységenként csoportosítják, amennyiben szükséges, helyszíni szemle alapján is ellenőrzik s a hiányos bejelentések pótlásáról gondoskodnak.

(3) Ha a lefoglalt, illetőleg kisajátított, de még át nem vett ingatlan tulajdonosa az 1942:XV. t.-c. 1. §-ának hatálya alá tartozik, az erdőigazgatóság a bejelentéseket a 15. §. (1) bekezdésében meghatározott eljárás és a 17 §-ban említett javaslatétel mellőzésével haldéktalanul felterjeszti a földművelésügyi miniszterhez.

14. §.

(1) Az erdőigazgatóságok a bejelentések, valamint az egyébként rendelkezésre álló adatok alapján javaslatot készítenek a birtokszerzők megerősítése és a birtokvezetőknek járó térítési összeg megállapítása tárgyában. Javaslatukat az érdekeltekkel közlik, a községi előljáróság (polgármester) útján tizenöt napig közszemlére teszik és annak idejét a helyben szokásos módon közhírré tétetik.

(2) A javaslat ellen bármely érdekelt legkésőbb a közszemléretétel utolsó napját követő három nap alatt észrevételeket tehet. Az észrevételeket írásban kell a községi előljárásnál (polgármesternél) beadni. Szóval is előadhatja észrevételeit az aki írni nem tud; a szóval előterjesztett észrevételeket a községi előljáráóság (polgármester) jegyzőkönyvbe foglalja.

(3) Az észrevételezési határidő eltelte után a községi előljáráóság (polgármester) az észrevételeket, a közszemléretételt igazoló záradékkal ellátott javaslattal együtt az erdőigazgatóságnak megküldi; az erdőigazgatóság a javaslatot az észrevételekre is kiterjedő jelentés kíséretében a földművelésügyi miniszterhez terjeszti fel s a jelentésében megadja a szükséges adatokat azoknak az ingatlanoknak az értékeléséhez, amelyekben a birtokszerzőket meg kell erősíteni.

15. §.

(1) Az erdőigazgatóságok a 14. §-ban említett javaslataik közlésével egyidejűleg kitézik a magyar államra szálló erdőgazdasági ingatlanoknak a birtokvesztőktől való átvételére az átvételi eljárás megkezdésének helyét és idejét s erről a kisajátítást szenvedett, illetőleg jogutódját, a területileg illetékes hadtestparancsnokságot, a kegyúri teherrel érdekelt egyházat, valamint az ingatlan fekvése szerint illetékes községi előljáráóság (polgármestert) is értesítik. Az értesítéssel együtt a hadtestparancsnokságnak meg kell küldeni az illető községben fekvő, még át nem vett ingatlanokra vonatkozó bejelentéseket (1. §. (5) és (6) bekezdése, 190/1942. M. E. számú rendelet 1. §. (3) bek.) is.

(2) A birtokvesztő javára javasolt térítési összeg tekintetében a 14. §. (2) bekezdése alapján tett észrevétel az ingatlanok a magyar állam tulajdonába való átvételét nem akadályozza.

(3) Az államra szálló erdőgazdasági ingatlanok átvételéről jegyzőkönyvet kell felvenni.

(4) Az ingatlanok tehermentesen, de a telki szolgálomak épségben maradásával szállnak át az államra. A jelzálogos hitelezők és más érdekelték biztosításának tekintetében — amennyiben a birtokvesztő javra megtérítés állapítottat meg, — az 1936: XXVII. t.-c. 31—36. §-ait kell megfelelően alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy a haszonbérleti szerződés megszűnése miatt a haszonbérlőnek kártalanítás nem jár.

16. §.

(1) A területileg illetékes hadtestparancsnokság az ingatlan átvételének napjától számított harminc nap alatt pontos vázlatrajz és megjelölés mellett köteles közölni az erdőigazgatósággal azokat az ingatlanrészeket, amelyek honvédelmi célok kielégítésére szükségesek. Ugyancsak ebben a határidőben köteles közölni az adatbejelentések visszaküldése mellett azokat az ingatlanrészeket is, amelyek a lefoglalt, illetőleg kisajátított, de át nem vett ingatlanokból szükségesek honvédelmi célok kielégítésére.

(2) Ha a hadtestparancsnokság bejelentésében a honvédelmi célokra igényelt terület nincs pontosan megjelölve, az erdőigazgatóság megfelelő pótlás végett haladéktalanul visszaküldi az igénybejelentést.

(3) Az 1935:IV. t.-c. 212. §-ának a) vagy b) pontjában említett természetvédelmi célok kielégítésére avagy a kincstár tulajdonában lévő erdők határának célszerű kikerekítésére szükséges területszűkítés az erdőigazgatóságok készítik el az igénylést és a vázlatrajzot.

(4) A kegyúri teherre az egyházi főhatóságnak ugyancsak az (1) bekezdésben megszabott határidőben kell megegyezni a kisajátítást

szenvedettel. Ha nem tudnak megegyezni, az egyháznak ezt a határnapot követő 15 nap alatt pontos vázlatrajz és megjelölés mellett kérni kell az erdőigazgatóságtól a kegyúri teher megváltása fejében a R. 5. §-ának (3) bekezdése értelmében az érdekelt kisajátítást szenvedett kegyúrnak visszajuttatandó ingatlanokból megfelelő ingatlan kihasítását. Ha mód van rá, az egyház a kegyúrnak a R. 5. §-ának (3) bekezdése értelmében visszajuttatandó ingatlanai közül elsősorban a mezőgazdasági ingatlanából, másodsorban pedig az erdőgazdasági ingatlanából kártalanítandó, feltéve, hogy a kegyúri terhek fejében járó erdőrészek természetben leendő kihasítása erdőgazdasági érdekebe nem ütközik. Ha az ingatlannal való kártalanítására nincs lehetőség, az egyházat készpénzzel kell kártalanítani.

17. §.

(1) A kisajátítást szenvedettek bejelentésiben foglalt visszajuttatási és juttatási kérelmek, a 16. §-ban említett bejelentések, valamint az egyébként rendelkezésre álló adatok alapján az erdőigazgatóságok a kisajátítást szenvedettek részére visszajuttatandó, illetőleg juttatható ingatlanokra nézve legkésőbb az 1943. évi augusztus hó 30. napjáig kötelesek javaslataikat előkészíteni.

(2) A javaslatban:

1. a telekkönyvi helyrajzszámok feltüntetésével pontosan meg kell határozni azokat az ingatlanrészeket, amelyek:

a) honvédelmi célra;

b) az 1935:IV. t.-c. 212. §-ának a) vagy b) pontjában említett természetvédelmi célok kielégítésére, avagy

c) a kincstár tulajdonában lévő erdők határának célszerű kikerekítésére szükségesek;

d) a kisajátítást szenvedett részére visszajuttatandó, illetőleg juttatható ingatlanra értékarány szerint eső kegyúri teher megváltása fejében az egyház részére volnának tehermentes tulajdonul átengedendők;

e) a közérdek sérelme nélkül továbbra is mezőgazdasági művelésben volnának meghagyandók;

f) az e) pontban említett ingatlanok közül közérdekű juttatásra volnának megtartandók;

2. meg kell állapítani azt az összeget, amelyet a kisajátítást szenvedett a visszajuttatandó, illetőleg juttatható ingatlan fejében kártalanítás címén kapott, továbbá azt az összeget, amellyel a visszajuttatandó, illetőleg juttatható ingatlan értéke a kisajátítás óta tett beruházások folytán emelkedett, illetőleg, ha ezt az összeget meghaladja a birtokvesztő javára megállapított térítési összeg, ezt a különbözetet, végül fel kell venni a birtokvesztőnek a rendes gazdálkodás kereteit meghaladóan húzott hasznok beszámításával megállapított összeget;

3. fel kell venni az ingatlanok szakszerű kezelésének biztosítására vonatkozó rendelkezéseket;

4. határidőt kell felvenni a továbbra is erdőként művelendő területek újraerdősítésére és az erdőgazdasági üzemterv, illetőleg üzemrendezési terv elkészítésére;

5. meg kell jelölni azokat az ingatlanrészeket, amelyeken a legeltetés átmeneti engedélyezésére a kisajátítást szenvedett az erdőgazdasági érdek sérelme nélkül kötelezni lehet (R. 5. §. (11) bek.);

6. meg kell állapítani a visszajuttatandó ingatlanokon a rendes évi vágások fatömegét, a kisajátítást szenvedett saját szükségletét és a község lakosságának ellátására szükséges tűzifamennyiségét.

(3) A javaslatot ugyancsak az 1943. évi augusztus hó 15. napjáig közölni kell a kisajátítást szenvedettel, a területileg illetékes hadtestparancsnoksággal, az Országos Természetvédelmi Tanáccsal, (Bpest, I., Krisztina-krt. 26.) a kegyúri teherrel érintett egyház főhatóságával, az érdekelt község előljáróságával (polgármesterével), ha pedig a kisajátítást szenvedett erdőbirtokossági társulat, a területileg illetékes község-házán a községi előljáróság (polgármester) útján tizenöt napig közszemlére kell tenni és ennek idejét a helyben szokásos módon közhírré kell tétetni.

(4) A javaslat ellen az abban érdekeltek a javaslat közlését követő naptól számított tizenöt, illetőleg a kisajátítást szenvedett erdőbirtokossági társulatban érdekeltek a közszemléretétel utolsó napját követő három nap alatt észrevételeket tehetnek.

(5) Az észrevételeket az illetékes erdőigazgatóság útján kell benyújtani.

(6) Az erdőigazgatóság az észrevételezési határidő eltelte után a javaslatot az összes iratokkal együtt jelentés kíséretében a földművelésügyi miniszterhez terjeszti fel. A jelentésben ki kell terjeszkedni a javaslat kapcsán benyújtott összes észrevételekre és meg kell adni a szükséges adatokat azoknak az ingatlanoknak az értékeléséhez, amelyeket a kisajátítást szenvedett nem magyar állampolgárnak juttatni lehet, illetőleg honvédelmi vagy természetvédelmi célokra, valamint a kincstári erdők határának kikerekítésére az állam tulajdonában kell megtartani és ki kell terjeszkedni arra is, hogy a kisajátítást szenvedett vagy jogutódja részére visszajuttatandó ingatlan vételárának törlesztésére — figyelemmel az érdekelt tulajdonos anyagi helyzetére és az erdők állapotára — hány év engedélyezését javasolja az erdőigazgatóság.

18. §.

Az erdőigazgatóság javaslata tárgyában a földművelésügyi miniszter határoz; ugyancsak a földművelésügyi miniszter határoz a birtokszerzőknek a megerősítés helyett, a kisajátítást szenvedetteknek pedig a visszajuttatás helyett más ingatlan juttatása, úgyszintén az eljárási költségek tárgyában is.

19. §.

(1) A földművelésügyi miniszter határozata alapján a R.-ben megszabott kötelezettségek teljesítése és az eljárási költségek megfizetése után az ingatlanokat a Földbirtokrendezés Pénzügi Lebonyolítására Alakult Szövetkezet az erdőigazgatóság szakközegének közreműködésével szerződéssel adja birtokba.

(2) A miniszteri határozat végrehajtásában a telekkönyvi eljárásra, a fizetésre kötelezettek tartozásainak nyilvántartására, beszédésére és behajtására a 8430—1940. M. E. számú rendelet rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

20. §.

Az úgynevezett „csiki magánjavak“-hoz tartozó ingatlanokból kisajátított erdőgazdasági ingatlanok tekintetében a jelen rendeletben az érdekelt félre rótt kötelezettségeket a 6010/1941. M. E. számú rendelet értelmében kirendelt zárgondnok köteles teljesíteni, a „csiki magánjavak“-nak visszajuttatott ingatlanokat pedig a „csiki magánjavak“-ideiglenes igazgatótanácsának kell átadni.

21. §.

(1) A R. 14. §-ában említett fakitermelésből és haszonvételekből befolyt, a költségek levonása után fennmaradó összeget az összes visszacsatolt területeken lévő erdőgazdasági ingatlanok után a 9.300. számú „A Földbirtokrendezés Pénzügyi Lebonyolítására Alakult Szövetkezet, Földbirtokreformos erdők számla, Budapest“ elnevezésű csekkszámmlára kell befizetni s az értesítőlap hátlapjára rá kell vezetni a: „II/F. 7. Birtokszervezők által használt erdők jövedelmére“ jelzést.

(2) A 200/1942. M. E. számú rendelet 1. §-a értelmében nyitott letéti számlára közigazgatási letétként elhelyezett összegeket az erdőigazgatóságok ugyancsak az (1) bekezdésben említett csekkszámmlára utalják át, az esetleg még letétbe nem helyezett összegeket pedig az érdekeltek ugyancsak erre a csekkszámmlára kötelesek az (1) bekezdésben említett megjelölés feltüntetésével befizetni.

22. §.

A jelen rendelet végrehajtása során fel nem használt ingatlanok juttatásáról, valamint a R. 7. §-ában említett telepítésről külön rendelet fog intézkedni.

23. §.

Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntetőrendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és pénzbüntetéssel büntetendő az:

a) aki a jelen rendelet 1. §-a (1), (3), (5) és (6) bekezdéseiben megállapított bejelentési kötelezettségnek nem, vagy nem a meghatározott időben tesz eleget;

b) aki tudva a valóságos helyzetnek részben, vagy egészben meg nem felelő adatokat jelent be;

c) aki a birtokában lévő hivatalos iratokat, térképeket és okiratokat a 10. §. rendelkezése ellenére nem szolgáltatja be a községi előjárásának (polgármesternek);

d) aki a birtokában lévő ingatlant mindaddig, amíg azt tőle át nem veszik, nem tartja fenn a rendes gazda gondosságával, a fahasználat eredményéről nem, vagy hiányosan számol el és a tiszta jövedelmet a megszabott határidőben nem fizeti be.

(2) A pénzbüntetésre az 1926:X. törvénycikk rendelkezései az irányadók.

(3) A kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak mint rendőri büntetőbírósnak hatáskörébe tartozik. Az 1929:XXX. t.-c. 59. §-a (1) bekezdésének 3. pontjában foglalt rendelkezés szempontjából szakminiszternek a földművelésügyi minisztert kell tekinteni.

24. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép hatályba.
Budapest, 1943. évi február hó 18-án.

báró Bánffy Dániel s. k.
m. kir. földművelésügyi miniszter.

A m. kir. minisztérium 1220/1943. M. E. számú rendelete a zár alá vett anyagkészletek jegyzékének módosítása tárgyában.*

A m. kir. minisztérium a honvédelemről szóló 1939. II. t.-c. 112., 113., 114., 212. és 235. §-ában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendeli:

1. §. Az egyes anyagkészletek zár alá vételéről szóló 4.570—1940. M. E. számú rendeletnek (Rendeleték Tára 1940. évfolyam 1084. oldal) legutóbb az 540/1942. M. E. számú rendelettel (Rendeleték Tára 1942. évfolyam 106. oldal) megállapított I—IX. számú melléklete helyébe a jelen rendelet I—IX. számú melléklete lép.

Ehhez képest a jelen rendelet mellékleteiben felsorolt anyagkészletek tekintetében kell alkalmazni:

a) a 4.570—1940. M. E. számú rendelet rendelkezéseit;

b) az iparügyi miniszternek a 12.113—1939. M. E. számú rendelet (Rendeleték Tára 1939. évfolyam 1361. oldal) 2. §-a és a 4.570—1940. M. E. számú rendelet 2. §-a alapján kiadott rendeleteiben foglalt rendelkezéseket, feltéve, hogy még nincsenek hatályon kívül helyezve.

Amennyiben az előző bekezdésben említett rendeletben meghatározott határidőt vagy határnapot a rendelet hatálybalépésének napjától kell számítani, a jelen rendelet hatálybalépése előtt zár alatt nem lévő, de a jelen rendelettel zár alá vett anyagkészletek tekintetében a határidőt, illetőleg a határnapot a jelen rendelet hatálybalépésének napjától kell számítani.

A második bekezdésben említett rendeletek alapján kiadott kiszolgáltatási és felhasználási engedélyek továbbra is hatályban maradnak.

A jelen rendelet rendelkezései nem érintik az egyes faanyagkészleteknek a termelőnél zár alá vételéről szóló 980—1942. M. E. számú rendelet hatályát.

2. §. A jelen rendelet a kihirdetésének napján lép hatályba, egyidejűleg a zár alá vett anyagkészletek jegyzékének módosításáról szóló 540—1942. M. E. számú rendelet hatályát veszti.

Budapest, 1943. évi március hó 2-án.

Kállay Miklós s. k.,
m. kir. miniszterelnök.

V. sz. melléklet az 1220—1943. M. E. sz. rendelethez.

Zár alá vett faanyagok.

Sorszám	A cikk megnevezése	A vám-tarifája száma	A zárolt legkisebb mennyiség
504/7	Kőrispalló 50-130 mm vastag	203 a/2	Minden mennyiség
504/8	Kőrisdeszka 4-50 mm vastag	203 a/2	1 m ³
505/7	Diópalló 50-130 mm vastag	203 a/2	1 m ³
506/7	Szilpalló 50-130 mm vastag	203 a/2	1 m ³
506/8	Szildeszka 4-50 mm vastag	203 a/2	1 m ³
550/a	Spanyolnád (keletindiai nád, rotang)	226 }	minden mennyiség
550/b	Fibrisz	217 }	
551/10	Cellulózfa és kőszőrülőfa, fenyőfából	195 c }	minden mennyiség
551/30	Cellulózfa és kőszőrülőfa, lombostából	195 b }	

* Megjelent a Budapesti Közlöny 1943. évi március hó 5.-i 52. számában.

A m. kir. iparügyi miniszter 14.500/1943. Ip. M. számú rendelete az egyes anyagkészletek bejelentéséről szóló 990/1939. M. E. számú rendelet egyes rendelkezéseinek, valamint a rendelethez mellékelt rendelkezések módosítása tárgyában.*

Az egyes anyagkészletek bejelentéséről szóló 990—1939. M. E. sz. rendelet (Rendeleték Tára 1939. évfolyam 1883. oldal) 6. §-ában, továbbá a közellátásügyi közigazgatás szervezésével kapcsolatos egyes szabályok módosításáról szóló 3.180—1942. M. E. számú rendelet (Rendeleték Tára 1942. évfolyam 902. oldal) 2. §-ában foglalt felhatalmazás alapján a belügy-, a földművelésügyi, a honvédelmi és a közellátásügyi miniszterrel egyetértve, úgyis mint a kereskedelem- és közlekedésügyi minisztérium vezetésével megbízott miniszter, a következőket rendelem:

1. §. A 990—1939. M. E. számú rendeletnek (az alábbiakban R.) legutóbb a 7.100—1942. Ip. M. számú rendelettel (Rendeleték Tára 1942. évfolyam 495. oldal) megállapított I—IX. számú melléklete helyébe a jelen rendelet I—IX. melléklete lép. Ehhezkepest a jelen rendelet hatálybalépése után a R-en alapuló bejelentéseket a jelen rendelet mellékleteiben felsorolt anyagokra (cikkekre) vonatkozóan a jelen rendeletben foglalt rendelkezések figyelembevételével kell megtenni.

2. §. Az 1. §-ban említett anyagokat (cikkeket) ezentúl a m. kir. Ipari Anyaghivatalhoz (Budapest, II., Fő-u. 69.) kell bejelenteni, mégpedig a jelen rendelet

a) VIII. számú mellékletében felsorolt anyagokat (cikkeket) a továbbiakban is havonként;

b) I—VII. és a IX. számú mellékletében felsorolt anyagokat (cikkeket) naptári negyedévenként, a március, június, szeptember és december hó utolsó napján meglévő állapot szerint a következő hó hetedik napjáig. A negyedévi bejelentést elsőízben az 1943. évi március hó 31. napján meglévő állapot szerint az 1943. évi április hó 7. napjáig kell megtenni.

Az előző bekezdés a) és b) pontjában foglalt rendelkezés nem érinti a R. 2. §-ának d) pontjában foglalt rendelkezést.

3. §. A bejelentést a jelen rendelet mellékleteiben felsorolt anyagokra (cikkekre) vonatkozóan külön erre a célra szolgáló űrlapon négy példányban kell megtenni. Az űrlapot — mint rendszeresített nyomtatványt — a kereskedelmi és iparkamaránál lehet beszerezni.

4. §. Akinek a jelen rendelet mellékleteiben említett és a 4.570—1940. M. E. számú (Rendeleték Tára 1940. évfolyam 1084. oldal) és az 1.220—1943. M. E. számú rendeletben zár alá vett valamely anyagra (cikkre) vonatkozóan bejelentési kötelezettsége keletkezett, ez a kötelezettsége fennmarad — tehát a következő negyedévekben, illetőleg hónapokban a bejelentést kell tennie — mindaddig, amíg az illető cikkből készlete van, tekintet nélkül arra, hogy készlete a mellékletekben megjelölt mennyiséget eléri-e vagy sem.

Akinek pedig a jelen rendelet mellékleteiben emiített és zár alá nem vett valamely anyagra (cikkre) vonatkozóan keletkezett bejelentési kötelezettsége, bejelentést kell tennie arra a negyedévre, illetőleg hónapra, vonatkozóan is, amelynek utolsó napján készlete elsőízben nem éri el a mellékletekben meghatározott mennyiséget.

5. §. A R. 4. §-ában foglalt rendelkezés alapján vezetett nyilvántartásban a bejelentési kötelezettség alá eső minden egyes anyagot (cikket) külön-külön nyilvántartási lapon kell felvenni. E nyilvántartási lapnak tartalmaznia kell az anyag (cikkl) megnevezését, sorszámát, kész-

* Megjelent a Budapesti Közlöny 1943. évi március hó 5.-i 52. számában.

letben levő mennyiségét — a rendelet mellékletében meghatározott mér-
tékegységben kifejezve — továbbá külön-külön rovatokban a terme-
lésre, átvételre, elszállításra és felhasználásra vonatkozó adatokat. A be-
jelentési kötelezettség alá eső anyagból (cikkből) történt átvételt (terme-
lést) a nyilvántartási lapon akkor is fel kell tüntetni, ha az átvett (ter-
melt) mennyiség azonnal felhasználásra (elszállításra) került.

Az előző bekezdésben említett nyilvántartási lap adatainak és az
illető anyagból (cikkből) meglévő készletnek mindenkor egyezniük kell.

6. §. A R.-ben és a jelen rendeletben meghatározott bejelentési
kötelezettség az egyéb hatályos jogszabályokon és a m. kir. Ipari Anyag-
hivatalnak az érdekeltekhez intézett utasításán alapuló bejelentési köte-
lezettséget nem érinti.

7. §. A jelen rendelet a kihirdetésének napján lép hatályba,
egyidejűleg az egyes anyagkészletek bejelentéséről szóló 990—1939. M.
E. számú rendelethez mellékelt jegyzék módosításáról szóló 45.200—1939.
Ip. M. számú (Rendeletek Tára 1939. évfolyam 1555. oldal), az egyes
anyagkészletek bejelentéséről szóló 990—1939. M. E. számú rendelethez
mellékelt jegyzék módosításáról szóló 7.100—1942. Ip. M. számú (Rende-
letek Tára 1942. évfolyam 495. oldal), az egyes textilárúk bejelentésére
és forgalmára vonatkozó rendelkezések újabb módosításáról szóló 35.100
—1942. Ip. M. számú (Budapesti Közlöny 1942. évi 121. száma), az egyes
gyógyszerkészítmények forgalmának és felhasználásának szabályozásá-
ról szóló 46.400—1942. Ip. M. számú (Budapesti Közlöny 1942. évi 153.
száma) és az egyes vegycikkek forgalmának és felhasználásának szabá-
lyozásáról szóló 60.200/1942. Ip. M. számú rendelet (Budapesti Közlöny,
1942. évi 211. száma) hatályát veszti.

Budapest, 1943. évi március hó 2-án.

Dr. Varga József s. k.
m. kir. iparügyi miniszter.

V. a melléklet 14.500—1943. Ip. M. sz. rendelethez.

Bejelentendő faanyagok.

Sor- szám	Al- szám	A cikk megnevezése	A vám- tarifa száma	Bejelentési kötelezettség alá eső mennyiség
501	1/a	Fenyő-, gömbölyeg- és épületfa 12—25 centiméter vastag	195 o	10 m ³
501	1/b	Fenyő-gömbölyegfa, 25 cm-nél vasta- gabb rönkö	195 o	10 m ³
501	2	Fenyő-vezetékoszlop	195 d	50 db
501	4	Fenyő-bányafa, 8—25 cm Ø	195 a	10 m ³
501	5	Fenyő-bányaszéldeszka	203 a/1	3000 fm
501	6	Fenyőgerenda (taragott és fűrészelt)	203 a/1	10 m ³
501	7	Fenyőpalló, 50—100 mm vastag	203 a/1	4 m ³
501	8	Fenyőlemez és deszka, 7—50 mm vastag	203 a/1	4 m ³
501	9	Fenyőléc	203 a/1	4 m ³
501	11	Fenyőheveder	203 b/1	4 m ³
501	16	Fenyőrúd, 6—12 cm Ø	—	100 fm
501	16/a	Fenyő-cellulózfa és papírfa, 8—25 mm vastag (az 551 sorszám alatt beje- lentett készletek kivételével)	195 a	10 m ³
502	16/b	Tölgy-, (eser-) gömbölyegfa, 25 cm-nél vastagabb rönkö	195 b	10 m ³
502	2	Tölgy-, (eser-) vezetékoszlop	—	50 db

Sorszám	Alszám	A cikk megnevezése	A vám-tarifa száma	Bejelentési kötelezettség alá eső mennyiség
502	3/a	Tölgy- (cser-) talpfa (szabványos) . .	198	100 db
502	3/b	Tölgy- (cser-) talpfa (kisméretű) . .	198	100 db
502	4	Tölgy- (cser-) bányafa, 10-25 cm Ø . .	195 a	10 m ³
502	5	Tölgy- (cser-) bányaszéldeszka	203 a/1	3000 fm
502	7	Tölgy- (cser-) palló 50-130 mm vastag	203 a/2	3 m ³
502	8	Tölgy- (cser-) lemez-, deszka 4-50 mm vastag	203 a/2	4 m ³
502	10	Tölgy- (cser-) dongafa	199	5 hl
502	11	Tölgy- (cser-) heveder	203 b/2	4 m ³
502	12	Tölgy- (cser-) parketta	203/b	50 m ³
503	1/c	Bükk-gömbölyegfa, 10 cm-nél vastagabb	195 b	10 m ³
503	3/a	Bükk-talpfa (szabványos)	198	100 db
503	3/b	Bükk-talpfa (kisméretű)	198	100 db
503	7	Bükkpalló, 50-130 mm vastag	203 a/2	4 m ³
503	8	Bükklemez, deszka, 4-50 mm vastag	203 a/2	4 m ³
503	9	Bükkbútorléc	481	5 m ³
503	11	Bükk-heveder	203 b/2	4 m ³
503	12	Bükk-parketta	203 a	50 m ³
504	1/c	Kőris-gömbölyegfa, 10 cm-nél vastagabb	195 b	minden mennyiség
504	7	Kőrispalló, 50-130 mm vastag	203 a/2	"
504	8	Kőris-lemez-, deszka, 4-50 mm vastag	203 a/2	1 m ³
504	14	Kőris-kerékküllő	476 b	100 db
504	15	Kőris-keréktalp	476 a	5 q
504	16	Kőrisrúd, 6-10 cm Ø	476 b	50 fm
505	1/a	Dió-gömbölyegfa 10 cm-nél vastagabb	105 b	2 m ³
505	7	Diópalló, 5-130 mm vastag	203 a/2	1 m ³
505	8	Diólemez-, deszka 4-50 mm vastag	203 a/2	1 m ³
506	1/c	Szil-gömbölyegfa, 10 cm-nél vastagabb	195 b	1 m ³
506	7	Szilpalló, 50-130 mm	203 a/2	1 m ³
506	8	Szillemelz, deszka, 4-50 mm vastag	203 a/2	1 m ³
506	13	Szil-kerékagy	202	10 q
506	14	Szil-kerékküllő	476 b	100 db
507	1/c	Éger-gömbölyegfa, 10 cm-nél vastagabb	195 b	5 m ³
507	7	Égerpalló, 50-130 mm vastag	203 a/2	1 m ³
507	8	Égerdeszka, 12-50 mm vastag	203 a/2	1 m ³
508	1/c	Nyár-gömbölyegfa, 10 cm-nél vastagabb	195 b	5 m ³
509	1/c	Nyír-gömbölyegfa, 10 cm-nél vastagabb	195 b	1 m ³
509	16	Nyírf-rúd, 6-10 cm	195 b	50 fm
510	1/c	Akác-gömbölyegfa, 10 cm-nél vastagabb	195 b	1 m ³
511	1/c	Gyertyán-gömbölyegfa, 10 cm-nél vastagabb	195 b	1 m ³
512	1/c	Hárs-gömbölyegfa, 10 cm-nél vastagabb	195 b	1 m ²
513	1/c	Egyéb gömbölyegfa, 10 cm-nél vastagabb	195 b	1 m ³
541	—	Somfanyél	195 b	100 db
550	a	Spanyolnád, (keletindiai nád, rotang) . .	226	minden mennyiség (kg-ban jelentendő)
550	b	Fibrisz	217	
551/10	—	Cellulózfa és köszürülőfa fenyőfából . .	195 c	minden mennyiség m ³
551/30	—	Cellulózfa és köszürülőfa lombosfából . .	195 b	
551/50	—	Fűrész hulladékfa	193	
219	—	Retorta-faszén	194	100 q
220	—	Boksa-faszén	194	100 q

A m. kir. földművelésügyi miniszter 124.420/1943. F. M. számú rendelete az 1942/1943. évi fatermelési idény meghosszabbítása tárgyában.*

Az ország faellátásának biztosítása érdekében az erdőkről és a természetvédelemről szóló 1935:IV. t.-c. 38. és 307. §-aiban foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem:

1. §.

Az 1942/1943. évi téli fatermelési idényben a döntésre, kiszálításra (kiközéltetésre), valamint a vágásterület kitakarítására fahasználati engedélyben vagy az erdőgazdasági üzemtervben megállapított határidő általánosságban az 1943. évi június hó 30. napjáig meghosszabbítatik.

2. §.

Az 1. §-ban foglaltak nem érintik azokat a rendelkezéseket, amelyekkel a fahasználat engedélyezése kapcsán a termelés befejezésére különleges okokból (pl. magashegységi erdő) az 1. §-ban foglalt időpontot meghaladó határidő állapított meg.

3. §.

A fatermelők által kitermelt fakészleteket változatlanul a tűzifaellátás biztosításának újabb szabályozása tárgyában kibocsátott 3.000/1941. M. E. számú rendelet (Rendeletk Tára 1941. évfolyam, 1104. oldal) 2. §-ának (4) bekezdésében megállapított határidő alatt és a termelői fakészletek bejelentésének újabb szabályozásáról szóló 291.595/1941. F. M. számú (Rendeletk Tára 1941. évfolyam, 4019. oldal) rendelet 1. §-a értelmében az illetékes m. kir. erdőfelügyelőséghez kell bejelenteni.

4. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép hatályba.
Budapest, 1943. évi március hó.

Báró Bánffy Dániel s. k.
m. kir. földművelésügyi miniszter.

(399. sz.)

A m. kir. földművelésügyi miniszter 152.000/1943. F. M. számú rendelete a tűzifaszállítási igazolványok kiállítás díjának újabb megállapításáról szóló 151.000/1943. F. M. számú rendelet egyes rendelkezéseinek kiegészítése tárgyában.**

A tűzifaellátás biztosításának újabb szabályozásáról szóló 3000/1941. M. E. számú rendelet 14. §-ában foglalt felhatalmazás alapján a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszterrel egyetértve a következőket rendelem.

1. §.

A 151.000/1943. F. M. számú rendelet (Budapesti Közlöny, 1943.

* Megjelent a «Budapesti Közlöny» 1943. évi március hó 12-i 58. számában.

** Megjelent a «Budapesti Közlöny» 1943. évi február hó 28-i 48. számában.

évfolyam, 7. szám) 1. §-a (1) bekezdésének d) pontja a következő rendelkezéssel egészítették ki:

Ha a 20 tonnás raksúlyú kocsiba — a gyengébb felépítményű vonalakon megengedett legnagyobb terhelés figyelembevételével — legfeljebb csak 16.500 kg. tüzifa rakható be, a szállítási igazolvány kiállítási díja 36 pengő.

2. §.

A jelen rendelet 1943. évi március hó 1-én lép hatályba.

Budapest, 1943. évi március hó 1-én.

Báró Bánffy Dániel s. k.,
m. kir. földművelésügyi miniszter.

(334. sz.)

A m. kir. pénzügyminiszter 68.177/1943/XI. b. fő. számú átirata a tüzifaszállítási igazolványok kiállítási díjának a forgalmiadó-válttság alóli mentessége tárgyában.

Nagyméltóságú

M. Kir. Földművelésügyi Miniszter Úrnak,

Budapest.

A tüzifaszállítások szállítási igazolványainak kiállítása fejében fizetendő díjaknak a forgalmi adóválttság alól való mentesítése tárgyában hozzám intézett nagybecsű átiratára tisztelettel értesítem Nagyméltóságodat, hogy egyidejűleg körrendeletben utasítottam a pénzügyi hatóságokat, hogy a 151.000/1943. F. M. számú rendelet alapján igazoltan fizetett s a 11.000/1943. K. M. számú rendelet 7. §. (1) bekezdése alapján külön összegben áthárítandó díjak után forgalmi adóválttságot ne követeljenek.

Budapest, 1943. február 1.

Hiv. sz. 150.475/1943. I/B—2.

A miniszter helyett:
Olvashatatlan aláírás s. k.,
államtitkár.

A m. kir. honvédelmi miniszter 127.404/1942. eln. VIII. Csfh. számú körrendelete a leventeképzés céljaira szolgáló 1943. évi mezőgazdasági hozzájárulás megállapítása tárgyában.*

A leventeképzés céljaira szolgáló mezőgazdasági hozzájárulás (váltsgépénz) összegét az 1939:II. t.-c. 12. §-ának 7. bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a m. kir. földművelésügyi és pénzügyminiszterekkel egyetértve az alábbiak szerint állapítom meg:

1. Minden olyan mezőgazdasági üzem fenntartója, amelyben az állandó alkalmazottak száma az ötvenet meghaladja, de az ezret nem éri el, a leventeképzés céljaira köteles hozzájárulást fizetni. A hozzájárulás (váltsgépénz) összege az 1943. évre vonatkozólag minden alkalmazott után 7 (hét) pengő.

2. Az 1. pontban említett rendelkezések szempontjából mezőgazdasági üzemek alatt kell érteni a szoros értelemben vett mezőgazdasá-

* Megjelent a «Budapesti Közlöny» 1943. évi február hó 20-1 41. számában

got, továbbá a mezőgazdasággal rokon gazdálkodási ágakat, különösen az erdő-, kert- és szőlőgazdálkodást, valamint a mindezekkel összefüggő mellékiparok körében fenntartott üzemeket is. Állandó alkalmazottnak kell tekinteni a gazdatiszteket, a gazdasági cselédeket és a mellékiparokban alkalmazott munkavállalókat, a napszamosok kivételével. Erdőgazdasági üzem tekintetében állandó alkalmazottnak kell tekinteni az erdőtiszteket és az állandó erdészeti segédszemélyeket.

A leventeképzési hozzájárulás (váltáságpénz) fizetése alól mentes az az üzem, amely az 1939:II. t.-c. 12. §-ának 7. bekezdése alapján más vállalattal együttesen a leventeképzés céljaira szükséges berendezések létesítésére és fenntartására köteleztetett.

3. Ha a járási (városi, Budapesten kerületi) leventeparancsnok a mezőgazdasági üzem fenntartóját a hozzájárulás (váltáságpénz) fizetésére vonatkozó kötelezettség teljesítésére felhívta, az elmulasztott leventeképzési hozzájárulást (váltáságpénzt) közadók módjára kell behajtani. (Honvédelmi törvény végrehajtási utasítás II. Rész. 1. cím. 69. §.)

4. A jelen rendelet kihirdetésének napján lép hatályba. Az 1942. évre vonatkozólag a mezőgazdasági üzemek fenntartói csak a mezőgazdasági mellékipari ágakra vonatkozóan voltak kötelesek leventeképzési hozzájárulást (váltáságpénzt) fizetni, mégpedig 1942. évi szeptember hó 1. napjáig s a 123.114/eln. 40—1942. számú körrendelet rendelkezései szerint (megjelent az 1942. évi 164. számú Budapesti és a 31. számú Honvédségi Közlönyökben). E körrendelet alkalmazásánál abból a szempontból, hogy az állandó alkalmazottak száma az ötvenet meghaladja-e, illetőleg az ezret nem éri-e el, kizárólag a mellékipari üzemben alkalmazott munkavállalókat kellett számba venni. Az 1943. évi január hó 1. napjától kezdődően azonban a mezőgazdasági mellékipari üzemekkel együtt a jelen rendelet rendelkezései az irányadók. A befizetések végrehajtására a 132.286/eln. VIII. Csfh.—1943. számú körrendeletben foglaltak az irányadók. (Megjelent a folyó évi 36. számú Budapesti és a 8. számú Honvédségi Közlönyökben.)

Budapest, 1943. évi február hó 16-án.

M. Kir. Honvédelmi Miniszter.

A m. kir. közellátásügyi miniszter 15.208/1943/IX. 1. a. sz. leirata a 63.200/1942. K. M. sz. rendelet módosítása tárgyában.

Gyöngyöstarjáni Szénbánya Kft.,

Budapest.

Előterjesztett kérelmére értesítem, hogy jelen rendeletem kelte után vásárolt bányafánál a 63.200/1942. K. M. sz. rendelet III. számú melléklet II. csoportjában megállapított rendeltetési állomási egységárak helyett a III. csoportban megállapított árakat kell alkalmazni.

Budapest, 1943 március hó 8.

A miniszter rendeletéből:
Turcsányi Gyula s. k.
m. kir. közellátási főtanácsos.

A m. kir. földművelésügyi miniszter 211.513/1943/IX. 1. számú leirata a munkateljesítési hely szerint irányadó munkabér helyes értelmezése tárgyában.

Valamennyi Törvényhatóság Első Tisztviselőjének,

Székhelyén.

Több oldalról szerzett értesülesem szerint egyes helyeken még mindig kételyek állanak fenn a tekintetben, hogy az idegen vármegyéből (városból) leszerződött mezőgazdasági munkásokat a munkások lakóhelye szerint, avagy a munkateljesítés helye szerint irányadó legkisebb, illetőleg legnagyobb gazdasági munkabér illet-e meg. Az, hogy még mindig ellentétes magyarázat állhat fenn ebben a kérdésben, arra vezethető vissza, hogy egyes helyeken a községi jegyzők — helytelenül — közreműködtek olyan munkaszerződés megkötésénél is, amelyben a szerződő felek a munkabérfizetés feltételeinek megállapításánál nem a munkateljesítés helye szerint, hanem a munkavállalók lakóhelye szerint irányadó legkisebb és legnagyobb gazdasági munkabéreket vették alapul.

Az 1940:XV. t.-c. 2. §-ának (2) bekezdésében foglaltak értelmében a vármegye területén irányadó munkabérek megállapítására az illető vármegyei munkabérmegállapító bizottság illetékes. Ez vonatkozik a városi munkabérmegállapító bizottságokra is olyan törvényhatósági jogú városok területére kiterjedőleg, amelyekben a törvény 2. §-ának (2) bekezdése alapján ilyen bizottság felállítása elrendeltetett. Ebből következik, hogy a vármegye (város) területén végzett bármilyen természetű gazdasági munka tekintetében kizárólag a munkateljesítés helyén illetékes vármegyei (városi) munkabérmegállapító bizottság által megállapított legkisebb, illetőleg legnagyobb mezőgazdasági munkabérek irányadók.

Ezek a munkabérek — függetlenül attól, hogy a munkások vagy az őket alkalmazó munkaadó más vármegyében (városban) lakik, — kötelezők minden olyan munkásra nézve, aki a vármegyei (városi) munkabérmegállapító bizottság illetékességi területén teljesítendő munkát vállal.

Felhívom Címet, hogy az esetleges kételyek eloszlatása céljából alárendelt hatóságokat, különösen a szerződéskötésnél közreműködni hivatott községi előljáróságokat a fentiek értelmében tájékoztassa és egyúttal hasson oda, hogy a helyes értelmezésről az érdekelt munkaadók és munkavállalók is tudomást szerezzenek.

Budapest, 1943. évi március hó 3-án.

A miniszter rendeletéből:
Olvashatatlan aláírás s. k.
miniszteri osztálytanácsos.

A m. kir. földművelésügyi miniszter 36.933/1943/III—B. számú leirata a 36.724/1943. F. M. számú rendelet értelmezése tárgyában.

Valamennyi Törvényhatóság Első Tisztviselőjének,

Székhelyeiken.

A Budapesti Közlöny 1943. évi február hó 16-i 37. száma közli a 36.724/1943. F. M. számú rendeletet, amelyben foglaltak alapján a 160.000/1941. F. M. számú rendelet akként módosul, hogy a kacsák minden fajára április hó 16. napja helyett március hó első napjától tilos vadászni.

Az idézett rendeletnek az a szövege, hogy „a kacsák minden fajára március hó 1-én kezdődik a vadászati tilalom, azokra a kacsákra

vonatkozik, amelyek hazánkban szoktak költöni. Ezek a kacsafajok a következők:

1. tőkés kacs, 2. böjti kacs, 3. kendermagos kacs, 4. cigány kacs, 5. nyílfarkú kacs, 6. kanalas kacs, 7. barát kacs, 8. kékcsőrű kacs, 9. márványos kacs.

Nem vonatkozik tehát a szóbanforgó 36.724/1943. F. M. számú rendelet az egyéb kacsafajokra, amelyek átvonulóban, téli vendégként, vagy kivételes ritkaságként jelennek meg országunkban. Ezekre vonatkozólag tehát a vadászati tilalom változatlanul *április hó 16. napján* kezdődik.

Felhívom Alispán (Polgármester) urat, hogy jelen rendeletemről alárendelt hatóságait miheztartás végett tájékoztassa.

Budapest, 1943 március 3-án.

A miniszter rendeletéből:

Bárczy s. k.,
miniszteri tanácsos.

MEGVÉTELRE vagy cserébe keressük az alant felsorolt folyóiratok egyes füzeteit, illetőleg köteteit:

Aquila I—V. (1894—1898.) évfolyamait.

Bányászati és Kohászati Lapok XL. (1926.) évfolyamát.

Erdészeti Kísérletek XX. (1918.) teljes évfolyamát egy, és 3—4. füzetét két példányban.

Erdészeti Lapok X. (1871.) évfolyamát két példányban.

Erdészeti Ujság IX. (1904/1905.) évfolyamát.

Erdészeti Zsebnaptár I—III. (1881—1883.), XXV. (1907.) és XXXVI—XXXVIII. (1917—1919.) évfolyamait.

Kárpáti Vadász V. (1931.) évfolyamának 6. füzetét.

Kertészeti Szemle II. (1930.) évfolyamának 1—6. füzetét és III. (1931.) évfolyamának 8—9. füzetét.

Kísérletügyi Közlemények I—XV. (1898—1912.) évfolyamait és XVI. (1913.) évfolyamának 1. füzetét.

Nimród IV. évfolyamát (1916.)

Revista Padurilor XXV—XXXIII. (1911—1921.) és XV. 1901.) valamint XVIII. (1904.), XIII. (1899.) és I—XI. (1887—1897.) évfolyamait.

Sumarski List I—X. (1877—1886.) évfolyamait.

Természettudományi Közöny Pótfüzetei 1. (1888.), 49—51. (1899. évi 1—3. sz.), 77. (1905. évi 1. sz.), 97. (1910. évi 1. sz.), 133—136. (1919. évi 1—4. sz.) és 145—148. (1922. évi 1—4. sz.) számú füzeteket.

Turistaság és Alpinizmus I—XVI. (1911—1926.) évfolyamait.

Vadászat I. (1918. évfolyamát.

VII. (1924.) évfolyamának 15., 18. és 21. füzetét.

VIII. (1925.) évfolyamának 2. és 23—24. füzetét.

Vadászat és Allatvilág I—VIII. (1899—1906.); X. (1908.); XII. (1910.) és XVII—XVIII. (1916—1917.) évfolyamait.

Vadászlap I—XVIII. (1880—1897.) évfolyamait.

Vadászat (Halászat, Weekend, Turisztika) I—II. (1933—1934.) évfolyamait.

Vadászujság (Marosvásárhely) I—IV., (1922—1925.) évfolyamait.

Vízügyi Közlemények IX. (1923.) évfolyamát és az V. (1915.) évfolyam 4. füzetét.

Országos Erdészeti Egyesület
Budapest, V., Alkotmány-u. 6.

Eladó szakkönyvek. *Beiwinkler K.*: Erdőgazda (1850), *Belházy E.*: Erdőrendezéstan (1895), *Berendi*: A legeltetés kérdése (1902), *Cséti O.*: Erdészeti földméréstan (1888), *Fekete—Máriássy—Dietz*: Erdészeti növénytan (2 k., 1896), *Fekete—Illés*: A közerdész (1873), *Gaul K.*: Hazánk házi faipara (1902), *Heller A.*: Az időjárás (1873), *Illés N.*: Erdőtenyésztéstan (1879), *Illés N.*: Az akác-paizstetűkérdés Magyarországon (1896), *Márton S.*: A legelőerdő hasznosítása (1897), *Masch A.*: Időjárás-tan (1867), *Péché D.*: Külföldi fanemek telepítése (1903), *Tagányi K.*: Magyar erdészeti oklevéltár (3 k., 1896), *Tomcsányi G.*: Erdei facsém-ték nevelése (1889), *Tuzson J. dr.*: Rendszeres növénytan (1911), *Vadas I.*: Az erdőakadémia története (1896); és az „Erdészeti Lapok“ 1887—1918. évfolyamai. — *Özv. Turcsa Tivadarné*, Kolozsvár, Mátyás király-tér 10. I.

Fekete L.: Népszerű erdészeti ismeretek. (A főbb fanemek csemetéinek termesztése és ültetése. Az erdei vetésről és ültetésről. Az erdő ápolásáról és használatáról. Az erdők berendezése. A vágásra érett erdő kihasználása. Az erdők felújítása.); *Kövesi A.*: Erdészeti géptan és *Saárossy—Kapeller F.*: Az erdőtörvény (1879. évi XXXI. t.-c.) magyarázata. — Országos Erdészeti Egyesület, Budapest, V., Alkotmány-u. 6.

A rend kedvéért!

Nagyon kérjük t. olvasóinkat, szíveskedjenek a magyar erdőtisztikai tagjainak **név-, cím-, rang- és lakásváltozását** nekünk minden alkalommal bejelenteni, *hogy mindenkinek megadhassuk, ami őt megilleti.*

Az „Erdészeti Lapok“ esetleg **elvesztett példányainak a pótlását** is csak akkor vállalhatjuk, ha t. tagtársaink és előfizetőink **cím- és lakásváltozásukat** velünk idejében közlik.

Kérjük azonban, hogy a **pótlás iránti igényüket** az illető füzet megjelenése után **két héten belül** szíveskedjenek bejelenteni, mert később nem áll módunkban a kért füzeteket díjtalanul megküldeni.

Felelős kiadó: dr. Mihályi Zoltán.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, V., Honvéd-utca 10.

Felelős: Györy Aladár igazgató.

Belépési nyilatkozat.

Alulírott a Magyar Véreb Egylet tagjai sorába az 194... évvel kezdődő 3 évi kötelezettséggel alapító, rendes, hivatásos* tagnak belépek és az egylet alapszabályait magamra nézve kötelezőnek elismerem. Tudomásul veszem, hogy az alapítói tagdíj egyszersmindenkorra 200 pengő, a rendes tagdíj évi 12 pengő, a hivatásos tagdíj évi 6 pengő, a rendes, ill. hivatásos tagdíjat három évre előre egy összegben befizetni tartozom a naptári év januárjában,** továbbá, hogy amennyiben kilépési szándékomat a harmadik év november havában írásban be nem jelentem, úgy kötelezettségem újabb három évre terjed.

....., 194... évi hó n.

Ajánljuk:

(sajátkezű olvasható aláírás)

(sajátkezű aláírás)

(állás, foglalkozás)

(sajátkezű aláírás)

(pontos lakcim, u. p., megye)

Felvétetett: a választmány 194... évi hó
..... n megtartott ülésében.

*A nem kívánt törlendő.

**A rendes és hivatásos tagdíj az 1941. március 17-i választmányi ülés határozata értelmében egyenlőre évenként is fizethető

MAGYAR VÉREB EGYLET.

Ugyvezető-elnök: gróf SZÉCHÉNYI JÁNOS, Sopronkövesd.

Pénztáros: dr. KISS FERENC, Budapest, V. Markó-u. 1/a. III. 1.

Telefon: 119-262

Felhívás nagyvad-vadász Társainkhoz!

Az elmúlt évek — hála a magyarok Istenének — visszahozták Hazánk elszakított területének egy részével a Felvidék és a Kárpátok remek erdőségeit, minden szomszédunk által irigyelt, híres nagyvadas területeinket. E területeken vadászó társaink beszámolójából szomorú szívvel értesülünk, hogy egy vadászévad alatt hány sebzett nagyvad veszett el, hány pusztult el nyomorúttul és vált a ragadozók martalékává! Kérdésünkre elmondották, hogy a legritkább esetben láttak a nagyvadas területeken vérebet. Sajnos, nem különbek e tekintetben a Csonka-ország vérebes vonatkozásai sem!

A m. kir. földművelésügyi minisztérium 158,120/1941. F. M. számú, a Budapesti Közlöny 1941. június 17-i 135. számában megjelent rendelete 6. §-ának 3. pontja szerint: a vadászatra jogosult a jelen rendelet hatálybalépésének napjától számított egy év letelte után az 5.000 kat. hold vagy ennél nagyobb kiterjedésű fővadas területen egy vérebet, ill. vércsapára bevezetett minden-es-vizslát vagy tacskót köteleles tartani.

A rendelet csak a keleti és erdélyi országrészekre vonatkozik ugyan, azonban a kötelező vérebtartást nem miniszteri rendeletnek kellene előírnia Hazánk minden egyes fővadas területén, de meg kell, hogy kívánja minden fővadas terület bérlőjének, de kiváltképen tulajdonosának vadászbecsülete!

Hiszen a vadász önbizalmának főtényezője a megbízható vérebet, mert azt a végtelen kellemetlen és rossz érzést, mely a vadászt elfogja, ha lövés után rámeleg a nyomra és azon apró, szitáló vércseppeket vagy talán azt sem talál, megnyugvás váltja fel, mihelyt mellette van vérebe. Milyen megnyugtató érzés, ha az elhibázottnak vélt vad nyomát néhány száz lépésen át követhetjük

vérébünkkel és meggyőződhetünk, hogy sebzés tényleg nem történt. Csak az tudja értékelni ezt a biztosságos érzést, melyet vérebünk szerez meg nekünk, akinek hosszú, keserves, véreb-nélküli utánkeresés végén egy régen áhitott, jó trófeája ment veszendőbe.

A Csonka-ország nagyvad vadászai már 1928-ban megalapították az Országos Vizsla Club véreb-szakosztályát, 1932. óta pedig működik az önálló Magyar Véreb Egylet. Az Egylet célja a fajtisza vérebtenyésztés előmozdítása, pártfoglalása és ellenőrzése Magyarországon és pedig vérebversenyek és kiállítások rendezése, az Országos Véreb-Törzskönyv vezetése, versenyekre és kiállításokra adott tiszteletdíjak és pénzjutalmak, véreb vezetésére alkalmas vadászterületeknek ilyen célra való kiutalása, kiváló vérebszülők ivadékainak megvétele, a tagok részére történő kisorsolása, tenyészanyag közvetítése és nyilvántartása, vérebek vételének és eladásának díjtalan közvetítése, vérebvezető tanfolyamok rendezése, továbbá az idevágó kynológiai irodalomnak művelése stb. által.

A Magyar Véreb Egylet, Hazánk egyetlen szakirányú egyesülése, a mostoha körülmények között is minden erejével dolgozik célkitűzéseinek megvalósításán, amit bizonyít az 1942-ben megtartott kiállítása, vérebvezető-tanfolyama, versenye, továbbá hivatalos lapjában, a Vadászkutya újságban megjelent több szakközleménye.

A Magyar Véreb Egylet munkájának eredményét nagy mértékben öregbítené, ha abban a nagyvadas területek tulajdonosai, azok bérlői, a fővadas területeken szolgálatot teljesítő erdészeti és vadászati tisztek, tisztviselők, továbbá erdészeti és vadászati altisztek (erdő-, pagony- és vadőrök) is részt vennének. A Magyar Véreb Egylet ezért felkéri mindazokat a magyar vadászokat, akik fővadas területtel bármilyen vonatkozásban is állanak, hogy lépjenek az Egylet tagjainak sorába.

A Magyar Véreb Egylet alapító tagjai egyszer s mindenkorra 200 Pengő, rendes tagjai évi 12 Pengő, hivatásos erdészeti vagy vadászati altiszti tagjai évi 6 Pengő három évre egy összegben előre átutalandó tagdíjat fizetnek. Jogi személyek az egyletnek csak alapító tagjai lehetnek. Tagjaink tagdíjuk fejében díjtalanul kapják az Egylet hivatalos lapját, a Vadászkutya újságot, az Egylet kiállításain és versenyein a tagok részére megállapított mérsékelt nevezési díjakat fizetik, továbbá az Egylet kiállításait érvényes tagsági jegyük felmutatása mellett díjtalanul tekinthetik meg.

Kívánatra belépési nyilatkozatot, ill. hivatalos lapunkból mutatványszámot küld az Egylet pénztárosa, dr. Kiss Ferenc főorvos, Budapest, V. Markó-utca 1/a. III. em. 1.

Egyletünk tisztikara az 1942/43. egyleti évben: elnök: gróf Esterházy László, ügyvezető-elnök: gróf Széchényi János, alelnök: gróf Csekonics Endre, titkár: Speer Lipót, pénztáros: dr. Kiss Ferenc, jegyző: dr. Haller László, ellenőr: Boér Győző, jogtanácsos: májai dr. Kováts Gábor, választmányi rendes tagok: Ajkai Nirnsee Pál, Bencze Pál, vitéz Beöthy Zsigmond László, gróf Cziráky József, gróf Esterházy Tamás, Fuchs Antal, dr. Götze Árpád, Nadler Herbert, báró Prónay Gábor, Rochlitz Béla, Sinoros Szabó Aurél, gróf Szécsen Miklós, választmányi póttagok: dr. Badics László, Tanka Pál, Fortenbacher Nándor, számvizsgáló bizottság: Félix Endre, guthori dr. Földes Béla, dr. Szilágyi Virgil, törzskönyvvezető: gr. Csekonics Endre.

Nagyvad-vadász Társunk! Vadászbecsületedre való hivatkozással kérünk: Támogasd a Magyar Véreb Egyletet igaz nagyvad-vadászhoz illő munkájában!

Budapest. A póstabélyeg kelte.

A MAGYAR VÉREB EGYLET ELNÖKSÉGE.

NYOMTATVÁNY

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

..... úrnak

.....
.....
.....